

ЕРВІН ЛЮЦЕР

Не згаси своєї мрії

уроки з життя Йосифа

Київ
2023

УДК 27-42
ББК 86.37-43
Л 96

Перекладено за виданням:

Erwin W. Lutzer

Keep Your Dream Alive:

Lessons from the Life of Joseph

Kregel Publications
Grand Rapids, USA

Ервін Люцер

Л 96 Не згаси своєї мрії: уроки з життя Йосифа / Ервін Люцер;
пер. з англ. – К.: Єфетов О.В., 2023. – 168 с.

ISBN 978-966-8795-70-1

Розмірковуючи над біблійною історією про життя Йосифа, його власні мрії та Божу мрію стосовно нього, автор крок за кроком показує, як відданість однієї людини Богові за будь-яких обставин призвела не лише до втілення цих мрій, а й до становлення цілого народу, і зрештою, через цей народ – до спасіння всього людства.

Книга дарує велику розраду всім, хто вважає, що їхні мрії були вщент розбиті через життєві обставини або хибні вчинки людей. Вона переконливо вчить, що жодна мрія, яку було нам даровано Богом, ніколи не може остаточно загинути, а той самий факт, що ми з вами ще живі, свідчить про те, що в Бога для нас залишилася принаймні одна мрія.

УДК 27-42
ББК 86.37-43

This book was originally published in the USA by Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, under the title *Keep Your Dream Alive: Lessons from the Life of Joseph*, copyright © 2003, 2012 by Ewin Lutzer. Translated and printed by permission. All rights reserved.

Цитати зі Святого Письма наводяться із «Сучасного перекладу з давньоєврейської та давньогрецької мов» Рафаїла Турконяка (УБТ, 2020).

В оформленні обкладинки та внутрішніх сторінок використовуються зображення за ліцензією Shutterstock.com.

ISBN 978-966-8795-70-1 (укр.)
ISBN 978-0-8254-4194-3 (англ.)

© Видавнича група «Нард»,
видання укр. мовою, 2023
© Erwin W. Lutzer, 2003, 2012

Зміст

1 Ви та ваша мрія	5
2 Мрія народжується	15
3 Мрія під загрозою	29
4 Мрія зазнає випробувань	41
5 Мрія розбита	57
6 Мрія оживає	73
7 Мрія збувається... майже.....	87
8 Мрія збувається	101
9 Маленька мрія – великий народ	115
10 Ваша мрія та Боже провидіння	127
11 Мрія приносить плід	145
12 Спадок мрії однієї людини.....	159

*Присвячується Линн –
нашому другому подарунку від Бога,
яка любить свою сім'ю та друзів,
але найбільше любить свого Бога.*

1

ВИ ТА ВАША МРІЯ

«У мене є мрія!» Мартін Лютер Кінг прославився здатністю надихати послідовників своєю мрією про расову рівність у Сполучених Штатах. Вона продовжує жити навіть через багато років після його смерті, тому що мрії, які дав Бог, так просто не вмирають.

У кожного з нас є якась мрія, бажання здійснити особливе покликання у своєму житті. Деякі мрії збуваються, інші – руйнуються через наші власні хибні рішення або чужі помилки. Усі ми живемо як зі здійсненими, так і нездійсненими мріями.

Ця книжка про мрії – особливо про *ваші* мрії, чи то розбиті, чи ті, що збулися; великі чи маленькі; минулі та сьогоднішні. Якщо ми не мріємо, то нічого не відбувається, і тому книжка закликає кожного з нас не згашати свою мрію.

На цих сторінках ми познайомимося з мріями одного юнака, якого відштовхнула сім'я, якого зрадили брати й кинули до в'язниці за неправдивим звинуваченням у спробі зґвалтування. І все ж таки

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

через двадцять років після емоційних злетів і падінь його юнацька мрія збулася.

Ми побачимо, що Бог не лише дарує нам мрії, а й здійснює їх. Його божественному провидінню підвладні навіть ті з них, які здаються абсолютно зруйнованими. Ви живі, і вже сам цей факт свідчить про те, що для вас залишилася щонайменше ще одна мрія... а можливо, і набагато більше.

Поняттю мрії в англійській мові відповідає слово *dream*, яке має два різних значення. Перше з них описує яскраві картини, що їх бачимо уві сні, – спалахи мальовничих нічних видінь, які ми можемо пам'ятати або геть забути на ранок. Мої мрії, а й здійснює їх сні – це барвисті вистави, часто сповнені величезних логічних провалів і незв'язних асоціацій. Лише зрідка вони бувають настільки яскравими та раціональними, що пізніше я плутаю їх із реальністю.

Сьогодні проводять поважні семінари, щоб допомогти в тлумаченні таких видінь. Усілякі гуру стверджують, що сні містять у собі ключ до розуміння нашого сьогодення та майбутнього. Однак виявити джерело їхнього походження нелегко. Зазвичай сні не мають особливого значення і просто містять уривки вражень, отриманих нами протягом дня.

У наші часи Бог рідко спілкується з нами за допомогою снів – головним чином тому, що вся потрібна нам інформація вже міститься в Його Слові. Відмінність старозавітного способу спілкування з Богом від сучасного роз'яснює автор Послання до Євреїв: «Бог, що здавна говорив батькам багато разів і багато в чому в пророках, а останніми днями говорить

ВИ ТА ВАША МРІЯ

до нас у Сині, Якого поставив спадкоємцем всього, через Котрого і віки сотворив» (Євреїв 1:1-2).

У рамках Старого Завіту Бог використовував численні методи, серед яких були видіння, спалахи інтуїції та сни, але сьогодні Він говорить через Христа і принесене Ним одкровення. Безумовно, в окремих випадках Бог, як і раніше, може звернутися до когось зі Свого народу через сон, але ми повинні бути дуже обережними з уявленням про те, що всі наші сни потребують тлумачення, або що світська людина наділена здібностями проаналізувати сон та зрозуміти його значення.

Ця книга не стільки про сни, скільки про наші мрії, тобто прагнення, цілі та уявлення щодо майбутнього. Не слід вважати, що подібні мрії неважливі. Письменник Едгар Аллан По був абсолютно правий, коли сказав: «Ті, хто марить удень, усвідомлюють багато чого з того, що вислизає від уваги тих, хто марить уночі». Можливо, ви мрієте про якусь конкретну професію (моя дружина завжди хотіла стати медсестрою, і ось її мрія здійснилася). Інші мріють про романтичні стосунки або життя в якійсь певній країні, або досягнення особливого статусу – у мистецтві, державному управлінні чи іншій сфері діяльності. Деякі люди, ставши жертвою насильства або переживши розлучення, мріють просто про те, щоб одного разу отримати емоційне зцілення.

Хочу зробити низку зауважень щодо подібних мрій.

По-перше, наші мрії можуть бути *різноплановими*. У підлітковому віці мої мрії змінювалися кілька разів. Спочатку я хотів стати поліцейським, потім – пілотом, а пізніше – політиком (а іноді – всіма трьома водночас). Коли ми дорослішаємо, наші мрії

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

починають набувати форми, і багато з них відпадають, коли ми зіставляємо свої здібності з власними бажаннями. Утім, усі ми, як і раніше, про щось мріємо. Більшість людей страждають не від надлишку, а від нестачі мрій.

По-друге, мрії *бувають великими і маленькими*. Якщо менш значущі мрії не здійснюються, це не порушує загальної картини нашого життя. Подорож

Більшість людей
страждають не від
надлишку,
а від нестачі мрій

може не відбутися через брак коштів, а роман закінчиться гіркою розлукою... Подібні розчарування та багато інших можна пережити,

не полишаючи спроб досягти масштабнішої мети. Розбиті маленькі мрії – це не більш ніж дрібні цятки на картині, яку ми малюємо на полотні свого життя.

Але якщо зазнає краху велика мрія, то сам портрет, який зображує нас і наші можливості, спотворюється – інколи до невпізнання. Зруйнований шлюб; смертельне захворювання, що не лишає шансів на майбутнє; упевненість (зазвичай хибна) в тому, що нам ніколи не вдасться відновитися від пережитого відторгнення та образ... Подібні серйозні розчарування завдають нашим мріям нищівного удару, після чого думки про майбутнє викликають не радісне передчуття, а страх.

По-третє, *наші мрії можуть розбитися об наші ж власні гріхи або чужі помилки*. Мрії мільйонів були зруйновані іншими людьми або суворою реальністю. На жаль, мрії людей, які живуть у відсталих країнах, часто стикаються із серйозною перешкодою гнітючої дійсності: злиднями, безробіттям, браком

ВИ ТА ВАША МРІЯ

освіти. У такому разі, найімовірніше, залишається мріяти лише про одне: пережити ще один день.

Годі й казати, що час від часу нам доводиться переглядати власні мрії. Несподівані трагедії, проблеми зі здоров'ям та десятки інших розчарувань ладні в будь-який момент зруйнувати наші найзаповітніші мрії. Ось, що сказала Розалін Картер, дружина колишнього президента США, після смерті кількох родичів та поразки її чоловіка на виборах 1980 року: «Якщо ми не досягли здійснення своєї давньої мрії, то потрібно або шукати нову, або зрозуміти, що ще можна врятувати зі старої... Звісно, нам належить ще багато чого зробити, і, хоч би чим ми почали займатися в майбутньому, нам краще не відкладати» (журнал *Time*, 20 вересня 1989 року).

У світі скільки людей, стільки й розбитих мрій. Поговоріть із сусідом, запросіть на вечерю друга або послухайте молитовні потреби у своїй помісній церкві – і ви почуєте довгий перелік розчарувань. Наші очікування зазвичай перевищують реальні можливості. Десь поруч із вами прямо в цей момент, наче мильна бульбашка, лопається чиясь мрія, не залишаючи навіть натяку на можливість відновлення.

Але якщо ви більше не мрієте, то ви втратили мету в житті. Мрії подібні до горезвісної морквини на прутику, яка дає нам привід дожити до завтра. Вони спонукають нас крокувати в майбутнє з вірою, що Божий план для нас ще не завершено. Саме тому один з моїх ділових знайомих щоранку молиться так: «Господи, збережи мене живим до самої смерті!»

Ця книга спирається на чотири фундаментальні істини.

1. *Той факт, що ми живі, доводить, що у Бога все ще є мрія для нас.*

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Ні про що не мріють лише мерці. Зрозуміло, мрії слід співвідносити з реальністю нашого віку, стану здоров'я та життєвого досвіду. Але мрія – це не більше ніж надія, навіть якщо вона залишається єдиним підґрунтям для сповненого сенсу майбутнього.

Один із найбільш розпачливих листів у своєму житті я отримав від чоловіка з в'язниці, який розповів, що від нього повністю відвернулася сім'я. У дитинстві його лупцював батько-алкоголік, і хлопчик часто піддавався приниженню та глузуванням. Він страждав від сексуального та фізичного насильства з боку двох членів власної родини. Сором та почуття відчуження і так були нестерпними, але у дванадцять років його помістили в інтернат, де він пережив ще більше насильства. Значну частину свого життя цей чоловік провів у психіатричних лікарнях, де його тримали в ув'язненні та накачували медикаментами.

Почувши мою проповідь «Доторкаючись до недоторканного», він хотів кричати і плакати, але боявся, що за це його повністю ізолюють. Ось, що він мені написав:

Я вже не хвилююся про те, чи пам'ятає про мене світ. Він швидкий на неприйняття таких зневажених і принижених, як я. Християни чинять так само. Ось чому я ніколи не міг нікому довіряти і не відчував, що комусь є до мене діло. Я ніколи по-справжньому не знав, що таке спокій та любов. Я злий через побачену несправедливість. Мені мільйон разів говорили, що я повинен перестати виправдовувати свої вчинки, але люди не розуміють, що коїться в моїй душі.

ВИ ТА ВАША МРІЯ

Я шкодую, що не помер, і мені довелося побачити це життя. Краще би Бог ніколи не створював людину. Для мене життя – це темрява без будь-якого виходу.

Я завжди ненавидів християн, тому що, скільки б я не просив Ісуса Христа допомогти мені, в мене було таке відчуття, що все це висить на волосині. Я прочитав Біблію та вивчив напам'ять деякі вірші, але не в змозі прийняти Бога або довіряти Йому та Його Слово. Найчастіше я відчуваю себе не одним із Божих обранців, а приреченим на вічний осуд і навіть відлученим від Бога. Але все ж у мені ще жевріє віра, і я сподіваюся, що Богу не байдуже.

Мої емоції в ланцюгах і кайданах. Мені вже давно варто було звернутися до вас по допомогу, але я постійно вишукував у вас недоліки. Мені все ще не віриться, що я можу бути комусь цікавий.

Життя завдало мені всіх ударів, яких могло. Я не знаю, що значить любити, і все, про що можу думати, – це хибне так зване суспільство та продажний уряд, який відіграв велику роль у всьому, що відбувається. Я сповнений гіркоти та жалю. Складно знайти людину, настільки ж бридку, як я. Мені хотілося б відшукати когось, на кого можна покластися і хто зможе вірити мене в Божі руки.

Мене нудить від життя. Я хочу знайти якийсь вихід. Як же хочеться, щоб це був лише сон, від якого я одного разу прокинуся!
Допоможіть мені!

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

З глибиною болю автора цього листа, який розповів мені свою жахливу історію, можуть ототожнити себе тисячі людей. Його мрія була розбита чужими гріхами. Він має право сердитися. Чи залишилася в Бога мрія для цього чоловіка? Так, його надія не втрачена. У нього, як і раніше, залишається причина продовжувати жити.

Біблійний Йосиф може дати слабкий проблиск надії такій людині. Тонкий промінчик світла, що виходить з єгипетської темниці, проникає в його тюремну камеру в Нью-Джерсі. Наскільки нам відомо,

Бог сильний замінити
зламану мрію Своєю
власною

Йосифові не довелося стикнутися із сексуальним насильством, експлуатацією та довгим ув'язненням,

але він був несправедливо покараний і провів два роки у в'язниці. Проте Бог був із ним.

Багато з тих, хто бачив, як руйнуються їхні мрії, взагалі перестали мріяти. Але Бог сильний замінити зламану мрію Своєю власною.

Як показує досвід, багато людей занадто легко відмовляються від своєї мрії. Вони завжди надто швидко здаються. Наші мрії містять у собі як сміх, так і плач, бо нам добре відомий біль від того, як все виглядає насправді, і перспективи того, як все могло би бути.

Дивлячись на життя Йосифа, ми побачимо, що Бог постійно перевизначає наші нездійснені мрії, коригує їх або замінює на інші. Але Його особлива мрія – для Йосифа та для кожного з нас – обов'язково встоїть.

2. Ми маємо дозволити Богові відкрити Його мрію щодо нас.

Через молитву та вивчення Його Слова ми можемо розвинути близькі стосунки з Богом, які дава-

ВИ ТА ВАША МРІЯ

тимуть нам надію за будь-яких обставин. Можливо, Божа мрія зараз полягає просто в тому, щоб ви стали шанувальником, який приділяє Богові увагу та час, як Він на те заслуговує. Зрештою ви навчитеся служити Йому й іншими різними способами, будувати взаємини та кар'єру. Сьогодні ж ваша мрія таємна – лише між вами та Богом.

Можливо й таке, що ваша мрія колись здійсниться, але зараз її відтерміновано або Бог повів вас в іншому напрямку. Деякі з тих, хто читає ці рядки, можуть відчути, що Бог дає їм нову мрію, про яку вони ніколи раніше не думали. Хай там як, кожен із нас усе ще може мріяти.

Одне з питань, на яке я спробую відповісти, розглядаючи історію Йосифа, звучить так: «Як відрізнити мрію, що дана нам Богом, від наших власних мрій?» Це складне запитання, на яке непросто відповісти, але ми мусимо спробувати.

3. Нам усім доводиться жити з нездійсненими мріями.

Багато людей вважають себе приреченими на вічне розчарування лише тому, що життєві обставини не дали здійснитися мрії, яка колись народилася в їхньому серці. Це не так. На-

віть тим із нас, кому пощастило побачити, як здійснюються багато їх-

ніх мрій, як і раніше, доводиться миритися з фактом, що ми не зможемо здійснити все, на що сподівалися, або в усій повноті стати такими, як нам хотілося б.

Питання не в тому, чи залишаться в нас нездійснені мрії, а в тому, як ми сприйматимемо втрати. Наше розчарування може стати Божим закликком.

Наше розчарування може стати Божим закликком

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Нас можуть бентежити перепони, що вкривають наш шлях, але для Бога, Який бачить кінець від самого початку, навіть посеред джунглів є стежка.

4. Якщо Бог обрав для нас мрію, то ніщо не зможе перешкодити їй здійснитися.

Цілком усвідомлюючи, що є багато людей, чиї мрії були розбиті чужими гріхами, я все ж таки переконаний у тому, що ніщо, крім нашого власного непослуху, не зможе зруйнувати дану Богом мрію. Він ураховує всі людські недоліки і, даруючи нам мрію, узгоджує її з нашим минулим, усіма несправедли-

Бог використовує зло для досягнення Своїх цілей, коли наша віра здатна побачити більш масштабну картину

Його волі та намірів

востями та випробуваннями, з якими ми стикаємося. У разі потреби Бог переглядає наші мрії та вносить до них зміни відповідно до обставин.

Ми побачимо, що Йосиф отримав мрію від Бога, яка багато разів згасала, перш ніж здійснитися. Але її було дано Богом, і тому врешті-решт вона здійснилася, хоча для цього знадобилося понад двадцять років!

Якби ми мали змогу запитати в Йосифа його думку, то почули б: «Бог більший за помилки наших батьків, братів та сестер або несправедливі вироки суду».

А потім би він додав: «Бог використовує зло для досягнення Своїх цілей, коли наша віра здатна побачити більш масштабну картину Його волі та намірів».

Є час жити і час померати. Також є час мріяти.

І цей час – просто зараз.

2

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 25:19-34; 37:1-11)

Іноді Бог дає невинувдану мрію ще більш невинувданому мрійнику. Йосиф отримав мрію, яка здійснилася всупереч стільком труднощам і бідам, що будь-хто з нас прийшов би у відчай.

Дивлячись на його сім'ю, ніхто й не здогадався б, що Йосифові призначено стати великим. Як не старайся, ми не змогли б знайти жодної причини вважати, що з настільки проблемної родини може вийти людина калібру Йосифа. Над його родом тяжіло прокляття розбитих стосунків, ненависті, зради та вбивств. Навіть за сучасними стандартами Йосифова родина була справжньою катастрофою.

Переглядаючи сьогодні полиці книжкових магазинів, я був вражений кількістю видань, присвячених сім'ї. Деякі з книжок розповідали про те, як виховувати дітей за відсутності одного з батьків. Зустрічалися розділи про подолання почуття відторгнення та ворожості з боку братів і сестер у змішаній сім'ї, а також про вакуум, викликаний відсутністю батька.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Усе це було знайоме Йосифові. Так чи інакше, подібні проблеми мали місце в його великій родині чотири тисячі років тому. Часи відтоді, можливо, і змінилися, але людська природа за своєю суттю залишилася такою самою.

Щоб краще зрозуміти коріння Йосифа, треба коротко розглянути історію його родини. Ми побачимо, як гріхи батьків повторювалися в житті дітей. Але, що важливіше, ми отримаємо підбадьорення, виявивши, що діти можуть піднятися вище від негативного впливу своєї сім'ї.

Коріння Йосифа перебувало в сухому ґрунті емоційної та духовної пустелі. У нього не було гідних прикладів для наслідування та жодної можливості бачити, як чоловік повинен жити для Бога. Проте він піднісся над своєю сім'єю та обставинами, довівши, що шляхетна людина може з'явитися навіть із хибного роду. Всупереч природному закону Бог виростив на сухому дереві плодоносну гілку.

Отже, яким було коріння Йосифа?

НЕДОЛУГИЙ БАТЬКО

Оскільки батько відіграє величезну роль у житті дитини – як позитивну, так і негативну, – треба з'ясувати історію Йосифового батька, Якова. Пророцтво про його народження мало неймовірні наслідки.

Ісаак, дідусь Йосифа, одружився з прекрасною жінкою Ревекою, донькою Лавана, який жив у Харані. Подружжя, поза всяким сумнівом, раділо, що Бог дарував їм двійню. Однак коли діти почали боротися в утробі Ревеки, вона отримала одкровлення від Бога: «У твоїй утробі є два народи; два народи діляться вже

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

у твоєму лоні. Проте один народ буде сильнішим від другого народу, і старший служитиме молодшому» (Буття 25:23).

Одним із цих двійнят став Яків (батько Йосифа), який народився на декілька секунд пізніше за свого брата Ісава. Він з'явився на світ, схопивши брата за п'яту, що вочевидь символізувало його майбутню підступність і контроль молодшого над старшим.

У цій родині від початку спостерігався фаворитизм. З двох синів Ісаак більше любив Ісава, тому що той був мисливцем, Ревека ж любила Якова. Згодом це призвело до розколу в родині.

Яків був ошуканцем з юних років. І не дивно. Саме ім'я «Яків» означає «той, хто перемагає», а також «той, хто ошукує». Спершу він шахрайським шляхом позбавив свого брата первородства. Одного разу, повернувшись із поля, Ісав сказав Якову: «Дай мені поїсти червоного, оцього червоного, бо я знесилений» (вірш 30). Знаючи, що в брата слабка сила волі, Яків побачив у цьому можливість для власної вигоди. Він поставив ультиматум: «Спочатку продай мені своє первородство».

Ісав, як людина тілесна, що бажає поїсти саме тоді, коли голодний, погодився. Він з клятвою передав своє первородство братові, й угоду було завершено. Відтепер особливе благословення, призначене для старшого (включно з більшою частиною спадщини), Ісаву вже не належало (вірші 27-34).

Але на шляху Якова до отримання статусу первістка залишалася ще одна перешкода. Він хотів зробити так, щоб його літній батько Ісаак дав своє особливе благословення і ні в кого більше не виникало запитань щодо права на спадщину. У той момент старий, імовірно, не знав про угоду, укладену особисто між братами.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Одного разу Ісаак, який вже майже осліп, попросив Ісава сходити на полювання та приготувати його улюблену страву. Потім батько, який не підозрював про змову синів, планував благословити свого первістка Ісава.

Ревека, підслухавши цю розмову, одразу ж склала план, як обхитрити свого чоловіка, щоб той віддав благословення лютому її серцю Якову. Поки Ісава не було вдома, вона приготувала Ісааку улюблену страву, а потім сказала Якову нахилитися до старого, прикинувшись Ісавом. Хоча Ісаак спочатку сумнівався в тому, що його руки дійсно обмацують Ісава, але він все ж таки виголосив благословення.

Невдовзі після цього з полювання повернувся Ісав. Почувши, що вчинив його брат, він розлютився. Незважаючи на укладену раніше угоду, він хотів, аби благословення Якова було анульовано. Ісаак зрозумів, що його обхитрили, і теж розсердився, але, вже віддавши благословення первістка Якову, не міг його скасувати. Ісав отримав лише менше благословення (Буття 27:30-41).

Образа розділила братів. Яків полишив дім майже на двадцять років, щоб працювати на свого дядька Лавана. Після повернення він примирився зі своїм озлобленим братом, хоча їхні стосунки вже ніколи не були близькими.

Яків не тільки позбавив первородства брата, а й обдурив свого дядька, коли вони разом вирощували овець та кіз. Взагалі вони обидва були шахраями, і кілька розділів Біблії присвячені історії про те, як вони намагалися переграти один одного у своїх підступних бізнес-схемах (Буття 28-31).

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

Крім того, Яків був упертим. Бог намагався дати йому безліч уроків, але він вчився повільно. Двадцять років потому Яків полишив Лавана та повернувся додому. Це змусило його виплатити компенсацію за образу, завдану Ісаву. Дорогою додому Яків боровся з ангелом Господнім – і переміг (32:24-32). Однак покора Богові, символом якої стала зміна імені з «Яків» на «Ізраїль», що означає «той, хто боровся з Богом», залишалася епізодичною. Хоча Яків любив Бога, у нього не було звички відшкодовувати збитки, завдані минулими гріхами. Він не був зразковим послідовником Яхве.

Які ж риси Яків переніс у свій шлюб та сімейні стосунки? Він був пасивним батьком і по суті не відігравав значної виховної ролі в житті своїх дітей. Наприклад, його старший син Рувим вчинив інцест, вступивши у зв'язок з Валою, однією з наложниць Якова. Все, що нам відомо про реакцію останнього: «І довідався про це Ізраїль» (35:22). Це типова поведінка пасивного батька. Він просто проігнорував те, що сталося.

Ніщо не могло розлютити Якова настільки, щоб він почав діяти. Його дочку Діну згвалтував Сихем – син язичника-ханаанця на ім'я Емор. Яків не зробив нічого, щоб притягнути кривдника до відповіді або підтримати доньку в той момент, коли вона цього відчайдушно потребувала. Сихем, незважаючи на свою гріховну поведінку, насправді хотів одружитися з Діною і зробив кроки до того, щоб отримати схвалення Якова. Але той діяв нерішуче, і тому єдиноклубні брати Діни (двоє синів Якова) ошукали чоловіків міста Сихема, сказавши їм, що з ізраїльтянками можна одружуватися лише тоді, коли вони пройдуть обряд обрізання. Ті погодилися на

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

поставлену умову, і, поки вони відновлювалися після болісної процедури, двоє синів Якова – Симеон та Левій – напали на місто та винищили всіх чоловіків! Потім це місто було розграбоване, а дружини та діти взяті в полон (34:1-31).

Такі страшні заходи з відновлення справедливості не викликали в Якова занепокоєння, і він нічого не сказав синам про їхні злодіяння. Як більшість пасивних батьків, його турбувала тільки власна репутація: «Ви на мене накликали нещастя, зробивши мене ненависним для мешканців цього краю... Вони зійдуться проти мене і розіб'ють мене, і буду знищений я та мій дім» (вірш 30). Тільки уявіть: навколо нього коїлося стільки зла, а він думав лише про свою особисту репутацію та безпеку!

Насамкінець, Яків грав в улюбленців. Він не приховував, що любить Рахиль більше, ніж Лію, а Йосифа – первістка Рахилі – більше, ніж інших своїх синів. Яків, звісно ж, не мав змоги простудіювати

Вода не може піднятися вище джерела, з якого тече, але дітям це іноді вдається

сучасну літературу на тему «рівної та безумовної любові». Однак здоровий глузд мав підказати йому, що очевидний фаворитизм

обов'язково розпалить ворожнечу між дітьми. Хоча є декілька причин, через які Яків особливо виокремлював Йосифа, факт залишається фактом: *у пасивних батьків улюбленцем завжди стає та дитина, яка завдає найменше клопоту.*

Історія Якова наочно показує, що гріхи батьків часто виявляються в наступному поколінні. Він практикував фаворитизм так само, як і його батьки. За-

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

мість того, щоб винести уроки з їхніх помилок, Яків припустився того ж самого прорахунку: «Ізраїль же любив Йосифа більше за всіх своїх синів» (37:3).

На щастя, із загального правила, яке говорить, що діти переймають гріхи батьків, існують винятки. Діти батьків-алкоголиків нерідко самі стають алкоголіками, але не завжди. Іноді той самий гріх проявляється лише в одному з дітей, а в інших випадках хибний цикл розривається прямим втручанням Бога в життя тих, хто прийняв спасіння. Але здебільшого діти повторюють гріхи батьків, якщо тільки не приймуть усвідомлене рішення чинити інакше. Йосиф, як ми побачимо пізніше, не успадкував вад свого батька. Вода не може піднятися вище джерела, з якого тече, але дітям це іноді вдається. Діти із сильним характером подекуди зустрічаються в сім'ях, де цього найменше очікуєш.

Хоча Яків подавав поганий приклад для наслідування, Йосиф не пішов його стопами. Батько та син любили один одного, але відрізнялися рисами характеру. Це нагадує нам про те, що на життя дитини впливають не лише батьки. На щастя, у житті деяких дітей вплив їхнього небесного Отця переважає вплив батька земного.

ЗМІШАНА СІМ'Я

На додачу до всього Яків був багатоженцем. Він одружився одразу з двома доньками Лавана: Лією та Рахиллю. Проблема була в тому, що Яків любив Рахиль більше, ніж Лію. Однак волею долі Рахиль виявилася безплідною. У ті часи це вважалося настільки ганебним, що вона вирішила віддати чоловікові свою служницю. Вважалося, що дитина,

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

народжена від такого зв'язку, належить безплідній дружині. Ба більше, археологи виявили таблички, на яких зазначено, що безплідна дружина була *зобов'язана* надати замість себе іншу жінку, щоб у чоловіка народилися діти. Нагадаю, що Сарра вчинила точно так само, віддавши Агар своєму чоловікові Аврааму.

Одного разу, сперечаючись з Яковом, Рахиль з докором крикнула йому: «Дай мені дітей! Якщо ж ні, я помираю!» Той відповів, що він не Бог і тому не варто очікувати від нього дива. Тоді Рахиль сказала, щоб він узяв її служницю Валу, і вона народить йому дитину. Яків погодився. (Буття 30:1-4).

Не бажаючи пасти задніх, Лія, хоч і мала власних дітей, наслідувала приклад сестри і віддала Якову свою служницю Зелфу, яка народила від нього дітей.

Тільки подумайте: *дванадцять синів Якова народилися від чотирьох різних матерів, які жили разом під одним дахом і боролися за першість!* З роками на поверхню спливали ревності й ненависть, які можуть з'явитися за таких умов. Цілком природно, що дванадцять синів Якова були дивним набором зведених братів, які не знаходили спільної мови один з одним.

Отже, маємо змішану сім'ю, яка пустилася берега. Хоча в Йосифа була особиста перевага у вигляді любові батька, він виріс у домі, де ніколи не вщухали чвари і не спадала напруга. Тож не дивно, що його ненавиділи, обмовляли, а пізніше зрадили.

Було б годі зустріти емоційно та духовно стабільного юнака в такій сім'ї з пасивним батьком, який намагається впоратися з двома дружинами, двома служницями, які водночас виступили в ролі сурогатних матерів, і щонайменше з тринадцятьма

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

дітьми (з урахуванням Діни). Проте, дякуючи Богові, це сталося тоді; подібне відбувається і сьогодні.

СПОВНЕНІ НЕНАВИСТІ БРАТИ

Я вже підкреслював, що з усіх своїх дітей Яків особливо виділяв Йосифа. Одна з причин полягала в тому, що Йосиф був первістком від його коханої дружини Рахилі. Хоча з хронологічної точки зору найстаршим з дванадцяти синів був Рувим, Йосиф користувався особливим благоволінням батька.

Можливо, брати й змирилися б із фаворитизмом, але сталися дві події, через які їхнє обурення досягло точки кипіння.

Спочатку Яків справив Йосифу особливий халат – «барвистий одяг» (Буття 37:3). Цей халат був не простий. Таке вбрання мало глибоке символічне значення. Перш за все воно позначало статус спадкоємця, тобто Йосиф був призначений первістком, який отримає головну частину спадщини. Яків сам хитрував, щоб отримати від свого батька привілеї первістка, і точно так само тепер проігнорував Рувима, віддавши особливе благословення Йосифу.

Цей одяг також символізував лідерство. До Йосифа мали ставитися як до священника родини, а отже – шанувати його за духовні заслуги.

Йосиф і так був улюблеником, а тепер його ще й слід було вважати рівним батькові. У сім'ї міг бути тільки один барвистий халат! Лише один із синів ставав первістком та лідером, і батько цінував його більше за всіх. Одяг Йосифа говорив сам за себе.

Тому написано: «Його ж брати, зауваживши, що їхній батько любить Йосифа більше, ніж усіх його

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

братів, зненавиділи його, так що не могли з ним спокійно розмовляти» (вірш 4). Вони були настільки розлючені, що не могли говорити без ненависті, яку випромінювало кожне їхнє слово.

Друга подія стала останньою краплею, що переповнила чашу їхніх негативних емоцій. Йосифові наснилися два сні, в яких йому була відведена головна, а їм – другорядна роль слуг. Ба більше, у цих снах його гордовиті брати поклонилися йому!

У першому сні Йосиф разом з братами в'язали снопи в полі, і його сніп піднявся й став прямо, тоді як

Безглузді вчинки людей
ніколи не порушують
Його планів

решта снопів (його братів) вклонилися йому. Йосиф через свою наївність попросив братів вислухати його сон,

ніби очікував, що почуте приведе їх у захват! «І сказали йому його брати: Невже ти справді царюватимеш над нами? Невже ти дійсно над нами пануватимеш? І вони зненавиділи його ще більше через його сні та його слова» (вірш 8).

Тема першого сну була землеробською. Можливо, це був натяк на те, яким чином Йосиф здобуде владу над своїми братами. Другий сон був пов'язаний з небом: Йосифу поклонилися сонце, місяць і зірки. Саме так! Малося на увазі, що його батьки і всі брати вклоняться йому. Йосифу належало підвестися над домом Якова.

Яків дорікнув Йосифу за те, що той розповів свій сон усій родині. Він передбачав, що це запалить ненависть. Але навіть Яків поставився до почутого скептично: «Що це за сон наснився тобі? Невже справді ми прийдемо, я та твоя мати, та твої брати,

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

щоб поклонитися тобі до землі?» (вірш 10). Як і першого разу, брати Йосифа відреагували на його другий сон із ревнощами та люттю.

Хоча ці сни явно були від Бога, доводиться сумніватися в мудрості Йосифа, який розповів про них братам та батькові. Він гостро усвідомлював, що брати ненавидять його, і мав розуміти, що ці сни лише роздмухають їхню ненависть до незгасимого полум'я та створять у стосунках нездоланну прірву.

Але Бог використав ці події – і навіть нерозумні дії Йосифа, – щоб досягти Своєї мети. Безглузді вчинки людей ніколи не порушують Його планів. Йосиф любив Бога, і Божі наміри щодо нього мали здійснитися незважаючи ні на що. Ці сни стали частиною мозаїки життя Йосифа.

Психологи говорять про існування двох чинників, що визначають наше становище в житті й те, чого ми досягнемо. Один із них – спадковість, а інший – оточення. Оточення Йосифа було гнітюче непривабливим: підступний батько, рання втрата матері та різношерста компанія безсердечних братів.

Що ж до спадковості, то цілком очевидно, що Йосиф був обдарованим юнаком, який мав неабияку мудрість і духовну проникливість. Але найважливіше те, що на житті юнака була Божа рука, і Господь подбав, щоб його сни – його мрії – здійснилися.

Найглибші образи, з якими я стикався, виникали між близькими родичами. Винахідливий брат, який усунув свою сестру від спадщини їхніх батьків; розлучена мати, яка не дозволяє батькам колишнього чоловіка бачитися з онуками... Такі й безліч інших сімейних ситуацій завдають глибоких емоційних ран, які не загоюються. Найчастіше людина, так і не здо-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

лавши ненависть, забирає її із собою в могилу. «Розлучений брат неприступніший, ніж укріплене місто, а чвари, наче засуви замку» (Приповістей 18:19).

Першопричиною нерідко стає заздрість – відчуття, що до когось ставляться більш прихильно. Подібна гіркота зазвичай супроводжується ще й жагою помсти. Історія Каїна та Авеля проявляється майже в кожній родині.

Понад половина всіх дітей, народжених цього року в Сполучених Штатах, у той чи інший момент свого дитинства опиняться в сім'ї лише з одним із біо-

Ми можемо стати вище як
своєї спадковості,
так і оточення

логічних батьків. Напруженість у стосунках, викликана «змішаною сім'єю», цілком зрозуміла. Коли кілька не-

щасливих, розлучених людей намагаються жити під одним дахом, на поверхню швидко виринають наслідки фаворитизму, почуття відкидання та експлуатації. Змішана сім'я майже завжди роз'єднана.

Йосиф нагадує нам про те, що Бог не полишає тих, кого викидають з дому, хто пережив на собі весь тягар ненависті та насильства. Ми можемо стати вище як своєї спадковості, так і оточення.

Дивлячись на коріння Йосифа, ви ніколи не припустили б, що він стане гігантом для Бога. Гріхи Якова були відтворені в житті його синів, які також зраджували й обманювали. У Йосифа не було перед очима зразка благочестивого життя, хоча часом його батько все ж демонстрував віру в Бога. Однак із цього сухого кореня виросла плодоносна гілка.

Хоч би яких помилок не припускалися наші батьки, ми не приречені стати жертвами їхнього руй-

МРІЯ НАРОДЖУЄТЬСЯ

нівного впливу. Якщо ми не можемо бачити у своїх земних батьках взірець християнської поведінки, то мусимо свідомо зламати їхній негативний вплив та рівнятися на нашого Небесного Отця, Який спеціалізується на визволенні людей від кайданів минулого.

Щоб засвоїти цей урок, Йосифу знадобилося понад двадцять років. За цей час Бог навчив його, що для здійснення мрії не слід дивитися на людину (в даному випадку – на сім'ю). Йосиф мав померти для всього, що його оточувало. Він більше не міг розраховувати на допомогу близьких. Він залишився сам на сам з Богом.

Якщо Бог хотів, щоб сон Йосифа збувся, то Він знав, як це зробити. Іншого шляху не було. «Хоча б мій батько і моя мати залишили мене, та Господь мене прийме» (Псалом 26:10).

3

МРІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 37:12-36)

«Он іде той володар снів!» Брати помітили його здалеку. Він ішов до них у своїй царській одежі, вигляд якої відразу ж запалив їхню ворожість. Вони отримали нагоду вбити його та назавжди покласти край його ненависним снам!

Йосиф на прохання батька вирушив дізнатися, як йдуть справи у його братів. «Піди, подивися на стан своїх братів і на стан отари, і принеси мені звістку» (Буття 37:14). Хоча Йосиф знав, що брати ненавидять його, він вирушив у шлях довжиною в дев'яносто кілометрів від південного міста Хеврон до Сихема на центральних рівнинах. Але, досягнувши Сихема, він ніде не міг знайти братів. Блукаючи полем, Йосиф зустрів одного чоловіка і запитав, чи не знає той, де його брати. Незнайомець відповів, що до нього дійшли чутки про те, що вони перейшли в Дотан.

Продовживши пошуки, Йосиф пройшов ще понад п'ятнадцять кілометрів на північ (загалом він подолав більш ніж сто кілометрів від свого дому).

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Коли він наблизився до братів, ті впізнали його, і в них народився підступний план. «Тож тепер підімо, убиймо його і вкиньмо до якоїсь ями. І скажемо: «Хижий звір загриз його». Тоді побачимо, що буде з його снами» (вірш 20).

Таким було їх «остаточне рішення». Зі смертю Йосифа померли б і його сни. Це стало б доказом (якщо в ньому взагалі була необхідність), що він – пустоголовий мрійник, який не заслуговує на те, щоб його сприймали серйозно. Це також поклато б край безглуздій впертості їхнього батька Якова, який наполягав на тому, що саме Йосиф має успадкувати благословення. Нарешті їхню ненависть буде втамовано!

Рувим, який фактично і був первістком Якова, відмовив братів від таких планів. Він запропонував більш зважений варіант помсти їхньому зведеному братові: «Не проливайте крові! Укиньте його до тієї ями, що в пустелі, а рук на нього не накладайте» (вірш 22). Рувим сказав це, маючи намір повернути юнака батькові.

Чи було це проявом щирої турботи з боку Рувима? Хотілося б вважати, що первісток Якова був шляхетнішим за своїх братів, і, можливо, це справді так. Однак більш імовірно, що він просто боявся реакції батька, якщо до того дійде чутка, що вони вбили його улюбленого сина. Нагадаю, що в Рувима вже виникали проблеми через інцест, скоєний з однією з наложниць Якова – Валою, матір'ю Дана та Нефталима (35:22). Можливо, саме цим пояснюється, чому Рувим, відсутній у той момент, коли продавали Йосифа, так швидко погодився збрехати про причини зникнення брата. Перед ним стояв вибір:

МРІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

взяти участь в обмані або в усьому покаятися, – і він вважав за краще погодитися з підступним планом.

Коли Йосиф наблизився, брати зірвали з нього барвистий одяг і кинули в порожню яму, а тоді сіли обідати. Минав час, але їхній гнів не згасав, а лише розігрівався, доки, зрештою, не сягнув точки кипіння. Щохвилини їхні серця озлоблялися дедалі більше, і вони все сильніше зміцнювалися в рішучості покласти край дратівливим снам їхнього брата.

Століття потому, бажаючи описати байдужість сердець мешканців Єрусалима, пророк Амос звернувся саме до історії Йосифа, проголосивши горе тим, хто почував себе безпечним на Сіоні: «попиваєте вино з великих чаш і намащуєтесь вишуканими мастями, зовсім не вболіваючи за руїнами Йосифа» (Амос 6:6). Один детектив у Чикаго розповів мені, що навіть через багато років після того, як він почав боротися з бандами, його не перестає дивувати, як злочинці можуть вбити когось, а потім піти до ресторану і, наче й не було нічого, спокійно обідати з друзями.

Чи чув Йосиф розмову своїх братів чи ні, він, напевно, думав, що, пообідавши, вони відпустять його додому. Але не так сталося, як гадалося.

Уявімо себе на його місці та поміркуємо, що він міг відчувати того сповненого самотності дня.

ВІН ВІДЧУВ ЇХНІ СЛОВА НЕНАВИСТІ

Йосиф не зробив своїм братам нічого поганого. Можливо, він вчинив безрозсудливо, розповівши їм свої сни, але хто з нас не говорив чогось, а згодом, поміркувавши, розумів, що краще було б цьо-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

го не робити? Зрештою, Йосиф не був досконалим. Оскільки його братів теж ніяк не можна назвати взірцем бездоганності, було би логічним очікувати, що вони приймуть Йосифа таким, яким він був, з усіма його недоліками. Адже він не виявляв ворожості й не намагався зіпсувати їм життя.

До того ж Йосиф не був винним, що батько любив саме його більш за всіх синів. Він не за власним бажанням став первістком Рахилі – коханої дружини Якова.

Насіння ненависті
приховане в кожному
людському серці й
проростає, коли його
поливають заздрістю,
ревнощами та свавіллям

Він не боровся за привілейоване положення, щоб опинитися першим у черзі за благословенням. Він не будував планів позбавити спадщини Рувима, що належала тому за традицією. Різ-

нобарвний одяг також не був ідеєю Йосифа. Батько відправив його довідатися про те, як ідуть справи у братів, але він не був шпигуном. Він збирався лише ненадовго відвідати їх, а потім повернутися додому.

Ненависть до Йосифа була необґрунтованою та безпричинною, і загасити її було вище його сил. Він не міг просто сісти з братами й обговорити розбіжності, що виникли між ними, аби дійти розумного компромісу про місце кожного в генеалогічному дереві. Ми читаємо, що навіть до його снів вони «не могли з ним спокійно розмовляти» (Буття 37:4). Ірраціональну ненависть неможливо загасити раціональною дискусією.

У більшості випадків ненависть підживлюється внутрішніми душевними стражданнями, комплексами та гнівом, породженим небажанням підкоритися

МРІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Божій волі. Насіння ненависті приховане в кожному людському серці й проростає, коли його поливають заздрістю, ревнощами та свавіллям. Ненависть не потребує причин. Вона живиться сама від себе в егоїстичному серці. Іноді людина, яка ненавидить, просто відображає свої власні нездорові почуття.

Сидячи в ямі в пустелі, Йосиф, напевно, очікував, що хоч в одного з братів вистачить здорового глузду, щоб запропонувати звільнити його. Але все, що він чув, – це розмови, сповнені злих задумів, ворожості та помсти. А тоді вони помітили вдалині караван, що йшов до Єгипту.

Йосифа зранили не лише слова, а й учинки братів. За лічені хвилини його продали в рабство купцям, які проходили повз. Він розумів, що це навіть гірше за смерть.

ВІН ВІДЧУВ ЇХНІ СПРАВИ НЕНАВИСТІ

Караван ізмаїльців, що йшов з Галаада, віз запашну смолу, бальзам і мирру в надії вигідно продати ці товари в Єгипті. Попри мовний бар'єр, брати знали, що зможуть укласти угоду.

Щойно брати говорили про вбивство Йосифа, але втрутився Рувим; тепер уже Юді прийшла краща ідея. Продавши Йосифа, вони отримували той самий результат, що й убивши його. З мріями буде навіки покінчено, а брати ще й отримають гроші. «Давайте продамо його ізмаїльцям, а наша рука хай не буде на ньому, адже він наш брат, наше тіло» (Буття 37:27).

Вони погодилися. Навіщо вбивати зведеного брата, якщо його можна продати, – і нехай гине від рук чужинців! Ба більше, угода ще й обіцяла бариш.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

«Коли ж проходили люди, мідіянські купці, то потягли й підняли Йосифа з ями. І продали його ізмаїльцям за двадцять срібняків. Ті ж відвели Йосифа до Єгипту» (вірш 28).

Як, гадаєте, Йосиф реагував на це випробування? Ми часто схильні звеличувати Йосифа, вважаючи, ніби йому була незнайома людська слабкість. Можливо, ми думаємо, що він стоїчно зносив усе це з посмішкою, впевнений у тому, що здійснюється Божа воля.

Зовсім ні. Звісно, Йосиф був видатним юнаком, але йому також був притаманний увесь спектр людських емоцій. Він реагував сльозами та скорботою, як будь-хто з нас. Як ми побачимо пізніше, двадцять років потому, коли брати, нарешті, відчули докори сумління за свої злодіяння, вони говорили одне одному: «Дійсно, ми провинились перед нашим братом, адже ми бачили біль його душі, коли благав нас, проте ми не послушали. Ось чому спіткало нас це нещастя» (42:21).

Вони бачили біль його душі, проте не послушали! У тій ямі Йосиф благав їх не продавати його, але брати залишалися непохитними. Їхнє сумління настільки зачерствіло, а ненависть настільки вийшла з-під контролю, що вони залишилися байдужими до сліз та благань Йосифа. Їх цікавило лише одне: помститися братові з його зарозумілими мріями і снами!

Зрештою Йосифа зв'язали та посадили на верблюда в той час, як його брати перераховували отримане на руки срібло. Коли караван рушив серед пісків, Йосиф мав усі підстави думати, що він уже ніколи не побачить батька. Жодного шансу розповісти про те, що ж сталося насправді; жодної мож-

МРІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

ливості попроситися або запланувати возз'єднання в майбутньому. Йосифу належало стати рабом із живими спогадами про люту ненависть, жертвою якої він став. Йому залишалося лише плакати від самотності й відкидання. Шляху назад не було. Мрія померла.

Десятеро братів (Веніамина серед них, мабуть, не було) тепер могли розділити між собою двадцять срібняків. Кожному дісталось по дві монети. Це були гроші, які давали їм привід радіти – ціна життя зведеного брата, якого вони так люто ненавиділи. Нам невідомо, що брати придбали за отримане срібло, але вони напевно тріумфували, знаючи, що отримують маленькі задоволення за рахунок мрійника.

Йосифу було боляче не тільки за самого себе, а й за старого батька, якого він дуже любив. Як ми вже побачили, Яків не був ідеальним батьком, але між ними існувала особлива прихильність. Йосиф міг лише уявити той біль, який принесе батькові ця втрата.

Тепер він опинився серед чужинців з незрозумілою мовою та незнайомими звичаями. Не було нікого, з ким він міг розділити свою журбу. З ним був лише Бог.

Хоча біблійний текст не показує нам, якими були особисті стосунки Йосифа з Богом, можна припустити, що він провів чимало годин у пошуках обличчя Всемогутнього. Як і в Давида, у Йосифа теж напевно були свої моменти зневіри й сумнівів: «Я ж сподіваюсь побачити Господні блага на землі живих. Тож надійся на Господа! Будь мужнім і нехай зміцнюється серце твоє! Покладайся на Господа!» (Псалом 26:13-14).

У відчаї Йосифа Бог був разом із ним.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ БІЛЬ ЙОГО БАТЬКА

Що ж було далі? Брати згадали, що їхній батько в Хевроні чекає на повернення улюбленого сина. Вони, звичайно ж, не могли розповісти Якову правду. Як би сини дивилися йому в очі, зізнавшись, що продали Йосифа в рабство?

Один гріх спричинив за собою інший. «І взяли вони одяг Йосифа і, зарізавши козла, умочили одяг у кров. І відіслали барвистий одяг, і принесли його до їхнього батька зі словами: Оце ми знайшли. Упізнай же: чи це одяг твого сина, чи ні?» (Буття 37:31-32). Вони стояли поруч, з невинним виглядом чекаючи на реакцію батька.

Брехня спрацювала. Яків вигукнув: «Одяг мого сина... Хижий звір його загриз... Дійсно розшарпаний Йосиф» (вірш 33). Старий роздер свій одяг і з одним лише шматком грубої тканини на стегнах багато днів оплакував сина. Коли діти намагалися втішити батька, він відмовлявся прийняти їхні знаки уваги, кажучи: «Із сумом зйду я до мого сина в шеол. І плакав за ним його батько» (вірш 35).

Якову й на думку не могло спасти, що сини вигадали всю цю історію! Навіть він, який стільки разів вдавався до обману, не вірив, що вони здатні на такий мерзенний злочин. Яків прийняв історію, яку розповіли сини, за чисту монету і жив з її наслідками.

Брати двадцять років дотримувалися колективної змови приховувати правду від батька. Спостерігаючи за його скорботою, вони зберігали мовчання день за днем, місяць за місяцем, рік за роком. Подібно до зумера, батареяка в якого розряджається, голос їхньої совісті згасав, видаючи все менше децибел. Минули роки – і на поверхні лише зрідка з'являлися легкі спле-

МРІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

ски почуття провини. Походи до Дотана, різнобарвний одяг і згорблена постать їхнього старого батька, який оплакував свого сина, викликали в братів похмурі сподоби, але вони так довго жили зі своєю таємницею, що після стількох років уже не бачили сенсу відкривати правду. Вони навіть не підозрювали, що одного разу Бог влаштує їм очну ставку з їхнім гріхом. Брати могли брехати Якову, але не Господу.

Йосиф, звичайно ж, не міг знати, що брати сказали батькові. Найімовірніше, він здогадувався, що вони збрехали, але не мав ані найменшого уявлення про те, повірив їм батько чи ні. З роками Йосиф уже не знав, чи живий взагалі його батько. Завіса невідання, що відокремлювала його від сім'ї, лише посилювала біль.

У нього не залишалося вибору, як тільки звернутися до Бога.

ДЕЯКІ ВАЖЛИВІ УРОКИ

З цієї історії можна винести низку фундаментальних уроків. Перш за все, ми бачимо, що гріхи *притягуються*. Один гріх настільки взаємопов'язаний з іншими, що майже неможливо скоїти його, не взявши участі в усіх інших. Після того, як брати поселили у своєму серці ненависть та заздрість, на черзі була зрада, і навіть планувалося вбивство. Усе це призвело до обману, що став потім способом життя.

Гріх для душі – те ж саме, що вірус для тіла. Невидимий і спершу нешкідливий, він незабаром поширюється та послаблює весь організм. Імунна система, втративши ресурси, не в змозі протистояти інфекції. Без значної дози медикаментів це може призвести до

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

швидкої смерті. Як висловився апостол Яків: «Кожний випробовується власною пожадливістю, яка затягує і вловлює. Пожадливість дає зачаток і породжує гріх, а вчинений гріх породжує смерть» (Якова 1:14-15). Гріх, що приховується, загниває, поширюється і призводить до розкладання.

Брати Йосифа обрали курс, який призвів до того, що з часом їхні серця загрубіли та вже не могли відчувати біль брата. Серця цих людей стали подібні до заліза, як у тих батьків, для яких насильство над дитиною входить у звичку. Вони творили зло рішуче та безповоротно.

Час не згладив їхню провину. Бог врешті-решт змусив прокинутися їхнє огрубіле сумління. Брати згадали про свій гріх; роки потому вони знову набули здатності відчувати. Вони віч-на-віч зіткнулися з учинком, який намагалися залишити в минулому.

Плоди Духа проявляються в сукупності. Точно так само й учинки тіла взаємопов'язані. Жоден гріх не здійснюється ізольовано від усіх інших. Ми або сповідуємо та залишаємо свої гріхи, або приречені повторювати їх більшою мірою.

А ось і другий урок. *Ніхто не може вбити мрію, яку нам дав Бог.* Злі брати Йосифа думали, що поклали край його мріям. Але вчинки інших людей – навіть членів сім'ї – не в змозі перешкодити Божим намірам та планам.

Крім тих снів, які йому дав Бог, у Йосифа, напевно, були й власні мрії. Він мріяв обзавестися будинком, худобою та землею, одружитися й виховувати дітей, насолоджуватися довгими бесідами з батьком... Усі ці мрії було вщент зруйновано того дня, коли брати продали його. І все ж *одна* мрія таки вціліла.

МРІЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Якщо ви росли в сім'ї, де панувала ненависть, то знаєте, що для деяких родичів немає більшої радості, ніж бачити, як руйнуються ваші мрії! Люди, які не вміють визнавати власні недоліки, – перші, хто радіють чужим розчаруванням і трагедіям. Зрозуміло, вони зроблять усе можливе, щоб посприяти стражданню тих, кого мали б любити.

Але їхні ненависницькі зусилля не можуть покласти край тим мріям, які нам дає Бог. Всемогутній робить так, що мрії повстають навіть із нерозуміння та відкидання. Так, є мрії,

які з'являються з насильства. Бог вкладає їх у наше серце, щоб здійс-

Здійснення Божої мрії – це справа Самого Бога

нити. Це не ті мрії, які ми самі обираємо для себе. Це особливі, Божі мрії, що виростають з попелу поразок та невдач.

Мрія, яку Бог дав Йосифові, продовжувала жити. Він не був полишений Богом, коли його зв'язали і закинули на верблюда для довгої подорожі до Єгипту. Земний батько Йосифа залишився в землі Ханаанській, але його небесний Батько перетнув разом із ним кордон Єгипту. Адже цей Отець занадто могутній і мудрий, щоб жорстокість людського роду могла стримати Його.

Звісно, в той момент Йосиф усього цього не бачив. На нього чекало життя, сповнене самотності, нерозуміння та болю відкидання. Минуло довгих двадцять років, перш ніж він побачив здійснення своєї мрії. Але вона все-таки здійснилася.

Ейден Тозер мав рацію, коли сказав: «Сумніваюся, що Бог може як слід використати людину, не заподіявши їй спершу сильного болю». Йосиф був

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

на шляху до того, щоб зіграти найважливішу роль в історії народу Ізраїля, що зароджувався, а також великого Єгипту. Але для цього йому належало пройти серйозне випробування.

Цілком очевидно одне: Йосиф зрозумів, що у здійсненні Божої мрії ніколи не варто покладатися на допомогу людини. Йому довелося *померти для власної сім'ї*. Це була перша вибита з-під нього підпора.

У наступні роки він отримав ще кілька аналогічних уроків. У Єгипті Йосиф залишився сам на сам із Богом.

Він зрозумів, що здійснення Божої мрії – це справа Самого Бога.

4

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 39:1-23)

Кожна мрія, яку дав Бог, буде випробувана. Сім'я Йосифа могла зруйнувати багато його мрій, але була не в силах перешкодити збутися тій, яку йому дав Бог. *Така* мрія обов'язково здійсниться.

Однак Йосиф міг запросто власноруч зруйнувати Божу мрію, якби не пройшов випробування, які послав Бог. Він міг би даремно розтратити життя, якби пішов шляхом найменшого опору, або продірявити свою повітряну кулю, повставши проти обставин, передбачених для нього Богом. (Зрозуміло, якби таке сталося, Бог вніс би корективи в мрії Йосифа, бо Всемогутній ніколи не залишає Своїх дітей без якоїсь мрії).

У Єгипті Йосифа продали Потіфару, начальникові фараонової охорони. Завдяки цьому він отримав можливість піднятися до керівних посад. «Та Господь був з Йосифом, і був він успішним чолові-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

ком, і перебував у домі свого господаря-єгиптянина» (Буття 39:2).

Йосиф розумів, що, добре служачи Потіфару, він добре служить Богові. Він опинився в рабстві через гріхи своїх братів, але знав, що навіть таке зло перебуває в рамках Божого провидіння та Його волі. Йосиф служив настільки вірно та чесно, що пішов на підвищення і став особистим слугою Потіфара.

У результаті просування по службі він отримав у своє управління все, що було у його пана. І Бог благословив Потіфара заради Йосифа. «І сталося, відколи він поставив його над своїм домом й усім, що мав, Господь поблагословив дім єгиптянина за-для Йосифа. Господнє благословення було на всьому, що він мав, у домі й на полі» (вірш 5). Навіть язичники можуть отримати благословення завдяки тому, що поруч перебуває хтось зі слуг Господніх.

Йосиф добре справлявся зі своїми успіхами. Він не зловживав привілеями і не намагався отримати особисту вигоду з величезної довіри Потіфара. Здібності Йосифа ідеально відповідали його обов'язкам. Якби все залежало лише від нього, то він служив би у Потіфара ще багато років, але трапилася подія, що зруйнувала його комфортний спосіб життя.

Очевидно, Потіфар через свої обов'язки очільника єгипетської служби безпеки проводив багато часу поза межами дому. Фараон потребував цілодобової охорони, і Потіфар був вірний своєму обов'язку.

Однак це означало, що його дружина проводила багато годин вдома наодинці з Йосифом. Ситуацію ускладнював ще й той факт, що Йосиф був дуже привабливим молодим чоловіком. Дружина Потіфара постійно милувалася ним, і в ній дедалі більше

розпалювався потяг. Вона робила натяки, сподіваючись, що Йосиф вловить суть її пропозиції, але він ігнорував їх.

Нарешті, одного разу вона пішла у відкритий наступ. «Дружина його господаря кинула свій погляд на Йосифа і сказала: Ляж зі мною» (вірш 7). Але Йосиф відмовився, сказавши, що її чоловік довірив усе в його руки, і він не може зловживати такою довірою. Потім він додав: «Як же я вчиню це велике зло, і згрішу перед Богом?» (вірш 9).

Більшість жінок на цьому зупинилися би, переконавшись, що юнак занадто прихильний до архаїчних моральних принципів. На жаль, дружину Потіфара це не втримало, і вона продовжувала дошкуляти Йосифу, наполягаючи на сексуальних втіхах. Вона чіплялася до нього день у день, але він наполегливо відбивав її атаки. І ось одного разу, коли вони опинилися наодинці в будинку, дружина Потіфара пішла на найсміливіший крок. Схопивши Йосифа за одяг, вона сказала: «Ляж зі мною!», – але Йосиф вирвався та втік, залишивши одяг у її руках (вірш 12).

Усе начебто добре. Йосифові вдалося врятувати свою репутацію. Але дружина Потіфара розлютилася, відчувши себе приниженою. Як відомо, шалене полум'я пекла – ніщо порівняно з відкинутою жінкою. Вона вирішила вигадати історію, яка дозволяла б їй виправдати себе й одночасно поставити на місце юного впертюха. У Біблії сказано: «І сталося, коли вона побачила, що він залишив свій одяг у її руці й утік надвір, то покликала своїх домашніх і сказала їм, стверджуючи: Дивіться, він привів нам якогось єврея, щоб той насміхався над нами! Він увійшов до мене, щоб лягти зі мною, але я голосно закричала. І сталося, коли він

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

почув, що я зняла галас і закричала, то залишив свій одяг у мене й утік, вибігши надвір» (вірші 13-15).

Коли Потіфар повернувся додому, дружина розповіла йому ту саму історію, що Йосиф нібито чіплявся до неї, а коли вона закричала, втік, залишивши в її руках свій одяг. Одяг лежав поруч як речовий доказ.

Як і слід було очікувати, Потіфар повірив дружині, і Йосифа кинули у в'язницю для царських в'язнів. Не було жодного суду, жодної можливості розповісти свою версію історії. Нагородою за вірність Богові стала темниця.

З людської точки зору в Йосифа були всі підстави відповісти прихильно на знаки уваги цієї жінки. Якби він жив у наші дні, сучасні моралісти запросто схвалили б цей любовний зв'язок. Розглянемо деякі з доводів, які Йосиф міг би навести для виправдання своєї «інтрижки».

ВРАЗЛИВИЙ ДЛЯ СЕКСУАЛЬНОГО ГРІХА

Йосиф перебував далеко від дому, живучи серед людей, мову яких ледь розумів. Єгиптяни не визнавали його релігію та коріння. У Йосифа не було друзів, перед якими він міг би звітувати. Якби він вступив у сексуальний зв'язок з дружиною Потіфара, його сім'я ніколи про це не дізналася б.

Сьогодні є неодружені чоловіки, які спеціально перебираються до великого міста заради аморального способу життя. Вдома, де про їхні сексуальні пригоди можуть дізнатися родичі чи друзі, вони бояться неприємностей викриття, тож їдуть туди, де можуть розважатися вільно.

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

Йосиф міг би вирішити, що це – його шанс пройти «обряд посвячення» у світі сексуальних задоволень. Навіть якщо Бог і бачив його, то Всемогутній не має звички ябедничати! Йосиф міг переспати з дружиною Потіфара, і це зійшло б йому з рук.

ВИСОКЕ ПОЛОЖЕННЯ В ЄГИПТІ

Потіфар очолював єгипетську службу безпеки, і на ньому, звичайно ж, лежала величезна відповідальність. Цей вельможа ввірив у руки Йосифа практично все – крім своєї дружини.

Успіх – це ґрунт, на якому нерідко проростає аморальність. Ті, хто опинилися на вершині соціальних сходів, часто вважають, що для них правила не писані. Бог благословив їх у минулому, і тому легко думати, що так буде завжди, навіть якщо вони в процесі дозволять собі декілька вольностей. Особистий успіх часто породжує гріх.

Успіх – це ґрунт, на якому
нерідко проростає
аморальність

Саул, перший цар Ізраїля, в інтересах релігійної реформи прибрав з країни всіх чаклунів та медіумів. Але коли на кону опинилося його власне життя, і він відчайдушно потребував інформації, Саул вирушив до чаклунки. Він вимагав від інших більше, ніж від себе.

Йосиф теж міг би застосувати цей принцип «самовиключності». Було очевидним, що Бог посміхнувся йому, обдарувавши прихильністю Потіфара. Його становище не наражалося на небезпеку, а порядність – на сумнів. Ніхто не запідозрив би Йосифа в любовному зв'язку з дружиною Потіфара, а якби

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

й почали ширитися чутки, то він зміг би розібратися з цим. З огляду на його вражаючий послужний список йому неважко було б довести свою чесність. Йосиф сам складав свій розклад. Він приймав самостійні рішення та віддавав розпорядження іншим слугам. Він міг би все влаштувати, щоб опинитися в будинку в правильний час і спокійно переспати з дружиною Потіфара – так, щоб про це ніхто не дізнався.

ВКРАЙ ПРИВАБЛИВИЙ

«Йосиф же був гарний станом і вродливий з обличчя» (Буття 39:6). Його намагалися спокусити просто тому, що він був спокусливим! Фізичну красу часто звеличують мало не як життєво необхідний ресурс. Привабливих людей швидко приймають, і в них багато друзів. Зворотним боком монети є вразливість, що супроводжує привабливість. Що яскравіша фізична краса, то більша спокуса. Один чоловік, який перелюбствував із кількома жінками, зазначив: «Ви маєте зрозуміти: я приваблюю жінок. Зазвичай саме вони роблять перший крок». Ось вам «прокляття» фізичної краси!

Мадам Потіфар, певно, теж була красунею. Хоча цього не можна стверджувати, її чоловік, ймовірно, нехтував нею в інтимних стосунках. Такі жінки сприймають байдужість чоловіка як образу своєї привабливості та жіночності. У результаті вона піддалася спокусі відновити впевненість у собі, спокусивши іншого чоловіка.

Її потяг до Йосифа, скоріш за все, був не лише сексуальним, а пояснювався ще й емоційною потребою. Дружина Потіфара заявила без натяків:

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

«Ляж зі мною». Хоча Йосиф відповів відмовою, вона продовжувала сподіватися, що одного разу він відкине вбік свою дріб'язкову мораль і сповнить їхні обопільні сексуальні потреби. Такий переломний момент є в кожного чоловіка.

На виправдання своїх сексуальних стосунків Йосиф також міг навести той аргумент, що він не одружений; він не був зв'язаний шлюбною угодою. Коли перелюб чинять ті, хто перебуває у шлюбі, вони порушують свої обітниця, що дали іншій людині, але самотні розпусники не брали на себе подібних зобов'язань. Чому б не скористатися свободою безшлюбності?

Бог здатний досягати Своїх цілей, не вдаючись до гріховних засобів! Наша відповідальність – послух, а Божа відповідальність – результати.

Самотність часто спонукає людей шукати сексуальних партнерів. Бари для самотніх – не єдине місце, де заводять подібні зв'язки. Навіть якщо статевий акт не викликає особливого задоволення, це, як висловився один холостяк, «ціна, яку доводиться платити, аби щось значити для когось».

Зрештою, Йосиф міг вирішити, що дружині Потіфара краще догодити, якщо він хоче досягти успіху на посаді управителя. Розлютивши її, він піддавав ризику своє положення. Фредерік Маєр писав, що деякі люди щиро вважають, ніби, поступившись лише на мить, вони зможуть здобути вплив, здатний згодом відкрити нові можливості та перспективи для благих справ. «Один акт шанування диявола, – каже Маєр, – наділяв їх владою, яку потім можна було використовувати для його повалення». Врешті, якби

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Йосиф заради збереження посади погодився на секс і піднявся соціальними та політичними сходами Єгипту, то яким великим свідком він міг би стати для Яхве!

Йосифа було неможливо змусити повірити в таку нісенітницю – мовляв, Богу потрібен наш непослух, щоб досягти вигідних результатів. Одна з причин, через яку мета не виправдовує засоби, полягає в тому, що Бог здатний досягати Своїх цілей, не вдаючись до гріховних засобів! Наша відповідальність – послух, а Божа відповідальність – результати.

РЕАКЦІЯ ЙОСИФА

Йосиф не давав місця подібним міркуванням. Він прямо нагадав мадам Потіфар, що її чоловік віддав йому все... крім неї! Цілком очевидно, що, вдавшись до розпусти з нею, Йосиф зловживав би величезною довірою пана. Але потім, як ми вже побачили, він пояснив справжню причину, через яку відкинув знаки уваги дружини Потіфара: «Як же я вчиню це велике зло, і згрішу перед Богом?» (Буття 39:9).

Сьогодні нам нерідко радять утримуватися від розпусти через очевидні наслідки, які зазвичай тягнуть за собою такі стосунки: небажана вагітність, ганьба викриття або небезпека підчепити якусь хворобу, що передається статевим шляхом. Як стримуючий фактор часто виступає страх перед СНІДом.

Проте на всі ці аргументи легко знайти відповідь. Для запобігання вагітності та деяких форм венеричних захворювань існують контрацептиви. Що ж до страху перед публічним викриттям люди впевнені: якщо вони заздалегідь продумають свою брехню, то ніхто й ніколи не зможе довести існування інтимного

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

зв'язку. Йосиф і дружина Потіфара могли б придумати історії, які звучали б правдоподібно та не суперечили одна одній. Вони могли б увійти в змову, обговоривши різні сценарії та можливі реакції на них.

Людський розум здатний знайти виправдання для будь-якого рішення, ухваленого серцем. Йосиф міг би легко переконати себе

в тому, що впорається з будь-якими небажаними наслідками зв'язку з дружиною Потіфара.

Людський розум здатний знайти виправдання для будь-якого рішення, ухваленого серцем

За великим рахунком ця

жінка виступала в ролі агресора, а отже, захищала б їхні стосунки, і справедливість звинувачень було б складно довести. Але, найімовірніше, ніхто взагалі нічого не дізнався б, оскільки вони були самі в будинку.

Йосиф міг подумати про почуття провини, яке буде відчувати після розпусти з дружиною Потіфара. Але, знову-таки, він міг би вирішити, що Бог пробачить його. Зрештою, якщо Бог не може пробачити такий гріх, то в чому тоді взагалі полягає Його милість?

Суть у тому, що всі доводи на користь чистоти тьмяніють у світлі сексуальної спокуси, яка наділена колосальною силою. Кожен перелюбник або розпусник упевнений, що здатний упоратися з наслідками. Відповідь знайдеться на все.

Що ж дозволило Йосифу встояти перед спокусою? Він був зосереджений *на тому, що цей гріх означає не для нього, а для Бога*. «Як же я вчиню це велике зло, і згрішу перед Богом?» (вірш 9).

У Йосифа були (1) правильні уявлення про гріх і (2) правильні уявлення про Бога. Одне без іншого неможливе!

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

По-перше, Йосиф розумів, що це буде «велике зло». Він не називав це «романом» або виправданим актом людської любові. Він не переймався питанням: «Як я можу задовольнити потреби цієї вродливої жінки та не нажити проблем?» Йосиф називав аморальність її справжнім ім'ям.

Ми живемо в часи евфемізмів – ухильних виразів, які покликані нікого не зачепити. Злочинців називають правопорушниками; люди тепер не вмирають, а покидають цей світ; розбещеність же визначають як недоречну поведінку. Але Біблія відкидає всю цю лексику і називає зло його справжніми іменами. Розпуста – це не «роман», а перелюб; гомосексуалізм – це не «альтернативний сексуальний спосіб життя», а мерзота перед Богом. Коли ми називаємо гріх його справжніми іменами, зазвичай це стає першим кроком до повного покаяння.

По-друге, Йосиф знав, що гріх засмучує Бога. Хоча в нього не було Нового Завіту, він розумів, що всі розпусники «позбавлені Божої слави» (Римляни 3:23). І що це сильно зашкодило б його стосункам із Всемогутнім. І нічого не зміниться, навіть якщо вдасться тримати наслідки під контролем.

Припустимо, батько наказав вам не грати з м'ячем перед будинком. Як дитина, ви могли вирішити, що зможете уникнути згубних наслідків, до яких зда-тен призвести непослух. Якщо розіб'ється вікно, то у вас у скарбничці є гроші на його ремонт. Якщо м'яч викотиться на проїжджу частину, то ви простежите, щоб, побігши за ним, ніхто не опинився під колесами машини. Наслідки можна утримати під контролем.

Але відповідальна дитина знає, що існує ще один факт, який не можна ігнорувати: встановлений бать-

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

ком закон забороняє грати з м'ячем перед будинком. Незалежно від тяжкості наслідків (і навіть якщо взагалі жодних негативних наслідків не буде) факт залишається фактом: *дитина дуже засмутить батька*.

Коли Давид вчинив перелюб з Вирсавією і влаштував убивство Урії, щоб приховати гріх, він урешті-решт покався у своїх злочинах. «Супроти Тебе, Тебе єдиного я згрішив і вчинив те, що є злом у Твоїх очах, тому Ти будеш справедливим у Своїх словах вироку, бездоганним, коли судитимеш» (Псалом 50:6).

Давид, нарешті, зрозумів, що його вчинок – це гріх, і не тільки тому, що постраждали люди (і їх було чимало), а тому,

що він не послухався Бога. Верховний Законодавець всесвіту був відкинутий і проігнорований, а Його законом знехтували.

Йосиф з молодості розумів те, що Давид дізнався лише з роками: сексуальний гріх – це зло, навіть якщо ніхто на землі про нього не дізнається. Він образливий для Бога. Ті, хто шанують Бога, намагаються не засмучувати Його; ті ж, хто мало цінують або взагалі ігнорують Його слова чи особистість, нехтують Його законами. Щоразу, піддаючись спокусі або тікаючи від неї, ми показуємо, наскільки шануємо та любимо Господа. У Новому Завіті апостол Іван висловив це таким чином: «Не любіть світу, ні того, що у світі: коли хто любить світ, у тому немає любові Отця» (1 Івана 2:15).

Можливо, в очах людей Йосиф якось зміг би уникнути наслідків, але засмутити Бога для нього

Щоразу, піддаючись
спокусі або тікаючи від неї,
ми показуємо, наскільки
шануємо та любимо
Господа

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

було нестерпним. Він вважав перелюб великим злом саме тому, що воно глибоко засмучувало Господа, Якого він любив.

З Йосифа зірвали одяг, але не його характер. Хоча він і позбувся свого статусу перед людьми, але зберіг його перед Богом. Відповідь була «ні», незважаючи на ціну.

ЖИТТЄВО ВАЖЛИВІ МІРКУВАННЯ

Якщо Йосифу належало стати людиною, яку Бог використовуватиме як лідера нації, то він мав пройти випробування та довести свою вірність. Епізод з дружиною Потіфара став ще одним важливим етапом його духовної мандрівки.

Якби Йосиф піддався сексуальній спокусі, це, цілком імовірно, призвело б до краху його мрії (хоча, як ми вже зазначили, Бог міг би дати йому якусь іншу мрію). Бог мав переконатися у вірності Йосифа перш, ніж піднести його в Єгипті, щоб його сім'я поклонилася йому.

З історії Йосифа ми можемо винести низку уроків про те, як не згасити Божу мрію в нашому житті.

По-перше, давайте не приносити в жертву вічне на вітварі тимчасового. Скільки би задоволення не отримав Йосиф від сексуальних стосунків, реальність така, що вони поставили б під удар його майбутнє. Сексуальний гріх обіцяє божественні перспективи, але призводить до диявольської розплати.

Бажання статевої близькості настільки сильне, що Соломон написав: «Навіть великі води не спроможні загасити любові, й жодні ріки не здатні її затопити. Якби хтось хотів віддати за любов усі свої

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

скарби, то він з презирством був би відкинутий» (Пісня Пісень 8:7). Коли така сила спрямована в належне русло, вона принесе радість та задоволення. Якщо ж її застосувати неправильно, то вона посіє хаос і розруху.

По-друге, ми повинні бути готові правильно реагувати на спокусу. Йосиф не міг дозволити собі забути те, що він знав про гріх і про Бога, і щоденні заклики з боку жінки не послабили його. Коли ж вона пішла на найсмі-

ливіший крок, Йосиф просто втік. Іноді треба не боротися зі спокусою, а тікати від неї, не залишаючи шляху

Іноді треба не боротися зі спокусою, а тікати від неї, не залишаючи шляху назад!

назад! Багато нещасних батьків, матерів та холостяків скажуть вам, як глибоко зараз шкодують про те, що свого часу не втекли від спокуси, а залишилися на місці, намагаючись боротися з нею.

Даґ Гаммаршельд зауважив: «Неможливо гратися з твариною всередині вас і не перетворитися повністю на тварину. Той, хто хоче підтримувати свій сад у ладі, не приберігає місце для бур'яну». Ми всі оточені хащами гріховних бур'янів (суспільством), що засівають наш сад. Але від нас залежить – дозволити їм прорости чи вирвати їх з корінням.

Найкращий захист від нечистоти – це постійне читання і запам'ятовування Писання. «Я бережу Твоє слово у своєму серці, щоби мені не грішити проти Тебе» (Псалом 118:11).

По-третє, нас не повинні бентежити неоднозначні результати послуху. Дружина Потіфара почувалася приниженою через постійне відкидання з боку

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Йосифа, але була впевнена, що за вдалого збігу обставин у нього не залишиться вибору, як тільки капітулювати перед нею. Коли її рішуча атака зазнала краху, вона обрала брехню замість визнання власної поразки. Зазнавши ганьби та приниження, дружина Потіфара звинуватила Йосифа в спробі зґвалтування. Нагородою за порядність Йосифа стала темниця. «Узявши Йосифа, господар укинув його до в'язниці – до місця, де утримували в'язнів царя. І перебував він там, у в'язниці» (Буття 39:20). Ось якою виявилася нагорода за вірність!

Зрілі віруючі знають, що нагорода за послух може бути відтермінована. Роблячи непростий вибір

Нас не повинні бентежити
неоднозначні результати
послуху

на користь Бога, ми очікуємо, що Він благословить, підбадьорить та винагородить нас. Але з Йосифом нічого

подібного не сталося. Його кинули до в'язниці за неправдивим звинуваченням. Але це теж був Божий план. Йосиф довів свою вірність, коли був піднесений. Чи зможе він залишитися вірним, коли його жорстоко принизили?

Йосиф не читав Нового Завіту, але розумів суть настанови Петра: «Адже яка честь, коли зазнаєте покарання за провини? Але коли терпите й страждаєте, роблячи добро, – це благодать перед Богом» (1 Петра 2:20). Коли ми страждаємо, чинячи правильно, це особливо приємно Богові.

У ямі Йосиф зрозумів, що повинен *померти для своєї родини*. У в'язниці йому довелося *померти для своєї репутації*. Усі навколо думали, що він намагався звабити дружину Потіфара. Звинувачення

МРІЯ ЗАЗНАЄ ВИПРОБУВАНЬ

було жахливим, але люди вірили в цю історію, і Йосиф нічого не міг із цим вдіяти.

Чи винагороджується послух Богові? Не одразу. Христос був слухняний, і Його розп'яли. Павло був слухняний, і його побивали камінням. Йосиф був слухняний і опинився у в'язниці. Але кінець кінцем їхня вірність не залишилася без нагороди, тому що Всемогутній ніколи не розчаровує тих, хто слідує за Ним. Чим вище ціна нашого послуху, тим славніше Його схвалення та майбутня нагорода.

Йосиф знав, що ми проходимо підготовку для іншого світу. Він не переймався тим, чи отримає компенсацію тут, на землі. Хоч би як розчарувала його нагорода, отримана тут і тепер, він матиме винагороду сповна в прийдешньому житті.

По-четверте, хоча Йосиф дає нам переконливий приклад, як протистояти сексуальній спокусі, важливо підкреслити, що для тих, хто все ж таки піддався спокусі, можливе очищення та

прощення. У своєму листі до церкви в Коринті, яка існувала в оточенні з усіх боків кричущої аморальності, Павло нагадав, що в минулому

вони вдавалися до всілякої сексуальної розпусти, включно з перелюбом, гомосексуалізмом та блудом. Однак потім він додає: «І такими були деякі з вас, але ви обмилися, ви освятилися, ви виправдалися Ім'ям Господа Ісуса Христа і Духом нашого Бога» (1 Коринтян 6:11).

Обмилися! Освятилися! Виправдалися!

Нас омиває кров Христа, Який віддав Себе, щоб наша совість очистилася, а влада важких спогадів

Блаженні ті, хто правильно дивиться на Бога та на гріх. Бог, Який дарував їм мрію, збереже їх, коли ця мрія зазнає випробування

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

була скинута навіки. Це відбувається в житті християн через смиренне визнання скоєних гріхів.

Освячення передбачає, що Бог робить нас святими, тобто відокремлює нас від зла цього світу. Зрозуміло, ми повинні підтримувати ці особливі взаємини з Ним, роблячи все можливе, щоб порвати зв'язки, які ведуть нас до сексуального гріха (та до будь-яких інших видів гріха).

Далі Павло каже, що ми виправдані, тобто Бог назвав нас праведними і радо прийняв у Свою сім'ю. Це звільняє нас від відторгнення та відчуженості, які ми мали, коли були грішниками. Ми прийняли в Христі й наділені всіма правами та привілеями, притаманними нашому статусу Божих синів і дочок.

Хоча багато наслідків сексуального гріха можуть залишитися, Бог забирає почуття провини та самоосуд. Це відбувається, коли ми отримуємо спасіння через віру в Христа та приймаємо очищення, яке по праву належить кожному віруючому.

Йосифу, як ми побачили, не потрібно було сповідувати сексуальні гріхи, оскільки він був милостиво позбавлений скорбот, до яких такі гріхи неминуче призводять. Він навчив нас, як можна встояти перед подібними спокусами, зосередившись на наших стосунках з Богом.

Блаженні ті, хто правильно дивиться на Бога та на гріх. Вони здатні повірити в те, що *Бог, Який дарував їм мрію, збереже їх, коли ця мрія зазнає випробування.*

5

МРІЯ РОЗБИТА

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 40)

Лист до редакції газети мав таку назву: «Мрія про любов, розбита добромисним батьком».

У ньому жінка писала:

Під час Другої світової війни я жила в Лос-Анджелесі. Нудьгувати нам не доводилося. Місто було заповнене тисячами солдатів, матросів та морських піхотинців, які очікували на перекидання до південної частини Тихого океану.

Мені було 19, і Бада, з яким я зустрічалася зі школи, вже відправили на війну. Ми не були заручені, але писали одне одному тричотири рази на тиждень. Потім, в один із вечорів, я зустріла в «Голлівуд Палладіум» Кена Моррісона – вродливого морського піхотинця. Це була казка! Ми годинами танцювали та розмовляли впродовж усієї ночі. Кен був чоловіком, про якого я мріяла все своє життя. Ми проводили разом кожну

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

можливу хвилину протягом трьох тижнів, поки він не пішов у море.

Ніколи не забуду його посмішку крізь сльози, коли він обіцяв, що писатиме. Ми знали, що створені одне для одного і молилися про те, щоб одного разу знову возз'єднатися.

У той час я жила з батьком (мама померла) і працювала секретаркою. Минуло кілька тижнів, протягом яких я щовечора запитувала в батька: «Є для мене пошта?» Приходило багато листів від Бада, але від Кена не було нічого.

Щоразу, коли я читала про якусь жахливу битву, в якій брали участь морські піхотинці, у мене стискалося серце. Не отримавши за півроку від Кена жодного слова, я була впевнена, що він загинув. Бад повернувся додому 1946 року, і ми одружилися. У нас народилися троє дітей, і я знала, що мені доведеться задовольнятися стабільним, але похмурих існуванням. Я ніколи не припиняла сумувати за Кеном. Він був справжнім коханням мого життя.

Після смерті тата 1958 року я приїхала в його будинок, щоб перебрати речі. На горіщі я знайшла стару скриню. Переглядаючи папери та особисті речі батька, я натрапила на пачку листів, адресованих мені. У ній десятки конвертів були складені разом і перемотані шкіряними ремінцями. Коли я побачила, що вони від Кена, моє серце ледь не зупинилося. Потім я почула голоси дітей у сусідній кімнаті й зрозуміла, що мені доведеться

МРІЯ РОЗБИТА

викинути ці листи, не розкривши. Мені знадобилися всі сили, на які я була здатна, але таки я зробила це.

Ми розлучилися з Бадом, коли старшій дитині виповнилося 18. На той час мій шлюб став настільки сірим та млявим, що я вже не могла цього виносити. 1970 року я вийшла заміж вдруге. Це був помилковий вибір, і ми розлучилися в 1985-му. Зараз я займаюся волонтерською роботою в лікарні та викладаю декілька курсів у місцевому коледжі.

Мені самотньо та дуже гірко, коли я розмірковую про те, яким могло бути моє життя. Я часто думаю про Кена і сподіваюся, що він знайшов гарну дівчину, щасливий у шлюбі та, як я, оточений улюбленими онуками. Мені не дає спокою думка про те, чи згадує він про мене.

(Газета *Chicago Tribune*, 17 вересня 1989 року)

Трагедія розбитої мрії! Її зруйнував батько, який, напевно, бажав доньці добра, але позбавив її шансу знайти щастя та здійснити мрію про кохання до юного морського піхотинця. Їй нічого не залишалося крім здогадок про те, яким могло бути її життя, якби вона вийшла заміж за кохану людину. Якби... Якби...

Розбиті мрії видно всюди. Мільйони людей залишили, переглянули або згасили свої мрії.

Йосиф теж мав свої мрії. У Ханаані він, напевно, мріяв стати фермером, розводити овець, вирощувати хліб та жити в оточенні близьких. Ревниві зведені брати Йосифа, продавши його ізмаїльцям за двадцять срібняків, розбили ці мрії вщент. Вони зникли, і навряд чи їм судилося коли-небудь збутися.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Але в Бога була мрія для Йосифа, що одного разу він посяде високе положення, і його сім'я поклониться йому. Потім, як ми вже знаємо, дружина Потіфара неправдиво звинуватила його в спробі зґвалтування. Йосифа кинули до в'язниці, і його мрія здавалася більш далекою від здійснення, ніж будь-коли раніше. Там, у смердючій єгипетській ямі, його мрія померла.

Чи не померла? Ми не знаємо, про що думав Йосиф. Як чоловік віри, він, можливо, продовжував збе-

Посеред найбільшого
приниження у своєму
житті він обрав найбільш
піднесений шлях

рігати мрію у своєму
серці. Якщо це так, то
Йосифове серце вияви-
лося єдиним місцем, де
його мрія змогла вижи-
ти, оскільки з усіх боків

його оточували красномовні ознаки занепаду та смерті. Дружина Потіфара привела його мрію до безславного кінця.

Чому Бог допустив, щоб Йосифа не розуміли, принижували та зневажали у в'язниці? У цьому був божественний задум. Прочитаємо, що сказано про Йосифа: «У кайдани закували його ноги, залізне кільце наділи на шию. Доки не збулося Його провіщення, – *слово Господнє випробувало його вірність*» (Псалом 104:18-19; курсив автора).

Бог *випробовував* його! Йосиф був вірним у палаці, але чи зможе він бути вірним у в'язниці? Він був вірним, коли його звеличували. Чи залишиться він вірним, коли його будуть принижувати? Йосиф умів жити в достатку. Чи зуміє він жити в нестатках? Як висловився про це Фредерік Маєр: «Ми повинні зійти в похмуру долину, щоб випробувати на собі

МРІЯ РОЗБИТА

надійність жезла та посоха, перш ніж нас визнають гідними надлишку та розкоші» (*Joseph, Grand Rapids: Zondervan, 1955, 53*).

З того моменту коли Йосифа кинули в яму в Дотані, минуло близько одинадцяти років, і ось його кинули в іншу яму в Єгипті. Два роки він зазнавав жорстокого ставлення, але пройшов випробування, яке послав йому Бог. Йосиф вийшов переможцем у своєму ставленні до трьох важливих аспектів життя. Посеред найбільшого приниження у своєму житті він обрав найбільш піднесений шлях.

СТАВЛЕННЯ ДО БОГА

Про дні його перебування в домі Потіфара сказано, що «Господь був з Йосифом» (Буття 39:2). Ми можемо зрозуміти це, тому що в ті дні Йосиф користувався повагою. Це був період кар'єрного зростання та набуття гідності. Так, ми згодні, що Бог з нами, коли отримуємо всілякі благословення, коли все складається якнайкраще.

Але ось Йосиф зазнав неправдивих звинувачень, у результаті яких постраждав. Показово, що тут ми зустрічаємо таку саму фразу: «І був Господь з Йосифом і виявив йому ласку, даруючи йому милість в очах начальника в'язниці» (вірш 21). Несправедливість щодо нього не вислизнула від Божої уваги. Становище Йосифа драматично змінилося на гірше, але Божа присутність залишалася незмінною.

Напевно, голі стіни тюремної камери перенести було легше, ніж усвідомлення своєї зруйнованої репутації. Звичайно, думка про те, що наші друзі вірять брехні про нас, завжди болісна. Бажання виправдати

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

себе настільки величезне, що нами легко можуть оволодіти ненависть і жага помсти. Однак для Йосифа все це теж було лише частиною Божого випробування.

Де б він не перебував – у палаці чи в'язниці, – Бог був із ним. Всемогутній перетнув разом з Йосифом кордон Єгипту, а тепер переступив разом з ним поріг в'язниці. Бог присутній у наших приниженнях так само, як у наших піднесеннях. Він з нами в процвітанні та лихах. Хоча у своїх негараздах ми бачимо Бога не так чітко, як в успіхах, Він, тим не менш, з нами.

Позбавити нас Божої присутності може тільки гріх, але не тюремна решітка. Як сказав Давид: «Куди піду від Твого Духа і куди втечу від Твого обличчя?

Бог присутній у наших
приниженнях так само,
як у наших піднесеннях

Якщо б я піднявся на
небо, – Ти там. Зійшов
би я в шеол, – і там Ти.
Якби я полетів на кри-
лах зірниць й поселився

на краю моря, – то й там Твоя рука попровадила б мене, – Твоя правиця підтримала б мене» (Псалом 138:7-10). Оскільки Бог усюдисущий, Він супроводжує Свій народ усюди.

Ми схильні піддаватися спокусі вважати, що коли все добре, то Бог з нами, але якщо ґрунт йде з-під ніг, то Він полишив нас. Однак Псалом 138 запевняє нас, що Бог поруч завжди.

Прагнучи зняти з плечей читачів тягар фінансових тривог, автор Послання до Євреїв вказує на Божу присутність: «У поведінці будьте не грошолобні, задоволені тим, що маєте. Бо Він сказав: Я тебе не покину і не відступлю від тебе! Тому ми відважуємося говорити: Господь – мені помічник, тож я не боюся. Що зробить мені людина?» (Євреїв 13:5-6).

МРІЯ РОЗБИТА

Кожне випробування пропонує іспит нашій вірі в Божу присутність та божественну турботу. Якщо ми досягаємо успіху, то іспит полягає в тому, чи припишемо ми цей успіх собі, чи віддамо всю славу Богові. У моменти ж невдач перевіряється наша віра в те, що Богу видніше – навіть у наших негараздах.

Йосиф був зразковим керівником, але також – і зразковим в'язнем. Де б він не перебував – у палаці чи в ямі, – Йосиф радів, що Бог був поруч. Це значно полегшило йому перехід від палацу до темниці.

СТАВЛЕННЯ ДО ОБСТАВИН

Йосиф не дозволив обставинам контролювати його мислення. Там, у в'язниці, він служив на «відмінно», не втрачаючи оптимізму. Він був налаштований позитивно, хоча його звідусіль оточував лише негатив.

Як, по-вашому, виглядала та в'язниця? На думку істориків, Єгипет ніяк не можна було назвати оплотом тюремних реформ. З ув'язненими поводитися грубо, надаючи їм лише мінімум необхідного для виживання. Як каже псалмоспівець: «У кайдани закували його ноги, залізне кільце надали на шию» (Псалом 104:18). Йосиф перебував у кайданах та зазнавав жорстокого поводження.

Навіть перебуваючи у в'язниці, Йосиф зберіг владу над своїм серцем. Він знав, що нікому не під силу змусити нас злитися, ненавидіти або впасти у відчай. Обставини не мають такої сили, якщо тільки ми самі не дозволимо їм. Принаймні Йосиф від-

Кожне випробування
пропонує іспит нашій вірі
в Божу присутність
та божественну турботу

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

повідав прийняттям, а не ворожістю. Якщо Бог мав план його порятунку з ями в Дотані, то, можливо, у Нього є й план порятунку з єгипетської в'язниці.

Так само, як свого часу Потіфар, начальник в'язниці, помітивши порядність та проникливість Йосифа, почав надавати йому все більше свободи та

Нікому не під силу змусити нас злитися, ненавидіти або впасти у відчай.

Обставини не мають такої сили, якщо тільки ми самі не дозволимо їм.

влади. Йосиф умів керувати своїм серцем і незабаром здобув право керувати ув'язненими. У Біблії сказано, що після того, як у в'язниці опинилися фараонові виночерпій

та пекар, «начальник охорони приставив до них Йосифа, який обслуговував їх. Тож деякий час вони перебували під вартою» (Буття 40:4).

Боб Вейланд, якому відірвало обидві ноги, коли він наступив на міну у В'єтнамі, пізніше почав займатися важкою атлетикою. Під час національного чемпіонату з жиму штанги лежачи він здобув чотири перемоги, але вони стали предметом суперечок, тому що правила вимагали від учасників змагань бути у взутті! Після четвертої перемоги йому зателефонував один із суддів. Боб очікував почути, що правила змінили, аби його могли визнати переможцем на законних підставах. Але не так сталося, як гадалося. Боба вирішили довічно дискваліфікувати за те, що він не міг носити взуття! Замість того, щоб розлютитися на таку несправедливість, він відповів: «Незалежно від того, дасте ви мені нагороду чи ні, я все одно задоволений, тому що *вся принадність була в процесі*».

МРІЯ РОЗБИТА

Обставини не можуть позбавити людський дух свободи. Суть не в тому, переможете ви чи програєте, а в тому, як ви ведете гру! Деякі живуть у палаці, але їхнє серце у в'язниці; інші ж сидять у в'язниці, але їхнє серце в палаці!

Уся різниця – в Божій присутності!

СТАВЛЕННЯ ДО ІНШИХ

Як ми вже зазначили, Бог урешті-решт направив до цієї ж тюрми особливих в'язнів. Вони, завинивши перед фараоном Єгипту, по суті, зазнали тих самих неприємностей, що і Йосиф. Тепер у нього з'явилися друзі, яким він міг допомогти.

Нам невідомо, за що пекар та виночерпій отримали тюремний термін, але, очевидно, що вони прогнівили фараона. Обидва займали високе положення. Виночерпій дегустував вино, щоб переконатися, що в ньому немає отрути і його можна пити царю, а пекар відповідав за всі трапези. Можливо, їх викрили у використанні свого статусу в особистих цілях. Так чи інакше, їх посадили до в'язниці за злочини.

Йосиф, якому було доручено дбати про них, одного ранку помітив, що вони чимось засмучені. Він запитав: «Чому ваші обличчя сьогодні сумні?» (Буття 40:7). Далі була розмова про сни, які вони бачили тієї ночі. Йосиф запевнив їх, що лише Бог може пояснювати сни, і, якщо вони розкажуть подробиці, то він попросить у Бога мудрості для тлумачення.

Зверніть увагу, що Йосиф був достатньо проникливим, аби відчутти настрій цих царедворців. Він умів розрізняти внутрішній стан оточуючих, плакати з тими, хто плаче, і радіти з тими, хто радіє. Посеред

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

випробування Бог зазвичай посилає нам когось, хто перебуває в ще гіршому становищі. Підбадьорюючи інших, ми отримуємо благословення у відповідь.

Йосиф уважно вислухав царедворців. Виночерпій описав свій сон так: «Мені наснилося, аж ось пе-

Підбадьорюючи інших, ми отримуємо благословення у відповідь

реді мною виноградна лоза. А у виноградної лози – три галузки, і вона наче розвинулася, видала цвіт, її грона

ягід дозріли» (вірші 9-10). У своєму сні він вичавив ці грона в чашу і подав її в руки фараона.

Згідно з тлумаченням Йосифа, три галузки символізували три дні, після яких фараон відновить виночерпія на його посаді. Гарна новина.

Підійшла черга пекаря, і він розповів подробиці свого сну: «Мені також наснилось, аж ось три кошики печива в мене на голові. А у верхньому кошику різна фараонова їжа, пекарські вироби, і птах клював їх з кошика, що на моїй голові» (вірші 16-17).

Йосиф витлумачив, що ці три кошики теж вказують на три дні. Він напророкував, що через три дні фараон повісить пекаря на дереві, і птахи будуть клювати його тіло. Погана новина.

Перш ніж ці люди залишили в'язницю, Йосиф попросив виночерпія про одну послугу: після поновлення на посаді замовити про нього слівце перед фараоном. Йосиф пояснив, що був помилково звинувачений і заслуговує на звільнення. Можливо, клопотання виночерпія допомогло б у цій справі.

Показово, що сні царедворців збулися точно згідно з прогнозами Йосифа. Він, ймовірно, був натхненний, дізнавшись, що здібність тлумачити сні

МРІЯ РОЗБИТА

не покинула його. Напевно, Бог використав цей випадок, щоб нагадати Йосифу, що його сон не викинули в небесний сміттєвий кошик, а просто перенесли в архів. Бог, як і раніше, дозволяв збуватися снам, а з ними – і мріям.

Образно кажучи, Йосифу довелося пережити три смерті. Опинившись у ямі в Дотані, він *помер для своєї родини*. Це був болючий урок. Йосиф зрозумів, що не може розраховувати на допомогу рідних у здійсненні своєї мрії. У домі Потіфара йому довелося *померти для своєї репутації*, оскільки він був безпорадний перед обличчям наклепу, який ширився палацом. Тепер у в'язниці Бог хотів навчити Йосифа, як померти для друзів, тому що той, кому він допоміг, не зробив послугу у відповідь. У Біблії сказано: «Однак головний виночерпій не згадав про Йосифа, забувши про нього» (вірш 23), – це так властиво людській натурі.

Йосиф отримав урок: на того, хто сподівається на людей, зазвичай чекає розчарування. «Так говорить Господь: Проклята людина, яка покладається на іншу людину і вважає тіло своєю опорою, а серцем відвертається від Господа!» (Єремії 17:5).

Йосифові знову довелося нудитися в очікуванні. Ніхто не збирався розглядати його справу або хоча б клопотати про нього. Він не бачив світла в кінці цього гнітючого тунелю.

На відміну від виночерпія Христос заслуговує на те, щоб ми довіряли Йому свої прохання. «І додав: Ісусе, згадай мене, коли прийдеш у Царство Твоє! А Він сказав йому: Запевняю тебе: сьогодні ти будеш зі Мною в раю!» (Луки 23:42-43). Виночерпії забувають, але Христос пам'ятає.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Бог хотів показати Йосифу, що для здійснення його мрії не була потрібна навіть вірність виночерпія, як не потребував він і кампанії з відновлення своєї репутації. За все це відповідав тільки Бог.

Йосиф також виніс ще один цінний урок: *Бог дає нам стільки нових мрій, скільки існує комбінацій обставин, у яких ми опиняємося.* Йосиф потрапив до в'язниці, і Бог дав йому мрію отримати найкраще із ситуації та послужити іншим ув'язненим. Сліди Божих ніг можна знайти в будь-якому місці та за будь-яких обставин. Коли ми приймаємо реальність такою, яка вона є, Бог сильний надати нашим мріям нової форми.

Можливо, хтось читає цю книгу, гадаючи, що йому мріяти вже нема про що. Усі його мрії – навіть найменші – згасли через гріхи, хворобу або зруйновану

Те, що не можна зцілити,
можна пережити,
залишаючись вірним

сім'ю. Не забуваймо, що за таких обставин наші мрії мають зміститися від того «що робити» до того «як бути». Якась

мрія обов'язково збережеться. Як висловився Есхіл: «Я знаю, як люди у вигнанні живляться мріями». Сьогодні я запрошую вас «живитися мрією».

Відома авторка християнських гімнів Фанні Кро-сбі не була сліпою від народження. У віці півтора місяця в неї виникло запалення очей, і хтось порадив закапати в них особливий хімічний препарат. Результатом став тяжкий опік очей, і Фанні осліпла. Але вона вірила, що це нещастя мало якийсь сенс, і Бог працював у її серці, щоб принести задоволеність та спокій. Навіть якби Фанні не написала жодного гімну, вона все одно була б успішним свідком Божої

МРІЯ РОЗБИТА

сили перед ангелами й демонами, бо ті, хто переможно страждають у мороці, особливо дорогі Господу.

Замість того, щоб скаржитися на долю, Фанні побачила (духовними очима), що навіть така трагедія відзначена божественним провидінням. Жодні зовнішні обмеження не могли згасити її внутрішній дух. Коли їй було дев'ять років, вона написала:

О, яка ж я щаслива,
Хоча й не можу бачити!
Я вирішила, що в цьому світі
завжди лишатимусь задоволеною.
Скільки благословень я відчула,
Яких інші люди не мали.
Тому позіхати та ридати
Я не збираюся й не буду!

Ті, хто погоджуються з життєвими трагедіями, красномовно свідчать про Божу вірність. Ті, чиї мрії розбиті іншими людьми, все ще можуть відкрити для себе якісь особливі мрії, що Бог припас для них. Те, що не можна зцілити, можна пережити, залишаючись вірним.

Як щодо жінки, яка написала листа до редакції газети? Для неї все закінчилося тим, що вона вийшла заміж за чоловіка, якого насправді ніколи не кохала. Але якби вона віддала цей шлюб Богові, у ньому відкрилися б нові мрії.

Поміркуйте про це. Чому жінка вирішила, що була би щаслива з її справжнім коханням, Кеном? Подумайте про мільйони пар, захоплених ейфорією романтики. Вони вступали в шлюб з найвищими надіями, але все закінчувалося розчаруванням.

Я чув одну історію про чоловіка, який відвідав ізолятор психіатричної лікарні. Головний лікар про-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

вів його коридором до палати, в якій чоловік бився головою об стіну, невинно повторюючи: «Ліндо, як ти могла?! Ліндо, як ти могла?!»

Головний лікар пояснив, що цей чоловік кохав Лінду, але та покинула його і вийшла заміж за іншого. Емоційний удар виявився для бідолахи непосильним, і він збожеволів.

Пройшовши далі коридором, вони побачили ще одного чоловіка, який бився головою об стіну своєї палати, повторюючи: «Ліндо, як ти могла?! Ліндо, як ти могла?!»

– А це хто? – здивовано запитав відвідувач.

– О, це чоловік Лінди, – відповів лікар.

Жінка, яка написала листа, просто не знала, як би все обернулося. Кен міг виявитися невірним чоловіком або ж стати злим та байдужим до потреб дружини. Могло статися що завгодно.

Крім того, можливо, Бог хотів показати, що Він здатний зробити жінку задоволеною навіть у нудному та складному шлюбі? Що, якщо Він хотів утвердити її в розумінні того, що щастя найкраще шукати в Ньому, а не в чоловікові?

Блаженний той, хто вірить, що *Боже провидіння достатньо велике, аби охопити всі непередбачуваності життєвих обставин – усі «якби».* Так, усе могло б статися по-іншому. Так, ми хотіли би повернути час назад, але єдине розумне запитання зараз звучить так: «Яка Божа мрія для мене сьогодні?»

МРІЯ РОЗБИТА

Деякі мрії короткострокові, інші ж відображають більш віддалені цілі на осяжне майбутнє; є й такі мрії, які ми вважаємо першочерговими, – усі вони перебувають у сфері керівництва і турботи нашого небесного Отця.

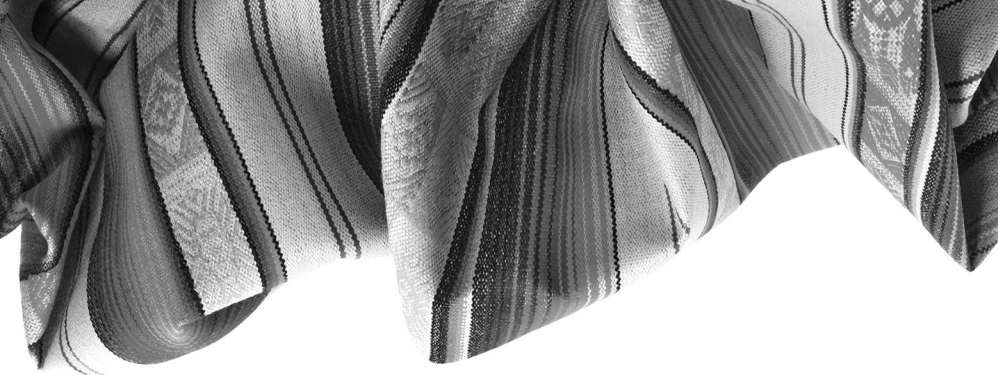
У в'язниці в Йосифа не залишилося іншого вибору, як тільки довірити всі свої мрії Богові. Його майбутнє було непідвладне діям та впливу людей. Тепер з усім цим міг розібратися лише Бог. Усе, що було в Йосифа, – це незначні, більш нагальні мріяння, які вимагали його уваги.

Деякі мрії помирають назавжди через нашу норовливість або чужі помилки, але замість них можуть народитися нові, втиснуті в реальність непередбачуваними життєвими обставинами. Є й такі мрії, які здійснюються лише частково. Можливо, виконання нашої найзаповітнішої мрії вже не за горами. Хай там як, ми маємо довірити все це Христу, бо в Його руках навіть розбита мрія може знову бути відновлена.

6

МРІЯ ОЖИВАЄ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 41)

Деякі свої мрії ми можемо здійснити самі, інші – за допомогою друзів. Але є такі мрії, які підвладні лише Богові.

Йосиф опинився у в'язниці без надії на горизонті. Чи померли мрії в його серці – ми цього не знаємо. Нам відомо лише те, що майбутнє було повністю невідконтрольним йому. Воно перебувало в Божих руках. Хоча Всемогутній для здійснення мрії Йосифа міг використовувати інших людей, сам цей процес цілком залежав від Нього.

Проблема в тому, що нам складно побачити Бога посеред темної ночі болісних переживань. Коли на плечі лягають важкі тягарі несправедливості й трагедій, ми починаємо сумніватися, чи можна довіряти Богові. Для нас нестерпно бачити, як наші мрії, наче мильні бульбашки, лопаються просто на очах.

Але одного разу Бог дозволить сонячному променю проникнути в наше життя, і, що неочікуваніше це станеться, то більше підбадьорення полине

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

в душу. У нас уперше з'явиться причина сподіватися. Стара мрія прокинеться, або, можливо, Бог дасть замість неї нову.

Прокинувшись одного похмурого ранку, щоб прожити черговий безрадінний день у єгипетській в'язниці, Йосиф навіть не здогадувався, що до вечора для нього засяє сонце! Всемогутній Бог запланував сюрприз для Свого слуги. Мрія Йосифа знову почне набувати форм. Всевишній не забув про неї.

Цілком очевидно, що брати Йосифа ніколи не схилилися б перед в'язнем або звичайним слугою. Якщо йому судилося стати шанованим, то мало змінитися його соціальне становище. Того ранку Йосиф не лише вийшов із в'язниці, а й зробив велетенський стрибок до вершини політичної піраміди Єгипту.

Для цього Бог використав передбачений Ним ланцюжок подій. Нитки людського буття переплелися таким чином, що осколки мрії почали з'єднуватися в одне ціле.

ФАРАОНОВІ НАСНИВСЯ СОН

За два роки після того, як головний виночерпій вийшов із в'язниці, геть забувши про Йосифа, сон наснився самому фараону. Він стояв на березі Нілу, і з води вийшли сім огрядних корів, які вирушили пастися на пишні пасовища. Слідом за ними вийшли сім потворних, худих корів і якимось неймовірним чином з'їли сім огрядних! Ми могли б очікувати, що після такого ситного обіду ці корови видужають, але вони залишилися такими ж кістлявими, як і раніше (Буття 41:1-4).

Тоді фараонові наснився ще один сон, дуже схожий на перший. Сім гарних колосків були з'їдені

сімома худими і висушеними, але стан останніх не змінився (вірші 5-7).

Фараон глибоко стривожився, тому наступного ранку поспіхом зібрав до себе радників. Він повелів волхам і мудрецяма витлумачити його сни, від чого ті прийшли в замішання. Ніхто не міг пояснити значення сновидінь.

Окультисти часто вигадують тлумачення, аби лише захистити свою репутацію. З якоїсь невідомої причини люди фараона вирішили визнати своє невідання, за що ми їм безмежно вдячні. Усі варіанти тлумачення заходили в глухий кут.

Це освіжило пам'ять виночерпця. Він згадав, що познайомився у в'язниці з молодим євреєм, який точно витлумачив його сон, як і сон пекаря. Йосиф був їхньою єдиною надією.

Його відразу ж вивели з темниці. Поголившись та переодягнувшись, Йосиф постав перед фараоном. Почувши, з якої причини знадобилася його експертна думка, він, напевно, внутрішньо посміхнувся. Так, він дійсно був фахівцем зі снів!

Коли йому переказали подробиці снів фараона, Йосиф одразу ж розтлумачив їх. Обидва сни несли одне й те саме послання. Наближалися сім років достатку, за якими мали настати сім років голоду. Огрядні корови та колосся символізували сім гарних років, на зміну яким мали прийти сім років неврожаю. Йосиф додав: «Це та річ, про яку я казав фараонові: Що Бог має вчинити, Він показав фараонові» (вірш 28).

Але чому фараону наснилися два сни з однаковим змістом? «А повторився сон фараонові двічі тому, що ця річ від Бога, і Бог не забариться з її виконанням. А тепер нехай фараон підшукає ро-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

зумного й мудрого чоловіка і поставить його над Єгипетським краєм» (вірш 32-33). Усе стало на свої місця. Ніякого додаткового тлумачення не було потрібно. Йосиф укотре витлумачив чужий сон.

Здоровий глузд диктував необхідність збирати зерно протягом сприятливих років, щоб забезпечити їжу в прийдешні роки неврожаю. По всій країні треба було провести комплекс робіт зі створення резервів зерна в роки достатку. Йосиф пояснив: «І буде та їжа на запас для краю на сім років голоду, що настануть в Єгипетському краю, і край не буде знищений голодом» (вірш 36).

Поганський правитель отримав сон від Бога, і завдяки мудрості, що також прийшла від Бога, цей сон був розтлумачений Йосифом, який сам колись побачив сон. «Випадковий збіг», спланований Богом!

Якою ж була друга ланка в ланцюгу подій?

ЙОСИФ ДОПОМІГ ФАРАОНУ ЗДІЙСНИТИ ЙОГО СОН

Того дня події розвивалися так швидко, що нам треба перевести подих. Йосиф не пропонував свою кандидатуру на посаду міністра сільського господарства Єгипту і навіть не натякав, що годиться для цього. Ніхто й подумати не міг, що відповідальним за реалізацію такого величезного організаційного плану фараон розпорядиться зробити саме Йосифа.

Цар поставив своїм слугам риторичне запитання: «Хіба знайдемо ми такого чоловіка, як оцей, який мав би у собі Божого Духа?» (Буття 41:38). Очевидно, що відповідь була негативною. Фараон навряд чи мислив про Божий Дух так само, як ми, оскільки був послі-

МРІЯ ОЖИВАЄ

довником язичницької релігії. Ймовірно, він уявляв собі верховного єгипетського бога або, можливо, вважав Бога Йосифа одним з безлічі інших божеств. Хай там як, фараон розумів, що якщо хтось і знає Бога (або богів), то це Йосиф. Повернувшись до Йосифа, він сказав: «Оскільки Бог відкрив тобі усе це, немає такого розумного й мудрого, як ти. Ти будеш над моїм домом, і тебе слухатиметься весь мій народ. Тільки престолом я буду вищий від тебе. І сказав фараон Йосифові: Дивись, я поставив тебе над усім Єгипетським краєм» (вірші 39-41).

Тільки уявіть: він віддав таку владу в руки *не* єгиптянина! Одним розчерком пера божественного провидіння Йосиф піднісся до рівня другої державної особи Єгипту. Ще недавно його руки були закуті в кайдани в темниці, і ось він отримав перстень з печаткою фараона. Йосиф змінив тюремну робу на одяг із віссону, а на шию йому поклали золотий ланцюг. Йому дали нове єгипетське ім'я Цофнат-Панеах і навіть дружину-єгиптянку на ім'я Асената (вірші 42-45).

Ніби цього було недостатньо, Йосифові влаштували всенародне шанування. Він проїхався на другій колісниці фараона, і, коли прямував вулицею, глашатаї перед ним привселюдно наказували натовпу: «Кланяйтесь! Кланяйтесь!» (вірші 42-43). Йосифу на той момент було всього лише тридцять років.

Напевно, в історії ще не було випадку, коли хтось піднявся з такого низького становища до таких великих почестей за один день! Прокинувшись того ранку у своїй тюремній камері, Йосиф і гадки не мав, що ночувати він буде вже в царській резиденції. Йому, мабуть, здавалося, що все це – ще один сон!

Не можна не відзначити іронічність ситуації.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Тепер Йосиф став другою людиною після фараона, а значить, йому підпорядковувався і Потіфар! Інакше кажучи, колишній господар Йосифа (той самий, який посадив його до в'язниці за неправдивим звинуваченням) виявився нижчим за нього в єгипетській ієрархії.

Йосиф розумів, що брати відплату у свої руки – не наша справа. Ті, хто бачать у всьому Боже провидіння, швидкі на захист принижених і не квапляться захищати себе.

Якби єгипетські керівники мислили категоріями кар'єрних сходів, то можна було б сказати, що Йосиф перестрибнув через кілька сходинок. Напевно, його критикували за те, що йому не довелося пробиватися до вершини, як іншим.

У біблійному оповіданні немає навіть натяку на те, що Йосиф використовував своє положення для «зведення рахунків». З огляду на всю драматичність свого піднесення він міг би пустити в хід важелі впливу, щоб поставити Потіфара та його дружину на місце, на яке вони заслуговували. Це був дуже зручний момент, щоб очистити свою репутацію їхнім коштом.

Проте Йосиф розумів, що брати відплату у свої руки – не наша справа. Ті, хто бачать у всьому Боже провидіння, швидкі на захист принижених і не квапляться захищати себе.

Отже, Йосифа зробили відповідальним за здійснення сну фараона. Можливо, він дивувався, чому Бог доручив йому втілювати в життя чужий сон, коли його власний залишався відкладеним на невизначений термін. Але Йосиф не скаржився на долю. У нього було багато роботи, і він прийняв своє нове завдання як з Божої руки.

МРІЯ ОЖИВАЄ

Як же поведився Йосиф?

По-перше, він виявляв смирення. Коли його вивели з в'язниці, Йосиф одразу ж віддав усю славу Богові за свою здатність тлумачити сни. «Не я, а Бог відповість добром фараонові» (вірш 16). Спокуса загордитися була великою, тому що людина, яка вміє тлумачити сни, має владу над іншими. Лише уявіть себе єдиним, у кого є прямий зв'язок із Богом у подібних питаннях!

По-друге, Йосиф демонстрував порядність. Сім років потому, коли період достатку залишився позаду і прийшов голод, у фараона не було жодного приводу засумніватися в надійності свого вірного помічника.

Отже, за Божим провидінням фараонові наснився сон, і для його тлумачення з в'язниці привели Йосифа. Але в цьому ланцюзі божественного промислу була ще й третя ланка.

ДВА СНИ ПОЄДНАЛИСЯ В БОЖОМУ ЗАДУМІ

Мрія, що зародилася понад тринадцять років тому, нарешті почала набувати форми. Бог готував сцену для драми, яка мала розпочатися незабаром. Як виявилось, сон фараона був взаємопов'язаний зі сном Йосифа.

Спершу *Бог мобілізував економіку цілої країни*. Він почав з того, що створив погодні умови відповідно до Своїх цілей. По всьому Близькому Сходу йшли рясні дощі. Поки інші країни бездумно витрачали рекордні врожаї, Єгипет зберігав усі свої резерви в очікуванні голоду, що насувався.

Хоча подробиці нам невідомі, можна уявити собі величезні зернові бункери, що підносяться там

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

і тут на єгипетських просторах. Або, можливо, зерно зсипали в купи на провітрюваних майданчиках. У Біблії сказано тільки: «І зібрав Йосиф збіжжя, як морського піску, дуже багато. Аж перестав рахувати, бо не було йому ліку» (Буття 41:49).

Після семи років достатку в той регіон прийшла посуха, й економіку почав виснажувати голод. Дивлячись, як скорочуються їхні ресурси, люди були охоплені страхом. Сім'ї стикалися із суворою реальністю злиднів. Худоба на полях голодувала, бо пасовища перетворилися на пустелю.

Чому всі ці люди страждали? Тому що Бог дав Авраамові пророцтво, яке мало виповнитися: «Неодмінно знай, що твої нащадки будуть приходцями в землі не своїй. Вони будуть рабами, і їх гнобитимуть чотириста років. Але над народом, у якого вони будуть рабами, Я здійснию суд, після того вони вийдуть з великим майном» (Буття 15:13-14).

Для виконання цього пророцтва сини Якова повинні були оселитися в Єгипті. Бог використав голод, щоб змусити родину покинути комфортну землю Ханаанську та вирушити на пошуки хліба до Єгипту.

Пекуче сонце з року в рік висушувало землю, погіршуючи життя тисяч людей. Однак ніхто з них навіть не здогадувався про справжню причину цього голоду! Мав здійснитися план, прихований у таємниці Божої премудрості. Пророцтва не могли не здійснитися. Існувала мрія, яка мала збутися.

Отже, поки цілі країни знемагали від злиднів, Бог готував Йосифа стати сполучною ланкою в процесі єднання сім'ї Якова із землею Єгипту. Пройшовши тест самотності, сексуальної спокуси, нерозуміння і відкидання, він помер для всього, крім Бога.

МРІЯ ОЖИВАЄ

По-друге, *Йосиф зрозумів, що Бог може давати нам мрії навіть посеред торжества несправедливості*. Або, як було зазначено раніше, Боже провидіння досить велике, щоб охопити всі непередбачуваності життєвих обставин.

Подумайте про те, що означав шлюб Йосифа. Фараон віддав йому в дружини Асенату – дочку язичницького жерця (Буття 41:45). Цілком очевидно, що ця жінка була вихована в поганстві – релігії стародавнього Єгипту.

Ба більше, Йосиф не вибирав її. Асенату було дано йому фараоном – поганським царем, який вважав, що друга після нього людина в Єгипті заслуговує стати частиною сім'ї відомого жерця. Лише уявіть: Йосиф не мав можливості помолитися про це рішення. Він не міг дозволити собі обрати жінку серед свого народу. Формально Йосиф жив у «неправильній» країні – у «землі його страждання». Зайве говорити, що в нього просто не було часу покохати Асенату. Він взяв її за дружину, підкоряючись фараону.

Йосиф міг вирішити, що Асената жодним чином не може бути для нього Божою волею, оскільки, строго кажучи, він узагалі не повинен був опинитися в Єгипті. Це сталося лише через злочин його братів, яких Божа воля явно не турбувала. Але незважаючи на все це, Йосиф одружився з Асенатою, і вона народила йому дітей, які стали патріархами двох племен Ізраїля. У цій землі страждання Бог угледів дружину для Йосифа! Боже провидіння враховує всі непередбачуваності, і навіть жорстока несправедливість життя служить Його благословенним намірам.

Будь ласка, не зрозумійте мої слова неправильно. Я не маю на увазі, що вибір супутника життя не важ-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

ливий. Сьогодні мільйони людей (зокрема й християн) опинилися в біді саме тому, що одружилися, не порадившись із Господом. Біблія чітко говорить, що ми повинні поєднувати своє життя лише з віруючою людиною, яка наділена духовними якостями, прийнятними для Бога. Багато хто переконався, що безшлюбність незрівнянно краща за нещасливий шлюб. Як стверджує одне прислів'я, краще бажати того, чого ви не маєте, ніж мати те, чого ви не бажаєте!

Я говорю лише про те, що Боже провидіння досить широке, щоб охопити наше сімейне коріння, здібності та обставини,

Божий провід враховує всі
наші рішення – як правильні,
так і помилкові

з якими ми стикаємося.
Молоді люди часто за-
смучуються, гадаючи,
що ніколи не знайдуть

«правильного» супутника у житті, якщо вчитимуться в «неправильному» коледжі або опиняться в «неправильній» церкві.

Дехто вважає, що, опинившись на роздоріжжі, ми обов'язково повинні зробити правильний вибір (приміром, навчального закладу чи церкви). Бо якщо ні, то всі подальші рішення (наприклад, пошук супутника життя) теж виявляться хибними. Інакше кажучи, такі християни не розуміють, що Божий провід ураховує всі наші рішення – як правильні, так і помилкові. Бог ніколи не відчуває нестачі в альтернативах, ведучи нас заплутаними стежками життя.

Звісно, ми повинні зробити все, що в наших силах, аби не допустити нерозумного шлюбу (одного разу в четвер я скасував одруження, яке мало відбутися найближчої неділі, і наречена донині дякує мені!). Але якщо союз укладено, то Бог спроможний ро-

зібратися з цим рішенням і сформувані абсолютно новий набір планів та цілей. У цьому шлюбі можуть народитися діти, які будуть благословенні в Господі та віддані в служінні Йому. Бог може використати сімейний конфлікт, щоб наблизити до Себе одного з подружжя або обох. Пам'ятайте: навіть якщо наші мрії здаються такими, що безповоротно пішли, у Бога все ще є мрія для нас – можливо, абсолютно нова. Ніколи не пізно почати чинити правильно.

Але повернемося до Йосифа. Ми можемо припустити, що завдяки його свідченню віри Асената увірувала в Господа. Те, що Йосиф назвав своїх синів єврейськими, а не єгипетськими іменами, дає всі підстави вважати, що в його домі ставилися з великою повагою до релігії Яхве. Але, звичайно, ми можемо лише здогадуватися, чи увірувала Асената в Бога свого чоловіка.

Бог ніколи не залишається в програші через гріх. Починаючи з часів Адама Всемогутній доводив, що може діяти посеред бунтарських рішень людей, через них та всупереч їм. У Нього є плани навіть для тих, хто обрав хибну дорогу й опинився в трясовині.

По-третє, *зранене серце Йосифа зцілилося*. У ньому знову залунала пісня. Ми бачимо, що Йосиф вирішив залишити свою скорботу в минулому, судячи з тих імен, які він дав своїм двом синам. Ці хлопчики народилися ще до голоду, тому ми можемо підрахувати, що Йосифові було вже близько тридцяти семи років. Він був одружений приблизно сім років. З того моменту, коли його продали до Єгипту, минуло майже двадцять років, але він не забув те, що з ним сталося.

Аби символічно позначити зцілення, яке відбувалося в його серці, Йосиф назвав свого первістка

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Манассія, що в перекладі з івриту означає «той, хто змушує забути». Погляньте на пояснення самого Йосифа: «Бог дав мені забути всю мою долю та весь дім мого батька» (Буття 41:51). Жахливі спогади почали відступати. Йосиф потроху забував минуле.

Нагадаю, що в нього не було жодного зв'язку з улюбленим батьком. Йосиф не знав, чи живий ще Яків. Хоч би як комфортно йому було поруч із фараоном, спогади ніколи не покидали його. Але тепер, коли ситуація докорінно змінилася, Йосиф зміг віднайти мир щодо свого минулого.

Багато людей пам'ятають те, що слід було б забути, і забувають те, що слід було б пам'ятати. Йосиф не дозволив своєму минулому зруйнувати його майбутнє. Бог був вище як минулого, так і майбутнього.

Якщо свого первістка Йосиф назвав на згадку про перемогу над минулим, то ім'я його другого сина символізувало тріумф над майбутнім. Другого сина він назвав Єфрем, що означає «плідний». «Бог зробив мене плодовитим в землі мого страждання» (вірш 52).

Плідність у стражданнях! Ці два слова, стоячи поряд, здаються оксюмороном. Вони суперечать одне одному, але не для тих, кого віра навчила бачити в мінливостях життя Божу руку. Йов запитував: «Хіба лише добро маємо приймати від Бога, а злого не повинні приймати?» (Йова 2:10). Земля благословення може стати землею страждання, але так само і земля страждання може стати землею благословення.

Отже, Йосифова мрія почала набувати форми – і не лише в його серці, а й по всьому відомому йому світу. Його надія воскресла. Бог запустив ланцюг подій, кульмінацією яких мало стати величезне благословення.

МРІЯ ОЖИВАЄ

Йосиф зрозумів, що Бог часто здійснює наші мрії, коли ми допомагаємо іншим у виконанні їхньої мрії. Він став вірним слугою фараона і пізніше виявив, що їхні, здавалося б, незалежні сні тісно взаємопов'язані. Допомагаючи втілити в життя сон фараона, Йосиф побачив, як починає збуватися його власний сон.

Якщо сьогодні ви живете з розбитою мрією, то чому б не присвятити себе тому, щоб допомогти комусь у здійсненні його мрії? Завдяки такому посвяченню на служіння може відродитися і ваша нереалізована мрія (або, принаймні, мрія, яку дав Бог). У Божому задумі дві абсолютно незалежні мрії нерідко виявляються взаємопов'язаними.

Погляньте на цю обітницю: «Коли будеш готовий віддати своє серце голодуючому і підтримаєш знедоленого, тоді засяє в темряві твоє світло, а твоя темрява перетвориться в полудень. Твій Бог постійно провадитиме тебе, і навіть під час посухи насичуватиме тебе, зміцнить твої кості, і ти будеш, як зрошений водою сад, і як джерело, в якому не висихає вода» (Ісаї 58:10-11). Допоможіть комусь із його мрією – і Бог допоможе вам із вашою.

Багато людей пам'ятають те, що слід було б забути, і забувають те, що слід було б пам'ятати.

Зрештою, Йосиф зрозумів, що якщо ми хочемо побачити здійснення мрій, даних нам Богом, то маємо запастися терпінням. Він покинув дім сімнадцятирічним юнаком та був піднесений у Єгипті у віці тридцяти років. Додайте до цього сім років достатку і рік або два до того моменту, коли брати Йосифа прийшли до Єгипту, – і стане зрозуміло, що до здійснення його мрії минуло більше двадцяти років.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Прокинувшись того ранку в смердючій в'язниці, Йосиф очікував прожити ще один день, наповнений гнітючою рутиною. У його камері не було нічого, що могло б переконати його у швидкому благословенні. Але Бог вирішив зробити той буденний день екстраординарним. Очікування виправдало себе.

Говорячи про Бога, Фредерік Маєр зазначив: «Він може дозволити, щоб ви боролися з бурхливим морем до четвертої варти ночі. Він може зберігати мовчання і здаватися байдужим, залишаючись два дні на місці, наче Йому байдуже, що помирає Лазар. Він може накопичувати ваші молитви, як нерозпечатані листи на столі відсутнього друга. Але, врешті-решт, Він скаже: «О, людино, велика віра твоя. Нехай буде тобі за бажанням твоїм» (*Joseph, 57*).

Ваша мрія так і не здійснилася? Усі ваші плани зазнали невдачі й з плином років реалізувати їх стало неможливо? Зверніться від усього серця до Бога і скажіть Йому, що у вас не залишилося жодної мрії. Він Сам стане вашою єдиною мрією, розділивши з вами Свою присутність. З такою мрією ви можете сміливо дивитися в майбутнє.

«Тільки в Бозі заспокоюється моя душа, адже від Нього моє спасіння. Лише Він моя скеля, моє спасіння і мій захист – я ніколи не захитаюсь» (Псалом 61:2-3).

Поки ви живі, залишається і мрія, яка може здійснитися.

7

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ... МАЙЖЕ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 42)

Так, наші мрії цілком у Божих руках, але коли Він починає здійснювати їх, у процес виявляються залученими інші люди. Ми живемо у світі, де людські взаємини переплітаються з Божим планом для нас. Ніхто не існує у вакуумі. Кожна справа, прагнення або мрія неминуче пов'язує нас із тими, хто стануть частиною нашого майбутнього.

Якщо ви мрієте бути місіонером, то вам доведеться звернутися до місіонерської організації, і з часом ви працюватимете разом з іншими місіонерами. Ваша мрія переплітеться з мріями багатьох людей. Або, припустимо, ви хочете стати вчителем, архітектором, медсестрою або просто матір'ю. Кожне з цих занять зачіпає чийсь життя як під час підготовки, так і в процесі здійснення вашої мрії.

Це, звичайно ж, стосувалося і мрії Йосифа. Вона могла здійснитися лише в тому разі, якщо брати покло-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

няться йому, а для цього вони обов'язково повинні були прийти до Єгипту, де тепер правив Йосиф. Сцену підготовлено, завісу піднято, і ось-ось має розігратися драма.

Початковий сон визначав абсолютно чіткий план: усі одинадцять братів повинні з'явитися в Єгипті. Оскільки Бог хотів зробити цих людей основою нації, їм потрібно було пережити зміну серця. У їхньому минулому існувало щонайменше два гріхи, з якими їм треба було зустрітися віч-на-віч: (1) жорстокість по відношенню до свого брата і (2) брехня батькові. Минулі роки не могли згладити гріх або потребу в примиренні та прощенні. Час не анулює провини.

Йосиф тепер приймав гостей, які стікалися до Єгипту з усього світу. Завдяки своїм талантам керівника він зміг мобілізувати цілу сільськогосподарську армію та заготовити величезні кургани зерна, щоб застрахуватися від прийдешнього лиха. Йосиф відмінно впорався зі своєю роботою, і Єгипет був готовий стати світовою житницею.

Сім років достатку минули, і розпочався голод. Слава про Йосифа та його сільськогосподарське планування поширилася по всій землі. Усі відчували дефіцит зерна, але в Єгипті його було в достатку.

Яким чином Бог привів братів до Йосифа? І як було досягнуто примирення? Щоб здійснити мрію, яку Він дав, Бог звершив низку подій. Усі елементи заплутаної головоломки тепер стали на свої місця.

ГОЛОД

У Ханаані Яків сушив голову над тим, як прогудувати свій дім та худобу. До нього дійшла чутка, що в Єгипті є зерно. Хтось у цій країні виявився досить

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ... МАЙЖЕ

завбачливим, аби запастися хлібом у роки достатку. Зерно можна було купити за розумну ціну.

Під час розмови із синами Яків сказав з гнівом і сарказмом: «Чому ви дивитесь один на одного?.. Ось, я чув, що в Єгипті є збіжжя. Тож підіть туди й купіть там для нас збіжжя, і будемо живі, і не помремо» (Буття 42:1-2).

Брати слухняно вирушили в тижневий похід до Єгипту, щоб придбати їжу, якої вони так відчайдушно потребували. Голод спрямував їх на шлях зустрічі з Йосифом. Бажаючи привернути нашу увагу, Бог часто починає з якоїсь фізичної потреби: економічних труднощів, проблем зі здоров'ям або голоду. Почуваючись комфортно, ми схильні ігнорувати Бога, бо не бачимо особливої потреби в Ньому. Але трагедії змушують нас звернутися до Нього.

Як сказав про це Фредерік Маєр: «Доки пагорби були зеленими, і на пасовищах паслися отари; доки долини були вкриті пшеницею, і в них дзвеніли пісні женців, Яків сумував на самоті... Та коли настав сильний голод, серця цих людей відкрилися для прийняття докору. Від їхньої тілесної впевненості не залишилося й сліду.

Тепер вони були готові до духовних переживань, які раніше їм і не снилися. Так, це була підготовка до зустрічі з Йосифом» (*Joseph*, 70). Бог розворушив їхнє гніздо, щоб змусити рухатися.

За чотириста років Бог знов використає голод у житті нащадків цих людей, щоб оцінити їхній ду-

Почуваючись комфортно, ми схильні ігнорувати Бога, бо не бачимо особливої потреби в Ньому. Але трагедії змушують нас звернутися до Нього.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

ховний стан. Народ Ізраїля опиниться в пустелі без хліба і води з конкретною метою: з'ясувати, що ж насправді знаходиться в їхніх серцях. Мойсей пояснив, у чому полягали Божі наміри: «Пам'ятай весь шлях, яким Господь, твій Бог, провадив тебе по пустелі протягом цих сорока років, щоб тебе упокорити, випробувати тебе і виявити, що у твоєму серці: чи ти будеш дотримуватися Його Заповідей, чи ні» (Повторення Закону 8:2).

Голод виводить на поверхню вміст людського серця. Коли під загрозою опиняється джерело прожитку, наш характер піддається найсуворішому випробуванню. Справжня сутність людини відкривається в скрутних обставинах. Буде вона сподіватися на Бога чи ні?

У даному випадку Бог використав голод, щоб витягти сім'ю Якова зі стану самовдоволення та змусити його синів вирушити до Єгипту. Бог мав виконати обіцянку, яку дав Авраамові, та сон, що показав Йосифові, тому зачинив усі двері, окрім тих, що вели до достатку та благословення.

Яків не дозволив Веніямінові піти з десятима братами. Він пам'ятав, що сталося з Йосифом, і не хотів ризикувати життям наймолодшого із синів. Ймовірно, Яків просто вибрав собі нового улюбленця. Коли Йосиф зійшов зі сцени, старий переніс центр своєї особливої любові на Веняміна, якого також народила його кохана дружина Рахиль. Очевидно, Яків так і не усвідомив, якої шкоди може завдати родині фаворитизм. Веніямінові на той час уже, напевно, було за тридцять, але він залишався вдома, поки його десятеро братів вирушили в довгу, виснажливу дорогу за збіжжям.

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ... МАЙЖЕ

Вони пішли до південної країни, слухаючись поклику своїх шлунків. Ми можемо лише здогадуватися, про що думали брати дорогою до Єгипту. Вочевидь, вони розраховували на нетривалу подорож (приблизно тиждень у кожен бік), щоб отримати збіжжя та швидко повернутися додому.

Хоча голод охопив багато тисяч людей, його головною метою було змусити лише одну сім'ю переселитися до Єгипту. Інші народи, звичайно ж, так ніколи й не дізналися, що опосередковано стали учасниками грандіозного плану з виконання пророчого слова, яке було дано якомусь невідомому патріархові.

Бог говорив, діяв та спрямовував.

ВІЧ-НА-ВІЧ

Йосиф не контролював усі продажі збіжжя, але опинився в потрібний день у потрібний час у потрібному місці, щоб стати свідком прибуття його братів. Ще одна важлива деталь, влаштована невидимою Божою рукою.

Впізнавши братів за їхніми бородами та ханаанським одягом, Йосиф раз у раз крадькома перераховував їх. Прийшло лише десятеро! Серце Йосифа обірвалося – його кровного брата Веніяміна серед них не було.

«І прийшли Йосифові брати, і поклонилися йому долілиць. Побачивши своїх братів, Йосиф упізнав їх, але поставився до них, як до незнайомців і розмовляв з ними суворо. Він запитав їх: Звідкіля ви прийшли? Вони відповіли: З Ханаанської землі, щоб купити їжі» (Буття 42:6-7).

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Йосиф, напевно, відразу ж згадав свій сон. Ось – його брати кланялися йому! Чи було це здійсненням сну? Не зовсім. У першому сні Йосифа під вітром гнулися одинадцять снопів пшениці. Стільки ж зірок надавали йому почесні в другому сні. Але тут були лише десятеро.

Те, що брати не впізнали Йосифа, цілком зрозуміло, враховуючи, наскільки він змінився за двадцять два роки. Ймовірно, він був виголений за єгипетським звичаєм і носив особливий царський одяг. Крім того, вони не очікували побачити свого брата, оскільки вважали його померлим.

Йосиф не відкрився їм з однієї вагомої причини: він хотів випробувати їх та побачити, наскільки вони чесні. Йосиф бажав зрозуміти, чи пом'якшилися їхні серця або залишилися жорстокими, як раніше. Йому треба було оцінити їхню реакцію.

Він відтворив, наскільки це було можливо, епізод з ямою з далекого минулого в Ханаані. Тільки дійові особи зараз помінялися місцями. Йосиф звинуватив братів у шпигунстві – точно так само, як і вони його багато років тому. Нагадаю, що батько відправив Йосифа, наказавши «подивися на стан своїх братів». І він мав принести додому звіт, а отже – шпигувати!

Тоді Йосиф благав про пощаду, але його благання залишилися без відповіді. З ним вчинили грубо, геть не звертаючи уваги на його почуття та протести. Тепер брати повинні були відчутти на собі, що значить опинитися неправдиво звинуваченим.

Першим спонуканням Йосифа було посадити до в'язниці всіх, крім одного брата, якого він планував послати додому за Веніаміном. Це, за його словами, мало довести, що вони говорять правду. Але потім

Йосиф передумав і посадив на три дні до в'язниці всіх десятиох (вірші 14-17).

Не маю жодних сумнівів у тому, що він зробив це не через бажання поквитатися з братами. Перш за все, ніщо не змогло б відшкодувати багато років пережитих ним болю і страждань. Крім того, Йосиф не мав у собі мстивої жилки. Пізніше, маючи всі можливості «звести рахунки», він запевнив братів, що не зробить цього, оскільки бачив у всіх стражданнях, що ті принесли в його життя, Божу руку. Ми ще повернемося до цього пізніше.

Опинившись у в'язниці, десятеро братів змогли поглянути на себе в дзеркало. Вони згадали, що зробили колись у Дотані. Брати отримали достатньо часу, щоб наодинці зі своїми спогадами перейнятися невідомим їм раніше співчуттям. Бог привернув їхню увагу.

Йосифу був потрібен час, щоб обміркувати свій наступний крок. Третього дня він висунув братам нову пропозицію. «Йосиф сказав їм: Зробіть оце – і житимете. Я боюся Бога. Якщо ви чесні, то нехай один з ваших братів залишиться ув'язнений у домі вашого утримання, а ви йдіть, віднесіть збіжжя вашим голодуючим родинам. Вашого ж молодшого брата приведіть до мене: таким чином ваші слова підтвердяться, і ви не помрете» (вірші 18-20).

Ймовірно, згадка про Бога звернула їхню увагу на той факт, що тут, у Єгипті, вони зустріли людину, яка вірить у Бога їхнього батька Якова. Якщо вони виявляли хоч якийсь інтерес до Всемогутнього, то повинні були усвідомити, що перед ними той, хто поділяє схожі переконання. Поруч був присутній Бог, щоб підтвердити їхню порядність або непорядність залежно від обставин.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Отже, Йосиф висунув свої остаточні умови. Один з братів мав залишитися у в'язниці, а решта дев'ять – вирушити додому і знову прийти до Єгипту разом із Веніяміном. Це поставило їх у жорсткі рамки. Брати були зобов'язані повернутися до Єгипту, якщо їх цікавила доля заручника. До того ж вони розуміли, що їхній запас збіжжя швидко вичерпається і вони знову стикнуться з голодом.

Звісно, брати не знали, що Йосиф розуміє їхню мову, тому без жодного побоювання обговорювали події минулого. «Дійсно, ми провинились перед нашим братом, адже ми бачили біль його душі, коли благав нас, проте ми не послушали. Ось чому спіткало нас це нещастя» (вірш 21).

«Ми бачили біль його душі, проте ми не послушали». Наче ведмідь, який виходить із зимової сплячки під променями весняного сонця, дрімаюче сумління цих жорстоких людей, нарешті, прокинулося. Гріх, який вони посилено намагалися забути, скочив на них із високої трави, що росте вздовж узбіччя життя. Брати вирішили, що Бог почав вершити суд над ними за гріх, який вони так ретельно приховували.

Зверніть увагу: вони визнали, що їх спіткало те саме горе, яке колись пережив Йосиф! Вони на власній шкурі відчули, як це.

Рувим, первісток, який виступив проти плану вбивства або продажу Йосифа, тепер, по суті, сказав своїм братам: «Я ж попереджав!» – або дослівно: «Хіба не говорив я вам, кажучи: Не грішіть проти юнака. Але ви не послушали. А оце вже кров його вимагається від нас» (вірш 22). У них раптом почала різко поліпшуватися пам'ять! Так, виявилося, що для цих закоснілих грішників ще не все

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ... МАЙЖЕ

втрачено, якщо їхнє огрубіле сумління почало пробуджуватися.

Йосиф не хотів передчасного здійснення свого сну. Бог чекав двадцять два роки, а отже, й він міг почекати ще кілька тижнів або навіть місяців. Йосифові треба було з'ясувати, чи справді у його братів змінилися серця.

У цій історії ми бачимо Йосифа з двох боків. Він усамітнюється, аби приховати сльози від почуттів, що переповнювали його, але в присутності братів поводить себе суворо і жорстко. У Біблії сказано: «І він відійшов від них та й заплакав. А повернувшись, знову розмовляв з ними. І забрав від них Симеона, і зв'язав у них на очах» (вірш 24).

Брати бачили тільки грубість недоброзичливої людини. Не дивно, що вони всерйоз злякалися. Однак вони не знали, що за цією маскою ховається добре та співчутливе серце. Брати навіть не підозрювали, що Симеона зв'язали та посадили до в'язниці, щоб привести їх до місця благословення та майбутнього примирення. Вони бачили лише жорстку руку Йосифа, але не його пекучі сльози.

Так само і ми часто вважаємо Бога суворим та байдужим до наших випробувань. Ми бачимо «грубий» аспект Божих стосунків з Його народом. Якби ми тільки знали про Його страждання і скорботу в моменти нашого болю, то зраділи б Його ніжній турботі. Фредерік Маєр зауважив: «Якби ми змогли розгледіти за цим заборолом добре обличчя й пізнати, наскільки шляхетне серце б'ється під бронєю обладунків, то почувалися б у безпеці посеред Його докорів так само, як і посеред Його найніжніших пестощів» (*Joseph*, 76-77).

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Отже, Симеон залишився у в'язниці, щоб гарантувати повернення братів. Але, крім цього, Йосиф влаштував для них особливий іспит, який вони могли або скласти, або провалити.

ПРОВИДІННЯ ЗАВДАЄ УДАРУ

Йосиф наказав підлеглим наповнити мішки братів зерном, вкласти туди гроші, заплачені ними за хліб, і ще додати провізії для подорожі. Брати про це, звісно ж, не знали і вирушили в дорогу, не здогадуючись про те, який сюрприз на них чекає.

На шляху один із них розв'язав свій мішок, щоб дати корм ослу, і знайшов там гроші. «Мені повернули моє срібло – і ось воно у моєму мішку!» – здивовано вигукнув він. У звичайній ситуації така знахідка викликала б радість, але тепер вона змусила братів жахнутися. Їхні серця остаточно втратили спокій. Здивовано переглядаючись, вони з тремтінням запитували один одного: «Що це Бог нам зробив?» (Буття 42:28). Вони точно не помилилися адресою стосовно Всемогутнього.

Після прибуття додому кожен з братів виявив у своєму мішку повернуті гроші! Вони опинилися в розумовому глухому куті. Що Бог робив з ними?

Фредерік Маєр каже, що нечисте сумління не знає, як витлумачити Божу милість, і здатне «цідити отруту з найзапашніших квітів». Брати розуміли, що заслужили на зло, і тому губилися в здогадах стосовно того доброго, що сталося з ними. Багато років тому вони раділи двадцяти срібнякам, які виручили від продажу брата, але *ці* гроші викликали в них лише страх.

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ... МАЙЖЕ

Як далеко просунулися брати у своїй готовності визнати помилки минулого? Чи викликали смутні підозри, що Бог почав розбиратися з ними, в братах дух покаяння? Поки що ні.

Оцініть іронічність цієї ситуації. Коли повідомляли своєму батькові про те, що трапалося, брати повторили брехню, яку сказали Йосифові: «Ми чесні, ми не шпигуни! Ми дванадцяттеро братів, сини нашого батька. Одного нема, а молодший зараз із нашим батьком у Ханаанській землі» (вірші 31-32). Вони згадали про свого брата Йосифа, але ще не були готові розповісти правду про нього. Старий Яків все ще думав, що його сина вбив якийсь дикий звір. Брати заявляли про свою чесність, продовжуючи мовчати про стару брехню, яку зберігали в серцях понад двадцять років.

Тим часом у Єгипті Йосиф знав, що примирення ґрунтується на довірі. Він міг би відкритися братам у той момент, коли побачив їх, але вирішив спочатку поспостерігати за ними. Перш ніж сказати їм, хто він такий, Йосиф хотів з'ясувати, що було в їхніх серцях.

Зрештою він побачив, що їм можна довіряти, але для цього знадобився час. «Розлючений брат неприступніший, ніж укріплене місто» (Приповістей 18:19). Власні провини ми забуваємо швидко, але ті, що були скоєні проти нас, постійно прокручуємо в голові. Минають роки, але спогади продовжують жити.

Запитайте в будь-якої жінки, якій зрадив чоловік, і вона скаже вам, наскільки крихка річ довіра. Розбити її легко, а відновити дуже складно. Але без неї неможливі жодні значущі стосунки. Щирість – це будматеріал для спілкування, що приносить взаємну радість.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Йосиф також зрозумів, що примирення потребує часу. Зараз, коли читаєте ці сторінки, ви, можливо, боретеся з наслідками зла, що сталося у вашій родині. Поки сторони конфлікту живі, надію не втрачено. Хто знає, що зробить Бог у наступні двадцять років? Він може створити такі обставини, які змінять серця ваших батьків, братів чи сестер.

Нещодавно до мене прийшов один юнак і сказав, що його гризе сумління через те, що близько п'ят-

Щирість – це будматеріал
для спілкування, що
приносить взаємну радість

надцяти років тому він списував на іспиті в коледжі. Він отримав диплом з відзнакою, але в його серці повисла

хмара, яка ніяк не розсіювалася. Хоча цей молодий чоловік прийняв Боже прощення, він хотів вибачитися перед університетом та особливо перед своїм професором.

Я порадив йому написати листа викладачеві, який вів той навчальний курс, розповісти про те, що трапилося, і довірити наслідки Богові. Ми повинні відшкодувати збитки за будь-якої можливості.

Боже прощення не анулює необхідність виправлення помилок у стосунках з людьми. Павло писав: «Я пильно дбаю про те, щоби завжди мати незаплямовану совість перед Богом і людьми» (Дії 24:16).

Сини Якова не тільки повинні були розповісти правду своєму старому батькові, а й молити його про прощення. Хтось скаже, що Якову було легше прийняти брехню щодо загибелі Йосифа від зубів дикого звіра, аніж почути правду про те, що решта його синів настільки порочні, що продали його улюбленого сина в рабство.

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ... МАЙЖЕ

Можливо, старому дійсно було б легше зійти в могилу, продовжуючи вірити брехні. Однак знаючи характер його синів, підозрюю, що ті зберігали свою обітницю мовчання не стільки заради того, щоб захистити батька від гіркої правди, скільки себе від його гніву. Вони насамперед думали про власний добробут.

Як Бог ставився до тієї брехні, яку говорили ці люди? Ми ніколи не повинні творити зло заради добра, бо цим ми намагаємося скинути Бога з Його престолу. Хитруючи, ми, по суті, стверджуємо, що благі Божі наміри не можуть здійснитися в цьому світі без допомоги хоча б малої частки зла як засобу досягнення добра. *Мета ніколи не виправдовує засоби.*

Якби в цих людей були чуйні серця, вони прийшли б до батька з покайням, благаючи про прощення, і були б готові прийняти будь-які наслідки. Брехня лише озлобила їхні серця. Можливо, вона пом'якшила удар для Якова, але засмутила Бога, перед Яким ми в найбільшому боргу.

Нарешті Йосиф зрозумів, що мрії можуть збуватися поетапно. Бог використовував усі ці роки, щоб підготувати Йосифа до здійснення його мрії, але Господу також потрібно було підготувати серця братів. Мрії приходять до нас миттєво, але збуваються через тижні, роки або навіть покоління.

Бог не такий квапливий, як ми. Він не обчислює час днями, тижнями чи роками – іноді Господь відраховує століттями. Давши видіння Авраамові, Він сказав, що нащадки цього патріарха стануть приходцями на чужій землі, де «вони будуть рабами, і їх гнобитимуть чотириста років» (Буття 15:13).

Якщо народу Ізраїля належало провести в Єгипті чотири століття, не дивно, що Бог відвів на вико-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

нання сну Йосифа двадцять два роки! Так, Бог не такий квапливий, як ми. Він обчислює час за власним календарем.

На той момент сон Йосифа ще не збувся. Братам довелося повернутися за Веніяміном, і, звісно ж, ще мала настати черга Якова. Драма перебувала в процесі розвитку, і наближався заключний акт.

Що стосується десятиох братів, то на зміну їхній бездушності прийшли докори сумління. Вони проявляли занепокоєність щодо батька і молодшого брата. Можливо, їм справді можна було довіряти.

Тим часом Йосиф зрозумів, яким чином мав здійснитися його сон. Бог дістав цю мрію з полиці і поставив її на стіл. Він розставив по місцях дійових осіб і спрямував події так, щоб вони зійшлися в потрібній точці і саме так, як треба.

Бог бачив усе це того далекого дня, коли Йосифа продали в Дотані. І не мало особливого значення, чи розуміє Йосиф, що робить Бог. У той момент *від нього вимагалось лише одне: вірити, що Бог знає, що робить!* Підводникам не обов'язково бачити, куди прямує судно. Замість них за навігацію відповідає капітан, і цього достатньо.

Нам не обов'язково бачити завтрашній день. Нам просто треба довіритися Тому, Хто бачить.

«Усім своїм серцем довірся Господеві, і не покладайся на власний розум. Пам'ятай про Нього на всіх своїх дорогах, і Він вирівняє твої стежки» (Притовістей 3:5-6).

8

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 43:1-45:8)

У світі скільки людей – стільки й мрій, але у своїй більшості ці мрії ніколи не збудуться. Проте мрія Йосифа, як нам відомо, здійснилася. У чому ж полягав секрет його успіху?

Сон про те, що сім'я поклониться йому, був даний Йосифові Богом. Він не вибрав собі настільки пафосну мрію власноруч. Це не було самообманом або плодом його фантазії. Бог на мить підняв завісу, дозволивши Йосифові зазирнути в майбутнє.

Він не вибрав би собі таку мрію і ще з однієї причини. Хоча вона обіцяла наприкінці великі почесті, двадцятидворічний шлях до неї був сповнений душевних мук, розчарування та самотності. Але Йосиф любив Бога і тому вірив, що ця мрія врешті-решт дасть йому найкраще.

Дозволяти Богові обрати мрію для нас – це ознака християнської зрілості. Нерідко Він обирає те, що самі для себе ми ні в якому разі не вибрали б. Це може бути

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

мрія про шлях страждань, а не сили; про загартований характер, а не комфорт. Але якщо ми віримо, що Бог знає краще, то все віддамо в Його люблячі руки.

Зрозуміло, нас хвилює питання: «Як дізнатися Божу мрію?» Багатьом із нас було б набагато легше справлятися з розчаруваннями, якби ми були впевнені, що все це – частина мудрого Божого плану. Оскільки це питання потребує ґрунтовного обговорення, ми детально розглянемо його в одному з наступних розділів.

Мрія Йосифа не могла збутися доти, доки Бог не здійснив чудо в його родині. Господу потрібно було змінити мислення свавільних братів Йосифа, аби ті почали приймати рішення (чи то свідомо, чи ні), що наближали втілення масштабнішого Божого плану. Бог спрямовував усі ці події.

Іноді кажуть, що людська воля є величезною перешкодою на шляху до сповнення на землі волі Божої. Багато християн вірять, що Бог може керувати зірками на небі та землетрусами в цьому світі, але люди виходять за рамки Його контролю. Доктрина «свободи волі» призвела до розуміння, що Божі мрії для нас із вами завмирають, якщо якийсь упертий чоловік не хоче співпрацювати з Богом.

Нам усім відомі приклади, коли двом закоханим важко прийняти той факт, що батьки категорично проти їхніх заручин. Вони впевнені, що їхній шлюб – це Божа воля, але одна з батьківських пар (або обидві) відмовляються благословити його. Або, наприклад, невіруючі батьки рішуче відкидають бажання своєї дитини стати місіонером або служити Богу в якійсь іншій сфері діяльності.

Замисліться, скільки дітей вирости в сім'ях, де на угоду батькам змушені були стати лікарем або

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

юристом, тоді як їхні уподобання та бажання перебували в зовсім іншій площині. Багато впертих батьків руйнують мрію своєї дитини.

Може настати момент, коли такій дитині доведеться обирати професію або подружжя без згоди батьків. Зрештою, вона сама несе повну відповідальність за власні рішення. Але навіть у тих випадках, коли чужі помилкові судження прирікають людину на життя в розчаруванні, у Бога все одно є мрія для неї. Блаженний той, хто здатен прийняти ці трагедії та визнати, що інколи Бог здійснює найбільшу роботу в нашому серці саме тоді, коли ми вимушено перебуваємо в становищі, яке самі не обирали

Бог здійснює найбільшу роботу в нашому серці саме тоді, коли ми вимушено перебуваємо в становищі, яке самі не обирали

Вчинки порочних людей не створюють перешкод для Бога. Він здатен переформувати наші мрії відповідно до обставин. Якщо Бог захоче, то може здійснити роботу навіть у серцях лиходіїв, щоб ті ухвалювали рішення, які узгоджуються з Його волею для нас. Бог долає їхній опір, як Йому завгодно. «Серце царя в Господній руці, як водні потоки: куди тільки Він забажає, туди й спрямовує його» (Приповістей 21:1).

У ситуації Йосифа найрізноманітніші люди повинні були зайняти свої місця, немов фігури на шаховій дошці. Веніямінові належало приєднатися до своїх братів у Єгипті біля ніг Йосифа, а старому Якову – переселитися туди разом із сім'єю. Божий план мав здійснитися.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Отже, до того моменту Йосиф уже з'ясував, що його батько ще не помер, Венямін, як і раніше, живе вдома, а брати усвідомили, що згрішили проти Йосифа. Але він не заспокоївся, поки не зазирнув глибше в їхні серця, щоб побачити, які зміни відбулися там за минулі роки.

У виконанні мрії Йосифа взяло участь безліч людей, але ми поговоримо лише про трьох із них, які зіграли ключові ролі в цій історії.

ЯКІВ – ЛЮДИНА, ЯКА ЗАВЖДИ ВЧИЛАСЯ НАДТО ПОВІЛЬНО

Незважаючи на багато років ходіння з Богом, у серці старого Якова все ще залишалися слабкості. Звичайно, немає жодних підстав вважати, що він так само був шахраєм, як у молодості, але він не відмовився від фаворитизму. Коли Якову сказали, що Йосиф помер, той переніс подвійну порцію прихильності на Веняміна – другого сина його коханої дружини Рахилі. Помилки минулого так нічого його й не навчили. Незважаючи на ревності інших синів, Яків продовжував ставитися до своїх дітей по-різному.

Крім того, він, як і раніше, був пасивним батьком, реагуючи на обставини з песимізмом, що доводило слабку віру в Бога. Коли його діти повернулися із зерном та розповіли, що з ними трапилося в Єгипті, Яків кинув Рувиму: «Усе це сталося зі мною!» (Буття 42:36). Йосиф був мертвий (як він думав), Симеон залишився заручником у Єгипті, а тепер хотіли забрати ще й Веняміна. Яків не намагався замислюватися над тим, що відбувалося навколо.

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

Засліплений скорботою та особистими проблемами, він відмовлявся приймати, що, можливо, в його життєвих негараздах діє Бог, проводячи його через заключні випробування в житті. Чи міг він довіряти своїм синам? Але, що важливіше, чи міг він довіряти Богові?

Яків навідріз відмовився відпускати Веніяміна та дорікнув синам за те, що ті взагалі розповіли грізному правителю Єгипту про брата, який залишився вдома. Рішення Якова здавалося остаточним: «Мій син не піде з вами, оскільки його брат помер, і він залишився один. Якщо ж спіткає його лихо в дорозі, якою підете, то зі смутком зведете мою сивину до шеолу» (вірш 38).

Але голод був неблаганний. Припаси, здобуті в Єгипті, швидко вичерпалися, і Якову самому довелося торкнутися неприємної теми: «Поверніться, купіть нам трохи їжі» (43:2).

Цього разу вперед виступив Юда, заперечивши батькові: «Той чоловік рішуче заявив нам, кажучи: Не побачите мого лиця, якщо не буде вашого брата з вами» (вірш 3). Старому оголосили ультиматум: або Веніямін іде до Єгипту, або вони голодуватимуть.

У результаті Якову довелося довіритися Богові. Так, його сини справді не заслуговували на довіру (може, він підозрював, що Йосиф загинув не від нещасного випадку?), але треба було прийняти рішення. Юда дав батькові особисту поруку: «Я ручаюся за нього, будеш домагатися його з моєї руки. Якщо не приведу його до тебе і не поставлю його перед тобою, то буду винуватий перед тобою довіку» (вірш 9).

Загнаний у кут, Яків дозволив їм узяти із собою Веніяміна. Подобалося йому чи ні, його улюблений

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

син вирушив разом зі своїми грубими, неприборканими і часом жорстокими зведеними братами. Юда дав особисті гарантії безпеки Веніяміна.

Іноді ми змушені покладатися на інших людей, хоча цього і не бажаємо. Якщо ми не можемо довіряти їм, то все, що нам залишається, – це повністю

Блаженний той, хто вірить,
що Бог може подбати про
те, що є нашим, навіть якщо
воно опинилося в чужих
руках

віддати справу в Божі
руки. Мені пригадується
одна жінка, колишній
чоловік якої викрав
їхню спільну дитину
після важкого судового
процесу за право

опікунства. Вона не знала, чи побачить ще коли-небудь свого дорогоцінного сина та наскільки жорстоко з ним поводитиметься батько. Для неї залишався єдиний розумний варіант дій – *перевести погляд з колишнього чоловіка на Бога.*

Ця історія мала щасливий кінець. Жінка збрала своїх друзів, і вони протистояли в молитві силам сатани, які, судячи з усього, оволоділи її колишнім чоловіком. Кілька днів потому дитину знайшли та повернули матері. Блаженний той, хто вірить, що Бог може подбати про те, що є нашим, навіть якщо воно опинилося в чужих руках. Коли не можна довіряти іншим, ми, як і раніше, можемо довіряти Богові.

Яків, який у молоді роки часто вдавався до махінацій, покладаючись на свою спритність, тепер позбувся всіх точок опори. Його втиснули в обставини, де йому довелося робити те, що він відчайдушно ненавидів: сподіватися винятково на Бога в тому, що Той подбає про дорогоцінного Веніяміна. Як і більшість із нас, Яків тепер довіряв Богові лише тому, що був *змушений!*

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

Так Бог трудився в його серці, щоб виконати сон Йосифа. Сам того не знаючи, Яків діяв строго відповідно до Божого задуму. Веніамін мав стати одинадцятим братом, який схилиться перед Йосифом.

ЮДА – ЛЮДИНА, ЯКА НАВЧИЛАСЯ ВИЗНАВАТИ СВОЮ ПРОВИНУ

Призвідником того, що сталося з Йосифом, був Юда. Рувим запропонував кинути Йосифа в яму (сподіваючись пізніше звільнити його), але в Юди визрів більш зловісний план: «Яка користь від того, що ми вб'ємо нашого брата і приховаємо його кров? Давайте продамо його ізмаїльцям, а наша рука хай не буде на ньому, адже він наш брат, наше тіло» (Буття 37:26-27).

Брати, погодившись із цією пропозицією, не стали вбивати Йосифа, а продали його. На перший погляд може здатися, що Юда співчував Йосифу, але більш імовірно, що він був рухомий банальною жадібністю. Навіщо вбивати Йосифа, якщо за нього можна виручити трохи срібла? Опинитися рабом у руках торговців майже завжди було гірше за смерть, але Юда думав лише про гроші.

Він був не тільки жорстоким, але ще й аморальним. У Біблії наведена довга історія про те, як Юда вступив у зв'язок із жінкою, яку вважав повією, але та виявилася його невісткою (38:13-26). Це була людина з гріховним минулим, що містило як таємні, так і явні гріхи. Він потребував докору та зустрічі вічна-віч із самим собою в Божій присутності.

Бог потрудився над його лукавим серцем. Багато років тому, підбурюючи продати улюбленого сина

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

свого батька, Юда був сповнений заздрості, але тепер став гарантом безпеки іншого улюбленця Якова. За ці роки він пом'якшав, усвідомивши, що «дорога підступних жорстка».

Брати здійснили другу подорож до Єгипту, і знову Йосиф упізнав їх, а вони його – ні. Ледве побачивши, що Веніямін з ними, він попросив свого розпорядника заколоти що-небудь із худоби і приготувати трапезу для нього з братами. Останні були в страху, бо думали, ніби все це відбувається через ті гроші, які їм повернули в мішки. Вони поспішили все пояснити розпорядникові, додавши, що всі гроші принесли назад.

Запросивши братів до трапезної фараона, Йосиф розпитав їх про батька та був офіційно представлений Веніяміну. Потім він розсадив братів за столом за віком: від старшого до молодшого. Не дивно, що вони здивовано переглядалися між собою (див. 43:33).

Йосиф випробував братів усіма можливими способами. Він розпорядився подавати Веніяміну порції вп'ятеро більші, ніж іншим! Чи вчинив так Йосиф через особливу любов до молодшого брата? Так, вони були його рідними братами, але справжня причина такої великодушності крилася в бажанні випробувати інших синів Якова. Чи виявлять ті невдоволення або навіть гнів, бачачи таку упередженість? Чи не почнуть відпускати якісь зауваження на своєму ханнаанському діалекті (не знаючи, що Йосиф розуміє їх), які дадуть йому зрозуміти, чи впоралися вони зі своєю заздрістю, чи ні?

Але найголовніше випробування чекало на братів попереду. Коли вони зібралися йти, Йосиф велів

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

таємно покласти Веніяміну в мішок свою особисту чашу. Коли одинадцять братів вийшли на околицю міста, він наказав своїм людям схопити їх за звинуваченням у крадіжці. Брати були спантеличені, доводячи, що нізащо не вкрали б чашу прославленого правителя Єгипту. Вони з упевненістю відповіли: «У кого з твоїх рабів буде знайдена чаша, той помре, а також ми станемо рабами нашого володаря!» (44:9).

Мішки відкривалися один за одним, але чаші в них не було. Нарешті черга дійшла до мішка Веніяміна... і срібна чаша опинилася там!

Брати не могли повірити своїм очам. «Тоді пороздирали вони на собі одяг, кожен нав'ючив свого осла, і повернулися до міста» (вірш 13). Йосиф, граючи роль нещадного деспота, звинуватив їх у тому, що вони відповіли на добро злом. «Що це за вчинок ви зробили? Чи ви не знали, що такий чоловік, як я, справді займається ворожбою?» (вірш 15).

«Вкрадена» була чаша, яку царі застосовували у своїх магічних ритуалах. Подібні предмети традиційно використовували для контактів з окультним світом. Такою вже була єгипетська релігія. У ній регулярно практикувалися всілякі забобони, але ми не можемо з упевненістю стверджувати, що Йосиф вживав цю чашу для подібних цілей. Швидше за все, він згадав про це лише заради того, аби вразити братів тим фактом, що вони забрали в нього щось особливе – річ, яку єгипетські правителі вважають цінною особистою власністю.

Зрештою, Йосиф міг з'ясувати, що насправді було в серцях братів. Чи дозволять вони Веніяміну залишитися в рабстві, як вчинили з ним самим багато років тому? Чи можна їм тепер довіряти?

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Це був момент істини для Юди. Мартін Лютер говорив, що хотів би навчитися молитися Богові так само, як Юда благав Йосифа! Підшукуючи слова, той пробурмотів: «Що скажемо моєму володарю? Що говоритимемо і чим виправдаємося? Бог виявив провину твоїх рабів! Ось ми раби мого володаря, як ми, так і той, у чий руці знайдено чашу» (вірш 16).

«Бог виявив провину твоїх рабів!» Нарешті, ось воно, визнання колишніх гріхів! Совість Юди, яка так довго перебувала в сплячці, почала прокидатися. У його душу проникла реальність минулого. Він ретельно приховував гріх свій і братів, але Бог про все знав.

Тоді послідувала одна з найемоційніших і найщиріших промов, що записані в Біблії (вірші 18-34). Юда розповів про свого батька і пояснив, чому старий не хотів відпускати Веніяміна. Якби вони повернулися без молодшого брата, Яків цього не пережив би, тому вони не могли піти без Веніяміна. На завершення Юда сказав: «Тому, хай тепер твій раб залишиться замість юнака рабом моєму володарю, а юнак хай іде зі своїми братами. Адже як я прийду до мого батька, коли зі мною не буде юнака? Щоб не побачити мені горя, яке спіткає мого батька» (вірші 33-34).

Юда стояв перед братом, який за його пропозицією був проданий у рабство. Але тепер він пропонував в раби себе замість Веніяміна! Чоловік, який хотів, щоб його брат став рабом у Єгипті, відтепер добровільно погоджувався сам піти в рабство.

Юда змінився. Він уже не був таким нахабним і самовпевненим, як двадцять два роки тому. Тепер йому можна було довіряти, бо він захищав Веніяміна, визнаючи свою гріховність, і був готовий віддати життя заради улюбленого сина його батька.

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

Так Бог своєю могутньою рукою скерував серця двох людей – Якова та його сина Юди – прийняти рішення, які точно відповідали Божому плану для народу Ізраїля. Але в центрі уваги був Йосиф, якого Бог підготував для цього часу.

ЙОСИФ – ЛЮДИНА, ЯКА ЗРОЗУМІЛА, ЩО БОГ НЕ ПОМИЛЯЄТЬСЯ

Після такого переконливого зізнання Юди Йосиф уже не міг стримуватися. Він велів усім єгиптянам вийти з кімнати, щоб відкритися братам наодинці. Йосиф плакав так голосно, що ці ридання прощення та примирення було чути навіть у домі фараона. «Я – Йосиф, чи живий ще мій батько? Його брати перед ним оторопіли і не могли йому нічого відповісти» (Буття 45:3).

Ще раз повторивши, хто він, Йосиф попросив братів підійти ближче. За мить він уже був в обіймах Веніяміна, а потім взявся обіймати Рувима та, звісно ж, Юду. Почувши, що Йосиф заговорив із ними їхньою мовою, брати згадали минуле. Важко передати, наскільки емоційною була ця сцена.

Зрозуміло, брати прийшли в захват, але також і злякалися. У руках Йосифа була величезна влада, і він вочевидь не забув, що вони з ним зробили. Йосиф зрозумів, що повинен розсіяти їхні страхи. «А тепер не сумуйте і не бентежтесь, що ви продали мене сюди, бо для збереження при житті Бог послав мене перед вами» (вірш 5).

Тут ми бачимо прекрасний прообраз того, як це буде, коли Христос явить Себе Своїм братам-євреям у прийдешньому дні відновлення. Події другого

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

пришестя Христа описує пророк Захарія: «А на дім Давида та на мешканців Єрусалима Я зіллю Дух милості та молитви; вони дивитимуться на Мене, – на Того, Кого прокололи, і голоситимуть, як оплакують улюбленого сина-одинака, та гірко сумуватимуть, як сумують за перворідним» (Захарія 12:10).

Ми можемо уявити собі, що Христос скаже: «Я ваш Брат Ісус, Якого ви розіп'яли. Але не картайте себе, бо Бог послав Мене перед вами».

Тепер Йосиф міг побачити загальну картину. Його сон збувся в точній відповідності з тим, як показав Бог. Господь був з Йосифом як у ямі, так і в палаці. Він підтримував його як у приниженні, так і в піднесенні.

Якби ми могли запитати в Йосифа, чого навчили його минулі двадцять два роки, то він сказав би нам, що Божі мрії не завжди легко прийняти. Кожен, хто думає, що Божа воля комфортна, не розуміє божественного промислу. Посеред Божої волі, у самому центрі Його задуму на нас можуть чекати скорботи та конфлікти.

Йосиф дізнався, що Божа мрія нерідко передбачає багато сліз. Відкидання, насильство, самотність і неправдиві звинувачення завдають глибоких ран. І ось Йосиф знову плакав – і не тільки від радості примирення, а й також через похмурі спогади, що швидко спливали на поверхню, коли він дивився в обличчя братів. У Божій волі часи спокою перемежуються з часами плачу. Щоб наша мрія викристалізувалася та здійснилася, потрібно й те й інше.

Ще Йосиф дізнався, що маленька мрія може привести до величезного благословення. Він навіть не здогадувався, що його сон матиме такі наслідки. Як ми побачимо в наступному розділі, сон Йосифа

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ

вплинув на весь світ того часу. Всю значущість однієї маленької мрії не може побачити ніхто, крім Бога.

Усі ми опинялися в обставинах, які в той момент здавалися нам малозначущими, але згодом призвели до масштабних наслідків. Ми не передбачаємо ті величезні проблеми, які може створити всього лише один гріх. Точно так само ми не бачимо ті великі благословення, які здатний принести єдиний праведний вчинок.

Можливо, ви думаєте, що Бог привів вас на планету Земля, щоб ви стали лікарем, медсестрою або місіонером. Хоча Він справді міг обрати для вас ту чи іншу професію, вона не обов'язково буде тією справою, плоди якої виявляться найбільш довготривалими. З Божого погляду, найважливішим моментом вашого життя може стати якийсь холодний вечір четверга, коли ви поділитесь Євангелієм із самотньою молодою матір'ю, яка вже зневірилася отримати допомогу для своєї сім'ї. Завдяки вашій любові та свідченню вона увірує в Христа, а її діти врешті-решт отримають спасіння, і один з них стане видатним місіонером.

З цієї причини жоден християнин не повинен думати, що живе даремно. Жодна чашка холодної води, подана в ім'я Господнє, не залишиться непоміченою. Вірність у малому дуже важлива для Бога. Одна маленька мрія може сколихнути цілу країну, тому що тільки Богу відомо, як переплітаються події в людській історії, створюючи ефект доміно.

У Божій волі часи спокою
перемежуються
з часами плачу. Щоб наша
мрія викристалізувалася та
здійснилася, потрібно й те
й інше.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Ось чому ніхто, крім Нього, не знає, хто з людей насправді є успішним. Лише Бог може розпізнати натхненників та ініціаторів змін, оскільки лише Йому

Нам потрібно змиритися з тим, що всі ми помremo у вірі, так і не побачивши загальної картини

відомо, як взаємопов'язані події. «Блаженні ті мертві, які віднині помирають у Господі. Дух промовляє: Так, нехай вони спочинуть від сво-

їх трудів, а їхні діла йдуть слідом за ними» (Об'явлення 14:13). Ці діла йдуть за ними не просто в могилу, а у вічність.

Більшість із нас помре, не побачивши наслідків своєї вірності, виявленої у справах. Навіть Йосиф не міг передбачити, як перебування його сім'ї в Єгипті вплине на історію спасіння людства. Його мрія виявилася куди більшою, ніж він собі уявляв, а в майбутньому вона стала ще масштабнішою. Нам потрібно змиритися з тим, що всі ми помremo у вірі, так і не побачивши загальної картини.

Напевно, саме тому ми постанемо на судилище Христове не в момент смерті, а після Його другого пришествя. Можливо, причина в тому, що наслідки нашого життя відразу після його закінчення ще не отримали шансу відкритися. Вплив благочестивої людини триває в прийдешніх поколіннях і, зрештою, у вічності.

Одна маленька мрія в руках великого Бога надовго переживе себе.

9

МАЛЕНЬКА МРІЯ – ВЕЛИКИЙ НАРОД

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 45:28-47:31)

Поділюся історією про ремонтника, який одного ранку забрався високо на шпиль церковної будівлі, щоб з'ясувати джерело проблем із вентиляційною системою. На своє нещастя, він послизнувся і почав падати, але встиг схопитися за мотузку, прив'язану до церковного дзвона. Годі й казати, що він розбудив усе місто!

Іноді в житті виходить саме так. Ви виявляєте, що навіть буденні ситуації призводять до результатів, яких ніхто не міг уявити. Незначна подія може мати великі наслідки. Згадайте початок Першої світової війни, коли було вбито спадкоємця престолу Австро-Угорщини ерцгерцога Франца Фердинанда разом з його дружиною Софі. Смерть двох людей започаткувала загибель мільйонів.

Подібним чином навіть маленький прояв добра може мати непередбачувано благодіючі наслідки.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Едвард Кімбалл, звісно ж, не здогадувався, що один із хлопчиків у його класі недільної школи на ім'я Дуайт Муді, який насилу розумів Євангеліє, зрештою сколихне два континенти, здобуваючи їх для Бога. Муді працював у магазині взуття, але, незважаючи на такий скромний початок, став одним з найвидатніших світових євангелістів, спадщина якого живе й донині.

Багато в чому мрія Йосифа була звичайнісінькою, нічим не відрізняючись від тих, що бувають у кожного з нас. Усі ми уявляємо себе в центрі уваги, мріючи про те, що колись інші члени сім'ї оцінять нас належним чином.

Незважаючи на унікальність його сну, у Йосифа не було жодних підстав вважати, що цей сон якось відгукнеться за межами його сім'ї. Хто б міг подумати, що він зачепить увесь світ?

Уявіть собі безліч кісточок доміно. Їх можна уподібнити провидінню Божого проводу. Одна подія тягне за собою іншу, і в кінцевому підсумку може виявитися, що якесь давно забуте слово або справа визначила долю цілого народу. Тільки Богу відомо, як взаємопов'язані ці кісточки доміно. Ми очікуємо, що події розвиватимуться в одному напрямі, але за вправним Божим провидінням вони обирають геть інший. Серед цих, здавалося б, ніяк не пов'язаних подій ховається вічний Божий план. Ось чому ми не можемо передбачити всі наслідки навіть одного доброго вчинку, який здійснено в ім'я Христа. Як сказав хтось, Бог незмінно непередбачуваний!

Погляньте, скільки всього сталося для виконання сну Йосифа. Заради досягнення Своїх цілей Бог мобілізував економіку цілого Єгипту і накликав голод на навколишні країни. На щастя, Всемогутній

МАЛЕНЬКА МРІЯ – ВЕЛИКИЙ НАРОД

ніколи не відчуває брак ресурсів. Він сильний не тільки в слові, а й у ділі.

Коли Бог вирішив виконати одну-єдину мрію, це так чи інакше вплинуло на десятки тисяч, а можливо, навіть мільйони людей. І в процесі цього, незважаючи на початкові труднощі, зрештою багато народів отримали благословення.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЛЯ ЄГИПТУ

Єгипет отримав перевагу перед іншими країнами лише тому, що в його межах жив Йосиф. Навіть язичники можуть брати участь у благословеннях, які супроводжують присутність Божої людини. Єгипту судилося піднятися серед народів землі завдяки мрії, яку Бог дав сімнадцятирічному хлопцеві.

Перш за все, ця країна була благословенна *економічно*. Йосиф вів справи Єгипту вельми прагматично. Ми читаємо: «І зібрав він усю їжу семи років, що були в Єгипетському краю, і поскладав їжу в містах. Їжу поля, що довкола міста, поскладав у ньому» (Буття 41:48). Як ми знаємо, зерно зазвичай зберігають в одному місці, але цей проєкт було організовано таким чином, щоб кожен район відповідав за створення сховищ та подальший продаж зерна в разі потреби.

Йосиф навчав людей фінансової відповідальності. Коли прийшов голод, він не роздавав хліб безкоштовно, хоча в Єгипті були запаси зерна. Стягуючи плату, Йосиф навчав фундаментального принципу, згідно з яким прожиток завжди має зароблятися. Висловлюючись сучасною мовою, дармовий сир буває лише в мишоловці.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Спочатку люди купували зерно за гроші. Потім Йосиф зажадав: «Якщо скінчилося срібло, то приганяйте вашу худобу, і я дам вам за вашу худобу» (47:16). Він давав їжу в обмін на худобу: корів, коней і ослів. Очевидно, що в людей не було вибору: або вчинити так, як вимагає Йосиф, або голодувати.

Наступного року, повернувшись за новою порцією зерна, люди сказали: «Навіщо ми маємо помирати перед тобою, як ми, так і наша земля? Купи нас і нашу землю за хліб. І будемо ми з нашою землею рабами фараонові. Тож дай насіння, і ми будемо жити, а не помремо, і земля не опустіє» (вірш 19). Так Йосиф почав купувати в них права власності на землю і передавати їх фараону. «І купив Йосиф усю землю Єгипту для фараона, бо всі єгиптяни продали своє поле, адже голод у них посилювався. І стала земля фараоновою» (вірш 20).

Продавати землю не зажадали лише від жерців, тому що в них були особливі наділи від фараона. Потім, роздавши зерно всім людям, Йосиф наказав, щоб ті обробляли землю, а під час збирання врожаю віддавали п'яту частину фараону. Все інше вони могли використовувати в їжу та на насіння (вірші 24-26).

Питання про те, чому Йосиф учинив настільки недалекоглядно, віддавши фараонові все майно, яке отримав від людей, виникало в багатьох тлумачів. Усі сходяться на думці, що він не був зацікавлений в особистому збагаченні, як і не горів бажанням зробити простолюдинів рабами фараона. Йосиф не погодився б із думкою марксистів, що народ існує для блага держави, а отже, має служити останній, не маючи від цього прямої та безпосередньої вигоди.

Хоча в біблійному тексті про це прямо не сказано, я вважаю, що така схема була використана для

МАЛЕНЬКА МРІЯ – ВЕЛИКИЙ НАРОД

досягнення справедливого та більш об'єктивного розподілу ресурсів Єгипту. У ті часи землеволодіння були великими та перебували в руках відносно невеликої групи багатіїв, які контролювали народні маси за допомогою репресій. Простолюдинів використовували як найманців, які за копійки працювали на багатих. Однак тепер, коли вся земля опинилася у володінні фараона, її можна було розділити на менші частини для фермерства та використовувати максимально вигідно для всього народу.

Писання не говорить, чи повернули згодом землю людям, хоча таке цілком можливо. Натомість нам точно відомо, що їм було доручено продовжувати обробляти землю, щоб після закінчення голоду вона виявилася максимально продуктивною.

Дехто зазначає, що в цей період єгипетської історії країною правила династія Гіксосів. Семіти за походженням, вони були прихильні до Йосифа та його сім'ї. Бог використовував процедури, започатковані Йосифом, для зміцнення цієї династії, щоб у народа Ізраїля, який формувався і незабаром мав прийти до Єгипту, був привілейований стан. Ізраїльтяни опинилися в рабстві лише після падіння Гіксосів. На початку Книги Вихід сказано: «в Єгипті постав новий цар, який не знав Йосифа» (1:8).

Хай там як, коли вся земля опинилася у володінні фараона, Йосиф роздав людям насіння, щоб сільське господарство не занепало. За вирахуванням п'ятої частини у вигляді податку, народ міг користуватися плодами своєї праці. Ті, хто старанно обробляли землю та збирали врожай, отримували більший дохід, ніж ті, хто відмовлялися працювати. Таким чином, люди працювали на себе, а не на державу.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Єгипет отримав не лише економічні, а ще й політичні вигоди. Оскільки ця країна єдина в регіоні мала продовольство, вона піднеслася серед народів світу. Люди як у самому Єгипті, так і за його межами тішилися, що правителі були достатньо далекоглядні, щоб розробити план на випадок голоду. Тепер усі знали: цією країною керують мудрі лідери.

І все це сталося через те, що понад двадцять два роки тому якийсь хлопчина побачив сон про те, що він буде в пошані серед своїх братів. А Бог, Який дав цю мрію, подбав про її здійснення.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЛЯ ЄВРЕЇВ

Євреї також були благословенні цією великою політичною революцією, яку спровокував голод. У міру того як Єгипет перетворювався на житницю регіону, на півночі почав формуватися маленький народ, який зрештою став могутнішим за сам Єгипет.

Лише уявіть собі цю сцену: сини Якова повернулися додому та розповіли правду про Йосифа! «І сповістили йому, кажучи: Йосиф ще живий і панує над усім Єгипетським краєм. І завмерло його серце, бо він не повірив їм» (Буття 45:26).

Не дивно, що приголомшений Яків спочатку сприйняв цю дивовижну новину скептично. Але далі сказано: «Вони ж переказали йому всі слова Йосифа, які той говорив їм. Побачивши вози, котрі послав Йосиф, аби його забрати, їхній батько Яків ожив духом. І сказав Ізраїль: Головне, що мій син Йосиф ще живий! Піду й побачу його, перш ніж помру» (вірші 27-28).

Якова переконали вози, які, вочевидь, були навантажені найкращим, що міг запропонувати Єгипет.

МАЛЕНЬКА МРІЯ – ВЕЛИКИЙ НАРОД

Одна справа почути слова синів і зовсім інша – побачити перед собою підтвердження. Подібно до Христа, Який надав Фомі, що сумнівався, самого Себе, Йосиф забезпечив своєму батькові потрібні докази. Безумовно, сьогодні у нас є всі підстави вірити, що Христос живий, оскільки Він благословив нас «усяким духовним благословенням» і зробив спроможними передчувати нашу велику спадщину. Але крім того, подібно до Йосифа, Він забезпечив нас усім необхідним для подорожі до Нього в Його далекий край.

Отже, Яків спакував свої пожитки, приготувавшись до тривалого переходу на південь. Йосиф підготував свою колісницю, щоб зустріти батька в Гошені і «з'явився перед ним, і впав йому на шию, і довго плакав на його шиї» (46:29). У цьому емоційному возз'єднанні Яків зустрів втраченого сина, і разом вони зраділи величезним благословенням їхнього вірного Бога. Хто б міг подумати, що Яків удостоїться аудієнції у самого фараона! Мало того, цей старий патріарх благословив царя Єгипту (47:10)!

Далі сказано: «І поселив Йосиф свого батька та своїх братів, і дав їм володіння в Єгипетському краю, у найкращім місці краю, у землі Рамсес, за наказом фараона» (вірш 11).

Цар віддав найкращу частину своєї землі чужинцям! Це було немислимо в будь-який період світової історії – тим паче в країні, відомій своєю жорстокістю і негуманною жагою влади. Навіть якщо на престолі перебували Гіксоси*, це все одно було дивом, з огляду на те, що єгиптяни зневажали пас-

---

*Починаючи з Йосифа Флавія етимологію терміна «гіксос» роз'яснюють, як еллінізовану форму єгипетського *hek w shasu*, що означає «царі-пастухи». Мабуть, автор натякає тут на цей факт. – *Прим. ред.*

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

тухів – а це було основним заняттям Якова та його синів. Бог діяв могутньо, нехтуючи всіма відомими законами людської природи!

Таким чином, виконавши мрію Йосифа, Бог благословив євреїв географічно. У своїй новонабутій землі вони отримали достатньо продовольства для харчування і про запас. У Єгипті було посіяно насіння нової нації, яке в підсумку принесло рясний урожай благословень. Утім, попереду на цей народ, що зароджувався, чекали великі страждання, бо він настільки посилювався, що почав загрожувати політичному існуванню нового фараона.

Євреї також отримали пророче благословення. Їм належало на власні очі побачити здійснення пророцтва. Зрештою, вони опинилися в Єгипті за Божим проводом. Їхні страждання були частиною Божого плану, який у результаті мав призвести до повернення до землі Ханаанської.

Кількома поколіннями раніше Бог сказав Аврамові: «Неодмінно знай, що твої нащадки будуть приходцями в землі не своїй. Вони будуть рабами, і їх гнобитимуть чотириста років. Але над народом, у якого вони будуть рабами, Я здійснию суд, після того вони вийдуть з великим майном... А четверте покоління повернеться сюди, бо нині ще не наповнилася міра беззаконня аморейців» (15:13-14, 16).

У майбутньому їм належало повернутися до території, де колись жили Яків із синами. Згідно з Божим планом для цього народу, який здійснювався поступово, покоління за поколінням, зупинка в Єгипті мала тривати чотириста років.

Зрозуміло, вони нізащо не вирушили б у цю країну, якби не голод, який змусив їх прийняти таке рі-

МАЛЕНЬКА МРІЯ – ВЕЛИКИЙ НАРОД

шення. Трагічна подорож Йосифа до Єгипту стала першою ланкою в ланцюзі подій, що призвели до виконання Божого Слова.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЛЯ РОДИНИ

У нас немає часу розглядати всіх синів Якова окремо, але цілком очевидно, що кожен з них тією чи іншою мірою отримав благословення від Бога. Втім, один з них виділяється серед інших. Юда, який був одним з найгірших представників клану, зрештою удостоївся батьківського благословення, яке в певному сенсі вплинуло на весь світ.

На смертному одрі Яків сказав синові: «Юдо, тебе вихвалитимуть твої брати; твоя рука на шії твоїх ворогів. Тобі вклоняться сини твого батька. Юда – молодий лев! Від здобичі, сину мій, ти піднявся. Він схилився і ліг, наче лев і наче левиця, хто його підніме? Не відійде берло від Юди і берло володаря від ноги його, доки не прийде Той, Кому воно належить, і Йому коритимуться народи» (Буття 49:8-10).

Зверніть увагу на вираз «Той, Кому воно належить». Отже, берло не відійде від Юди, поки не прийде Той, Кому воно належить. У підсумку плем'я Юди стало правлячим, і саме з нього вийшов Христос.

Воно отримало територію, на якій розташоване місто Єрусалим. Саме там був розп'ятий Христос, віддавши Своє життя в жертву за грішників, і саме туди прийде процвітання за часів Тисячолітнього царства, коли Христос буде особисто правити з Єрусалима.

У своєму баченні, описаному в Книзі Об'явлення, Іван заплакав, бо не знайшлося нікого, гідного

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

розгорнути сувій, який, вочевидь, являв собою документ про право власності на весь світ. Тоді ангел проголосив гучним голосом: «Хто достойний розгорнути книгу і зняти її печаті?» (Об'явлення 5:2). Ані на небесах, ані на землі не знайшлося нікого, хто мав би потрібні якості. Але тут втрутився один зі старців, який сказав: «Не плач; ось Лев, Котрий з племені Юди, з кореня Давида, – Він перемиг і може зняти сім печатей!» (вірш 5).

Яків мав рацію! Юда був молодим левом, але в його роді мав народитися особливий Лев, Який здолає та переможе Своїх ворогів. Цей Лев також стане подібний до Агнця, бо пролле Свою кров у жертву за грішників. І Його предком став Юда!

Ким був цей чоловік, який отримав таке особливе благословення? Нагадаю, що Юда вчинив перелюб зі своєю невісткою, яка видала себе за блудницю. Запропонувавши не вбивати, а натомість продати Йосифа, він, найімовірніше, керувався не турботою про життя брата, а бажанням отримати гроші, які можна було виручити за парубка.

Але, незважаючи на всі свої злодіяння, Юда підніс до Бога одне з найпрекрасніших молінь про милість з усіх, що записані в Біблії. Він став поручителем Веніяміна та заслужив повагу свого старого батька, якого раніше обманював. Бог змінив серце Юди.

Мрія Йосифа переплелася з усім, що перераховано вище. Богу потрібно було оновити економіку великого Єгипту та скористатися нею, щоб привернути увагу навколишніх країн. Аби досягти Своїх цілей, Він мав помістити народ Ізраїля, що зароджувався, в лоно могутньої нації. Щоби завдяки цьому в майбутньому зі стегон людини, яка продала

МАЛЕНЬКА МРІЯ – ВЕЛИКИЙ НАРОД

в рабство власного брата, міг з'явитися Відкупитель,
Який спасе Своїх людей від їхніх гріхів.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЛЯ НАС ІЗ ВАМИ

Опосередковано мрія Йосифа зачепила і нас. Хоча у своїй більшості ми не є фізичними нащадками Якова, всі ми отримали частку його особистої спадщини та спадщини його синів. Від Якова через Юду починається родовід Христа, прихід Якого став благословенням для всього світу.

Сьогодні ми бачимо, як нащадки дванадцяти синів Якова відіграють ключову роль на заключному етапі людської історії. Держава Ізраїль, яка відродилася 1948 року, – це ще одна красномовна ознака того, що Бог продовжує діяти серед племен Ізраїля. Народ, який дав нам Відкупителя, збирається у своїй землі, неусвідомлено готуючись до зустрічі з Христом, Який прийде у славі.

Ніхто з нас не в змозі оцінити, яким у підсумку може виявитися вплив лише одного акту вірності

Зрозуміло, ми також отримали благословення від служіння життя та особистого прикладу Йосифа. Показово, що Бог визнав деталі його історії настільки важливими, що цій вірній людині присвячено аж чотирнадцять розділів Священного Писання. Йосиф навіть не здогадувався, що його здатність витримати Боже випробування стане підбадьоренням для мільйонів людей протягом багатьох століть.

Ми з вами спостерігаємо за причинами та наслідками в навколишньому фізичному світі. Ми бачимо, як одна більярдна куля зіштовхується з іншою, і ви-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

вчаємо, як куля влучає в мішень. Але в духовному світі теж існують причинно-наслідкові зв'язки, невидимі для людського ока. Бог упорядкував ланцюг подій, переплівши їх настільки хитромудро поміж собою, що будь-який вчинок може стати першим серед інших у черзі, яка сягає вічності.

Одного разу якийсь хлопчик, піднявшись вранці з ліжка, вирішив зібрати невеликий обід і піти за натовпом туди, де проповідував Ісус. Він не знав, що його п'ятьма ячмінними хлібами та двома рибками Спаситель нагодує величезний натовп, і в прийдешніх поколіннях мільйони людей отримують благословення, читаючи про цей маленький крок віри.

Ніхто з нас не в змозі оцінити, яким у підсумку може виявитися вплив лише одного акту вірності. Підводячи ризику, зауважимо, що незначна мрія в Божих руках може стати надзвичайно значущою.

Ніхто не має права називати мрію пересічною, якщо в ній бере участь Бог.

10

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 45:4-8; 50:19-20)

Найскладніше для кожного з нас – навчитися тлумачити життєві трагедії так, щоб їх можна було витримати. Ох, якби тільки ми вмiли читати Божий щоденник! Якби могли зрозуміти Його приховані наміри!

Йосиф зазнав чимало страждань через свою сім'ю та єгипетські перипетії. І все ж він продемонстрував видатну проникливість і зрілість, побачивши в усьому, що з ним сталося, Божу руку. У нього було всеосяжне і логічно зв'язне уявлення про те, що богослови називають Божим провидінням.

Відкрившись своїм братам, Йосиф розумів, що ті боятимуться його й очікуватимуть помсти, на яку, безумовно, заслуговували. Але він здивував їх, запропонувавши погляд на свою долю з Божої перспективи. Йосиф сказав братам, що не варто сумувати про те, що трапилося, тому що Бог використовував ці події, щоб зберегти життя безлічі людей, підготу-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

вавши Єгипет до часів голоду. Він узагальнив своє розуміння ситуації в одному загадковому твердженні: «Отже, не ви послали мене сюди, а Бог» (Буття 45:8).

Богослов'я Йосифа можна підсумувати в одній фразі: «ви продали мене сюди, бо Бог послав мене» (вірш 5). Він розумів, що за порочними руками його братів ховалася доленосна рука Бога. Що б не говорили про богослов'я Шекспіра, він мав абсолютну рацію, коли сказав: «Є, мабуть, на світі божество, що влаштовує наші долі по-своєму» («Гамлет», акт V, сцена II).

Тільки уявіть! Жорстокість братів Йосифа вписувалася в рамки Божого провидіння. Не вони, а Всемогутній послав його до Єгипту з конкретним завданням.

Після смерті Якова брати знову подумали, що Йосиф може змінити своє ставлення до них і звести рахунки.

Порочна воля людини
та благі Божі наміри
сходяться разом,
щоб здійснити задуми
Всемогутнього

У нього з'явилася можливість узяти правосуддя у свої руки і визначити їм покарання, якого ті цілком обґрунтовано очікували. Але Йосиф дав братам ще один урок

про Божу турботу і провидіння. Він сказав, що їм нема чого боятися, бо він не має наміру займати місце Бога, Який єдиний має право вершити правосуддя. Тоді Йосиф додав: «Ви замислювали проти мене зло, однак Бог повернув це на добро, аби сталося так, як є сьогодні, щоб зберегти при житті численний народ» (50:20).

Вони хотіли заподіяти зло, але в Божому задумі було добро! Брати продали Йосифа в Єгипет, але насправді це Бог послав його туди. Йосиф не просто сказав, що Бог перетворив зло на добро, аби привести історію до щасливого кінця, а наголосив, що його

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

продаж у рабство *була частиною Божого плану* з порятунку людей та переселення сім'ї Якова до Єгипту. Порочна воля людини та благі Божі наміри сходяться разом, щоб здійснити задуми Всемогутнього.

Слово «провидіння» вказує на той факт, що Бог зберігає Своє творіння і направляє всі події до призначеного кінця. Богослов Луїс Беркгоф визначає цей термін як «безперервний прояв Божої активності, за допомогою якої Творець зберігає все Своє творіння, діє в усьому, що відбувається у світі, і спрямовує всі події до їхнього призначеного кінця» (*Systematic Theology*, Grand Rapids: Eerdmans, 1959, 166).

Бог здійснює управління для досягнення Своїх цілей і контролює все і завжди. Він знає, що робить, а Його наміри мудрі та добрі в будь-який час. Усе спрямовується до того, щоб була явлена Його слава, навіть якщо нам не завжди зрозуміло, яким чином досягається ця мета.

Давайте проаналізуємо доктрину провидіння, а потім спробуємо зрозуміти, що мав на увазі Йосиф, коли сказав, що це саме Бог привів його до Єгипту. Крім того, нам треба краще розібратися з тим, яким чином чийсь злі задуми можуть обернутися нам на благо.

СФЕРА ДІЇ ПРОВИДІННЯ

Що з того, що відбувається у всесвіті, відповідає параметрам Божої турботи? Звичайно ж, відповідь: «Усе». Розглянемо по пунктах.

1. Фізичний всесвіт.

У Писанні чітко сказано, що Бог регулює рух планет і визначає погодні фактори. Наприклад, Його інтерес до всесвіту настільки великий, що Він на-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

живає зірки по імені та стежить за тим, щоб небесні тіла слідували своїм призначеним траєкторіям (Ісаї 40:26). Воістину, небесні воїнства схиляються перед Господом у тому сенсі, що підкоряються Його суверенній волі (див. Неємії 9:6). Бог «утримує все словом Своєї сили», і у всесвіті «все існує в Ньому» (Євреїв 1:3 і Колосян 1:17).

Іноді навіть у християн складається враження, що Бог установив закони природи і більше не втручається в наші справи. Якщо ж час від часу Він все-таки вирішує вплинути на перебіг подій, то ми називаємо це «чудом». Іншими словами, люди вважають, що Бог бере участь у житті та справах цього світу лише епізодично.

Це, звичайно ж, нісенітниця. У Біблії сказано, що Бог дбає про всесвіт постійно. Він підтримує

Коли хвилі накочуються на берег, залишаючи візерунки з піску на пляжі, Бог стежить за кожним буруном і визначає довготу та широту місця розташування кожної піщинки

його кожної миті, зберігаючи в гармонії зі Своєю безперервною активністю. Як зауважив Дональд Карсон: «Чудо – це не коли Бог чинить щось, прагнучи змінити перебіг подій; це коли Бог чинить

щось незвичайне» (*How Long O Lord?*, Grand Rapids: Baker Book House, 1990, 242).

Коли хвилі накочуються на берег, залишаючи візерунки з піску на пляжі, Бог стежить за кожним буруном і визначає довготу та широту місця розташування кожної піщинки. Він бере активну участь у житті Свого творіння. Кількість волосся на нашій голові постійно перераховується (у середньому лю-

дина втрачає за день тридцять волосків, і замість них зазвичай виростають нові!).

Що стосується тварин, Бог зберігає в них життя, яке їм дає. «Ти вирощуєш траву для худоби й зелень на вжиток людини, та щоб земля давала свої плоди... Леви ричать у пошуках здобичі, просячи у Бога для себе поживи» (Псалом 104:14, 21).

Ми ніколи не подумали б, що тварини «просять у Бога для себе поживи», оскільки приписуємо їхній апетит природі. Але все це належить до сфери Божого панування над планетою, а отже, перебуває під Його контролем. Коли якийсь горобець падає на землю, це не залишається непоміченим Богом. Природа – це, звичайно ж, не Бог, але вона виконує Його розпорядження.

2. Людство

Більшості з нас не становить особливих труднощів повірити в те, що Бог керує фізичним всесвітом. Набагато важче нам уявити, що Він також контролює дії та долі людей.

Однак Божя турбота поширюється як на людство загалом, так і на Його народ зокрема. Павло сказав, що Бог дає всьому життя і дихання і що «створив Він з одного весь людський рід, щоби жив по всій поверхні землі, визначивши заздалегідь окреслені пори та межі їхнього проживання» (Дії 17:26).

Якщо задатися питанням про те, чому сини Яфета вирушили до Європи, а сини Хама – до Єгипту, то ми повинні пояснити це Божим проводом. Він визначив, де будуть жити різні племена і де пройдуть кордони.

Але що ж сказати про уряди цього світу? Коли серце царя Навуходоносора сповнилося пихи, Бог вирішив упокорити його, щоб той міг віддати славу Богові. Після того, як він був приречений жити як

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

тварина, Навуходоносор покався і визнав, що Бог є Владикою всесвіту. Ось його сповідь:

Коли ж минули ті дні, я, Навуходоносор, звів свої очі до небес! Мій розум повернувся до мене, і я поблагословив Всевишнього, прославив і звеличив Того, Котрий живе вічно, а Його влада є постійною владою, і Його царство – з роду в рід. Всі мешканці землі, порівняно з Ним, – ніщо. Він чинить за Своєю волею, як з Небесними силами так і з тими, що живуть на землі. Немає нікого, хто міг би стримати Його руку і спитати Його: Що Ти робиш?

Даниїла 4:31-32

Пиха довела цього царя до божевілья, але здоровий глузд повернувся до нього, коли він усвідомив, ким є в присутності Владики-Бога. Бог робить у цьому світі і взагалі у всесвіті все, що забажає.

Але якщо Божі провидіння і керівництво поширюються практично на все, включно з людством, то чи не є ми просто роботами, які діють згідно з божественним волевиявленням? У якому сенсі можна сказати, що злодіяння братів Йосифа було Божою волею? Це підводить нас до складного питання тлумачення Божого провидіння.

ТЛУМАЧЕННЯ ПРОВИДІННЯ

Існують два різні тлумачення Божого провидіння. Армініанство вчить, що Бог не контролює вільну волю людини і пасивний щодо вчинків людей. Він допускає людське зло, але не ініціює його і не чи-

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВІДІННЯ

нить будь-якого прямого або непрямого впливу на рішення, які приймають люди.

Армініани сказали б, що Бог міг дати Йосифові сон, що пророкує майбутнє, але дії братів цілком ґрунтувалися на їхньому вільному волевиявленні. Іншими словами, вони могли б вирішити вбити Йосифа, залишити його в ямі або повернути батькові живим-здоровим. (Цілком очевидно, що, якби брати обрали один із цих варіантів, Йосифу мав би наснитися якийсь інший сон.) Армініанство каже, що Бог спостерігає за тим, що відбувається, але не здійснює прямого управління. Ще б пак, – адже Він не може вплинути, не зазіхнувши на свободу людської волі. Виходячи з такого тлумачення, складно зрозуміти, чому Йосиф сказав: «Ви продали мене сюди, бо Бог послав мене».

Згідно з армініанським вченням Божі наміри залежать від рішень людей. Отже, Він не міг *запланувати* використати Йосифа, щоб привести до Єгипту народ Ізраїля, який зароджувався. Бог так само не міг *запланувати* час і обставини смерті Христа, оскільки все це залежало від вільного людського волевиявлення. Будь-якому конкретному наміру Бога могли перешкодити люди, які ухвалили рішення, що суперечать Його плану.

Кальвіністи вчать, що Бог спрямовує людську волю за допомогою вторинних причин, тобто непрямой мотивації. Це означає, що всі події контролюються Його провидінням. Бог не програмує людей творити зло (як комп'ютер), але впливає на людську волю через спонукання, бажання і схильності. Ось чому сказано, що Він зробив непоступливим серце фараона (імовірно, використавши для цього сатану) і підносив для виконання Його наказів злих людей на кшталт халдеїв

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

(2 Царів 24:2). Ці події не були віддані на відкуп людській волі, але зрештою спрямовувалися Богом.

Відповідно до вчення кальвіністів, Бог хоча й не творить зла, але зумовлює його як наслідок вторинних причин.

Люди лишаються відповідальними за свої рішення, тому що приймають їх, зважаючи на власні схильності та бажання. Але за цим впливом стоїть дія Божого провидіння.

Вони стверджують, що навіть якщо ми просто скажемо, що Бог «допускає зло», то факт залишається фактом: Він міг би і «не допускати зла». Таким чином, усе, що коїться, перебуває безпосеред-

ньо у сфері дії Його провидіння.

Якщо сказано, що Бог дозволив чомусь статися, то, значить, Він фактично визначив це. Саме на цій підставі Вестмінстерське сповідання віри стверджує, що Бог «зумовив усе, що має статися» (Вестм. сповід. 3:1).

Люди лишаються відповідальними за свої рішення, тому що приймають їх, зважаючи на власні схильності та бажання. Але за цим впливом стоїть дія Божого провидіння. При цьому Бога не можна звинувачувати у злі, оскільки Він не робить його Сам.

Напевно, краще за все це ілюструє смерть Христа, до якої призвели гріховні бажання людей. Тим не менш, ці люди виконували передвизначений Божий план. «Адже справді в цьому місті зібралися проти святого Слуги Твого Ісуса, Якого Ти помазав, – Ірод і Понтій Пилат із язичниками та людьми Ізраїлю, аби здійснити те, що наперед призначила Твоя рука і Твоя воля, щоб воно сталося» (Дії 4:27-28). Лиходії зробили те, що мали намір вчинити, але вони не мог-

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

ли зробити нічого іншого, оскільки Бог призначив Христові померти саме так і саме тоді. Однак вони не були роботами, що діють без усвідомленого бажання та злих намірів. Отже, вони винні у своїх гріхах.

Над цим протиріччям між Божим всевладдям і людською відповідальністю ламали голови найкращі з богословів. Є дві істини, які ми повинні прийняти вірою, хоча їх складно поєднати в нашому розумі.

1) Люди – не роботи, а відповідальні створіння, які цілком усвідомлюють свої вчинки.

2) Бог спрямовує історичні події таким чином, щоб усе відбувалося згідно з Його волею та намірами.

Мета цього обговорення – не розв'язати вищезгадану загадку, а допомогти всім нам повірити в те, що у трагедій, які випадають на долю Божих дітей, є прихована мета. Ми – не жертви долі, але об'єкти провидіння, і тому можемо вірити, що для досягнення вищої мети Він здатен використовувати навіть біль і несправедливість.

Тут нам достатньо просто визнати, що Йосиф розумів: гріховний вчинок його братів був кроком в напрямку досягнення гідної мети, передбаченої Богом. Як уже зазначалося раніше, навіть якщо ми просто скажемо, що Бог дозволив братам продати Йосифа, очевидний факт полягає в тому, що Він міг і не допустити цього. Божий план повинен був здійснитися.

Лише таке розуміння божественного провидіння дало змогу Йосифові сказати: «Ви *продали* мене сюди, бо Бог *послав* мене». Так, його гіркий досвід у Єгипті був Божою волею для нього. Йосиф жив досить довго, щоб побачити, як Бог обернув зло на добро. Але навіть якби він за своє життя і не бачив закономірності Божих намірів, це нічого б не міняло.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Корали трудяться в морі, будуючи рифи з матеріалів, які воно дає. Корали не знають, що вийде в результаті їхньої праці, і не можуть побачити це. Подібним чином дії людей ведуть до славного здійснення досконалих Божих задумів.

Якщо саме Бог послав Йосифа до Єгипту, то хіба не мав Йосиф права злитися на Бога за вибір такого жорстокого способу транспортування? Хіба не можна було вигадати нічого іншого, окрім як бути проданим власними братами – його плоттю і кров'ю?

Як і всі ми, Йосиф мав дійти висновку, що не має права ставити під сумнів плани Всемогутнього. Це не означає, що нам ніколи не слід висловлювати Бо-

Бог не обіцяв берегти нас від неприємностей, але обіцяв допомагати посеред них, коли ті трапляються

гові свої сумніви або навіть гнів. Ми знаємо, що Давид чинив так (Псалом 77:7-10). Коли ми щирі у своєму послуху, то, ставлячи запитання, відчуємо, як

Бог проллє благодать у нашу душу, щоб ми змогли витримати випробування. Бог не обіцяв берегти нас від неприємностей, але обіцяв допомагати посеред них, коли ті трапляються.

Йосиф був явно в ладах із таємницею Божого провидіння.

НАСЛІДКИ БОЖОГО ПРОВИДІННЯ

Яким же чином Боже провидіння впливає на наше життя? Зробимо паузу, достатньо тривалу, щоб виявити нашу власну мрію у здійсненні глобальної Божої волі.

1. За великим рахунком, усе походить від Бога

Фраза «Божя воля» в Писанні має два різні значення. Зазвичай вона описує явлену Божу волю, Його бажання для нас як Його дітей. «За все дякуйте, бо це Божя воля в Ісусі Христі щодо вас» (1 Солунян 5:18).

Але іноді про Божу волю йдеться як про більш масштабний план для всього світу і всесвіту. Павло вчив, що нам було наперед призначено стати спадкоємцями «за передбаченням Того, Хто все здійснює за рішенням Своєї волі» (Ефесян 1:11). Чим довше ми знаємо Бога, тим більше переконуємося, що у всього є своє місце в досконалому Божому задумі для цього світу. Це не означає, що ми приписуємо зло Богові або відмовляємося взяти на себе відповідальність за власні вчинки. Ми просто все пов'язуємо з Його таємними цілями.

У Йосифа було достатньо духовної проникливості, аби зрозуміти, що несправедливість, жертвою якої він став, не була відхиленням від Божої волі для нього, але строго відповідала Божим намірам. Господь був з Йосифом не лише наприкінці, а й на початку його життя. Він дізнався, що промінь світла може проникнути навіть у в'язницю, якщо з тобою Бог, а біль від кайданів не такий сильний, коли Всемогутній огортає їх Своєю любов'ю.

Сьогодні ми можемо бути впевнені в Божій присутності посеред нашої скорботи, самотності та розчарування. Щоб втішитися Божою присутністю, не обов'язково очікувати поліпшення наших обставин. Сьогодні Він з нами точно так само, як був з Йосифом у в'язниці або з Мойсеєм на горі Синай. Блаженні впевнені в тому, що присутність Всемогутнього не залежить від непередбачуваних подій або

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

мінливих обставин, у яких ми опиняємося, взаємодіючи з іншими людьми.

2. Бог здобуває зі зла добро

З доктрини провидіння випливає, що зрештою кожне окремо взяте зло робить свій внесок у велике благо, до якого незмінно прагне Бог. Це, звісно ж, сповідання віри, оскільки нам не зрозуміло, яким чином Бог може вплинути на настільки чудові перетворення. Однак Всемогутній здатен взяти злочин, нещасливий шлюб, хворобу чи фізичну неміч і використати їх для Своєї слави.

Напевно, найважливіший крок, який треба зробити кожному з нас, – це повірити в те, що Бог діє через усе, що з нами відбувається. Ми часто бунтуємо проти Нього, бо вважаємо, ніби Він абсолютно не здатний використати складні життєві ситуації на добро. Але Павло пише: «Знаємо, що тим, які люблять Бога, котрі покликані за Його передбаченням, усе сприяє до добра» (Римлянам 8:28).

Чи включає оце «усе» гріх у житті віруючого? Як людина, яка занастила свою сім'ю перелюбом або розлученням, або та, яка руйнує чужі життя, може продовжувати вірити, що все це сприяє до добра?

По-перше, ми повинні розуміти, що наведена вище обітниця обмежується віруючими, тобто тими, хто покликаний за Божою волею. Ненавернені існують для найвищого Божого блага, але не все сприяє їм до добра. Ісус сказав про Юду: «Краще б йому було не народитися».

Обітниця Павла стосується віруючих: Бог усе обертає на добро для Себе і для них. Коли ми грішимо, Він дисциплінує нас для нашої користі та Своєї слави. У цьому сенсі Бог ніколи не перестає діяти в наших па-

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

діннях і гріхах та використовувати їх. Його мета – отримати добро з того безладу, який ми створюємо. Так що Бог обертає на добро в буквальному сенсі все.

По-друге, виявляючи послух Богові, ми стаємо найяскравішим прикладом того, як Його найвище благо збігається з нашим, оскільки Бог використовує випробування, щоб більше уподібнити нас Христу. Як наслідок, ми можемо сміливо дивитися в обличчя не тільки життю, а й смерті, знаючи, що все це нам на добро. «Тому ми не втрачаємо відваги. Хоч наша зовнішня людина зітліває, проте наша внутрішня людина оновлюється день у день. Адже наше тимчасове легке терпіння готує нам понад міру вічну славу, оскільки ми не дивимося на видиме, а на те, що невидиме, бо видиме – тимчасове, а невидиме – вічне» (2 Коринтян 4:16-18).

Павло використовує тут три протиставлення: (1) зовнішня людина, що зітліває, і внутрішня, яка оновлюється; (2) тимчасове терпіння та вічне блаженство; (3) фізичний світ і вічний невидимий. У результаті цього радикально нового підходу до життя ми успадкуємо «понад міру вічну славу», яка набагато переважає всі наші випробування тут, на землі. Покладіть на одну чашу терезів Землю, а на іншу – пір'їнку. Саме так виглядають розчарування, з якими ми стикаємося тут, порівняно зі славою, що чекає на нас у вічності.

Якби ми запитали в Йосифа, чи варто було йому страждати двадцять два роки, то він, звісно ж, сказав би: «Тисячу разів так!» Попереду на нього чекала ціла вічність, щоб насолодитися винагородою

Найважливіший крок, який треба зробити кожному з нас, – це повірити в те, що Бог діє через усе, що з нами відбувається

за свої страждання. Він дивився на всі події свого життя крізь призму вічності. Перипетії Йосифа послужили йому на благо, а Богові – на славу.

3. Ваша мрія і Боже провидіння

Раніше в цій книзі я поставив запитання, яке часто спадає нам на думку. Як відрізнити мою власну мрію від тієї особливої, яку має для мене Бог? Це фундаментальне питання, тому що ані обставини, ані чужі помилки ніколи не зможуть зруйнувати мрію, якщо її дав Бог. Наші ж особисті мрії постійно заходять у глухий кут, змінюють напрямок і розсипаються через життєві ситуації або вчинки інших людей. Але те, що Божа мрія здійсниться незважаючи ні на що, дає нам привід не падати духом.

Спочатку нам, можливо, не вдасться відчутти відмінність, оскільки ми не бачимо кінцевої Божої мети для нас. Я двічі був закоханий у різних дівчат і анітрохи не сумнівався, що кожна з них – саме та, кого Бог обрав мені за дружину. У той час мені ніхто не міг сказати, що все це – лише мої мрії, а не Божа воля. Обидва рази я був упевнений, що *моя* мрія збігається з *Божою!*

Але ми, на відміну від Бога, не бачимо майбутнього. На доказ того, що я не всезнаючий, змушений смиренно визнати, що я був абсолютно не правий у тлумаченні тих мрій. Ані та дівчина, з якою я зустрічався в старших класах, ані та, яку я пізніше зустрів у коледжі, не були Божою мрією для мене. Як я дійшов такого висновку?

По-перше, якщо ми прагнемо слідувати за Божою мрією, то вона витримає всі випробування, тоді як наші власні мрії розіб'ються вщент. Час зрештою покаже, які бажання походили від нас самих, а які

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

були дані Богом. Божа мрія завжди тріумфуватиме в житті тих, хто шукає лише Божої волі.

У Йосифа був дідусь на ім'я Ісаак. Одного разу Бог сказав Авраамові взяти Ісаака і принести його в жертву на горі Морія. Авраам послухався незважаючи на свої побоювання. Але Бог в останню хвилину зберіг життя Ісааку, пославши ангела, щоб той втрутився. Ісаак був здійсненням Божої мрії для Авраама. Не дивно, що Бог зберіг життя хлопчикові. Для цього юнака Він намітив план, і він мав здійснитися.

Бог не губиться, коли ми віддаємо Йому свої мрії, хоч би якими розбитими або недосконалими вони були. Він – фахівець з вилучення найкращого з того, що ми Йому довіряємо, коли це цілком належить Йому. Нездарма кажуть, що Бог може скласти докупи будь-яке розбите життя, якщо тільки ми віддамо Йому всі уламки.

Бог може скласти докупи будь-яке розбите життя, якщо тільки ми віддамо Йому всі уламки

По-друге, наші мрії зазвичай стосуються зовнішнього життя (шлюб, кар'єрне зростання, опанування цікавої професії), проте головна Божа мрія для нас – це завжди розвиток характеру, поглиблення наших з Ним взаємин. Заїжджена фраза залишається, проте, вірною: ви самі цікавите Бога набагато більше, ніж те, що ви робите.

У Бога для Йосифа було й багато інших мрій, що не описані в Біблії явно: мрія про те, що він залишиться вірним на багаторічній самоті, що він збереже себе в чистоті перед спокусою і не втратить смирення, коли піднесеться. Для Бога такі «сердечні» мрії важливіші за «осмислені».

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Ось чому навіть тим, чії особисті мрії зазнали краху, не варто падати духом. Бо в Бога ще залишилася якась мрія для них. Жінці біля криниці, яка бачила, як із черговим нещасливим шлюбом дедалі більше тануть її мрії, Христос пообіцяв внутрішні ресурси вічного життя. Вона все ще могла стати

Внутрішня мрія – це підготовка до досягнення мрії зовнішньої. Іноді наші мрії про те, що робити, повинні перетворитися на мрії про те, ким бути

прихильницею Всемогутнього і тим самим повернути Його великодушну увагу: «Але надходить час, – і вже тепер він є, – коли правдиві поклонники будуть поклонятися

Отцеві в Дусі та істині, бо Отець шукає Собі таких поклонників» (Івана 4:23).

Якщо Божу мрію вважати мрією про душу, а не про кар'єру, то ми зможемо зрозуміти, чому в Бога ще залишається мета для нас попри наше минуле. Йосиф зрозумів, що внутрішня мрія – це підготовка до досягнення мрії зовнішньої. Іноді наші мрії про те, що *робити*, повинні перетворитися на мрії про те, ким *бути*.

У спробах відрізнити власні мрії від Божих, єдиний вихід – цілковито віддати свої мрії Богові, дозволивши Йому Самому вирішувати, які з них уцілюють, витримавши всі життєві обставини. Люди часто ставлять запитання: «Чи вдасться тішитися виконанням Божих мрій внутрішнього характеру – про нашу близькість із Ним, – навіть якщо всі інші мрії не здійснилися?»

На мій погляд, прекрасний приклад нам дає Мойсей. Його мрія стати лідером у Єгипті зазнала краху, коли він ототожнив себе зі своїм народом і вбив єгиптянина. Втікши в Мадіямську землю, він став пасту-

ВАША МРІЯ ТА БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

хом, опанувавши ту саму професію, що вважалася огідною серед єгиптян (Буття 46:34). Безсумнівно, все це стало джерелом розчарування для Мойсея. Його навчили ієрогліфічної писемності, хімії, математики й астрономії, і ось, йому довелося відкласти ці навички і займатися справою, до якої йому з дитинства прищеплювали відразу. Важко уявити собі людину такої кваліфікації, яка займалася б настільки низькою роботою!

І все ж Мойсей зрозумів, що деякі уроки неможливо вивчити в палаці. Вони досягаються лише в пустелі, і це повинен засвоїти кожен з нас. Іноді Бог дозволяє нашим мріям зруйнуватися, щоб ми могли переорієнтувати свою увагу на внутрішні якості душі, які для Нього важливіші за наші досягнення.

Мойсей і Йосиф зрозуміли, що насправді питання не в тому, чи здійсниться *наша* мрія. Головне – чи здійсниться *Божа* мрія! Тому Господь використовує несправедливість, біль і сльози, щоб Його мрії здійснилися в нашому житті.

У Йосифа були всі підстави стверджувати, що злі наміри його братів стали частиною Божого задуму на добро. Озираючись назад, він бачив, що його не продали, а послали до Єгипту! І послав його туди Бог.

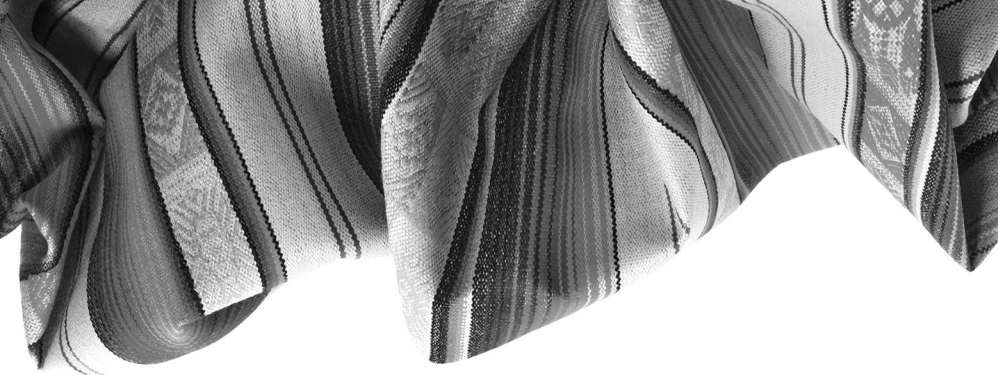
Блаженні ті, хто має віру побачити, що навіть лиходійства людей проти нас перебувають у межах Божого плану, будучи частиною глобальної картини Його волі.

Те, що не можна витримати від рук людей, стає нам під силу, коли здійснюється рукою Божою.

11

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 49:22-26)

Причину успіху Йосифа слід шукати не в ньому самому, а в Бозі, Який обрав та спорядив його для виконання дуже важливої місії в історії Ізраїля. Успіх Йосифа, як і будь-якої іншої Божої людини, сягає корінням прямо в милосердя Всемогутнього Бога.

Мова, зрозуміло, не про те, що можна нарікати на Бога, якщо наше життя сповнене падінь та гріхів. Але ми повинні розуміти: наше рішення жити праведно зумовлене тим, що Бог працює в нашому серці й дарує нам благодать виконувати Його повеління. Навіть вірність Йосифа – це заслуга Бога, Який дав йому здатність бути слухняним, незважаючи на величезні труднощі.

Від Йосифа вимагалось лише слідувати Божому плану – і не тому, що той йому подобався (навпаки, в цьому плані було більше страждань, ніж радості), а тому, що він бачив відбитки Божих пальців на повсякденних обставинах свого життя. Йосиф знав, що Бог був з ним.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Його батько Яків на смертному одрі благословив усіх дванадцятьох синів. Погляньте, що він сказав про свого улюбленця Йосифа:

Йосиф – пагін плодового дерева, пагін
плодового дерева над джерелом, гілки якого
простягаються понад муrom.

І чинили йому прикрощі, і стріляли,
і переслідували його лучники; та його лук
був непохитним, і були пружні рамена його
рук, завдяки руці Сильного (Бога) Якова,
завдяки імені Пастиря та Скелі Ізраїля.
Завдяки Богові твого батька, Який допомагає
тобі, та Всемогутньому, Який благословляє
тебе благословеннями небес, що зверху,
благословеннями безодні, що лежить внизу,
благословеннями грудей і утроби.

Буття 49:22-25

Йосиф був плодоносним пагоном! Дерево пізнається за плодом. Навіть людина, необізнана в садівництві, може пройти садом і вибрати яблуню, просто дивлячись на плоди, що звисають з гілок. Погляньте на життя Йосифа, сповнене вірою, послухом та добротою, і ви зрозумієте, що в такого пагона має бути особливе коріння.

На жаль, більшість із нас вважають Йосифа настільки особливим і святим, що зневіряються навіть намагатися бути такими ж. Але він був схильний до тих самих слабкостей і спокус, з якими стикається кожен з нас. Можливо, Бог просто дарував Йосифові трохи більше благодаті, зважаючи на відчайдушність його становища та всепоглинаючу потребу

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

в Бозі. Йому не залишалося іншого вибору, як тільки повністю покластися на Господа.

Насправді у нас навіть більше духовних привілеїв, ніж було в Йосифа. І все ж ми дивимося на нього як на зразок для наслідування, навчаючись на його прикладі. Що зробило його настільки плідним, що майбутні покоління, зокрема й наше, отримали благословення від його життєвої стійкості та віри?

Нижче перераховано декілька умов, завдяки яким життя Йосифа стало настільки плідним і благословенним.

НАСАДЖЕНИЙ У ПРАВИЛЬНОМУ МІСЦІ

Його батько сказав: «Йосиф – пагін плодового дерева над джерелом». Дерева не ростуть у пустелі, якщо тільки їхнє коріння не занурене в підземний водний потік. Йосиф знав цінність прихованих ресурсів.

Нагадаю: він не міг розраховувати на свою сім'ю в плані духовної підтримки та підбадьорення. У Йосифа не було близьких друзів, які знали Бога, а про братів не варто й згадувати. Він не мав ані прикладу для наслідування, ані наставників у своєму моральному та духовному розвитку.

Ще більш гнітючим був той факт, що, проданий у рабство сімнадцятирічним юнаком, Йосиф стикнувся з культурою, яка була активно ворожою щодо його особистої віри. Релігія Єгипту була політеїстичною (єгиптяни вірили в безліч божеств) з відкритим залученням до окультизму. Від усіх очікували (а зазвичай – навіть вимагали) поклоніння відповідно до язичницьких ритуалів.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Незважаючи на все це, Йосиф залишався твердим, віруючи в Бога свого батька. В усьому розмаїтті обставин він не припустився компромісу або зради. Він знав: нехай його сім'я залишилася в Хаанаі, але Бог перетнув кордон Єгипту разом з ним.

Йосиф знав секрет, як забезпечити незалежний духовний розвиток, на який не вплинуть недоліки сім'ї або махрове поганство оточення. Він був насаджений у правильному місці.

Деякі дерева зростають у гарному ґрунті, але їхнє коріння надто близьке до поверхні, щоб витримати згубний вплив посухи та вітрів. Коріння Йосифа йшло в глибину. Якби це було не так, він не отримував би живлення, потрібного для того, щоб бути плодоносним. Його коріння проникало глибоко в ґрунт вірності Яхве, і це давало Йосифу силу встояти, хоч би якою висохлою була земля навколо, хоч би якими сильними були вітри.

Сотні років потому пророк Єремія порівнює життя тих, хто сподівається на допомогу людей, і тих, хто звертається до Бога за набуттям особистої сили. Подивіться на цей опис двох типів дерев:

Так говорить Господь: Проклята людина, яка покладається на іншу людину і вважає тіло своєю опорою, а серцем відвертається від Господа! Він буде, як ялівець у пустелі: не відчує, коли приходить щось добре; живе собі в засушливій місцевості, – десь у пустелі, в солончаках безлюдних.

Єремії 17:5-6

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

Наче кущ, що росте посеред пустелі, – голий, безплідний і непотрібний. Він цілковито залежить від дощів (точніше, від їхньої відсутності) у цій місцевості й не має механізмів виживання на випадок посухи. Так відбувається і з тими, хто сподівається на себе. Не маючи прихованих резервів, вони повністю залежать від життєвих обставин.

А тепер оцініть різкий контраст з тими, хто знає Бога:

Але благословенна людина, яка цілковито покладається на Господа, і надією якої є Господь. Він уподібниться до дерева, посадженого над водою, яке простягає своє коріння до потоку; йому не страшна спека, яка може надійти, і листя його завжди зеленіє. Навіть у рік посухи воно не перестає плодоносити.

Єремії 17:7-8

Я чув, що коренева система сильного дерева за розміром під землею така ж, як його стовбур і гілки над поверхнею. Йосиф настільки розвинув свої таємні стосунки з Богом, що міг успішно справлятися з негараздами. Що б не відбувалося зовні, він залишався непохитним усередині. Мінливості долі згинали, але не ламали Йосифа, а врешті-решт навіть приносили йому користь.

Нам з вами відомо багато людей, які озлобилися й стали жорстокими через труднощі, що випали на їхню долю. Треба бути обережними і не засуджувати їх, оскільки ми не знаємо, як би самі відреагували, коли б опинилися під вагою подібних тягарів. Вод-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

ночас є Божі діти, які наочно довели, що випробування можуть вдосконалювати нас, а не озлобляти.

Йосиф довів, що можна рости біля потоку вод, навіть сидючи в сухій ямі, і його волога освіжатиме нас, коли опинимося в кайданах посеред похмурої тюремної камери. Ніякі стіни не здатні відгородити нас від Бога. Жоден поганський вплив не в силах витіснити Його. Бог залишається поруч зі Своїм народом, щоб підтримувати його.

Ті, хто черпають свої сили з обставин, зів'януть, коли прийде посуха. Ті ж, хто має незалежні джерела підтримки, зможуть пережити монотонність та спеку розпечених пісків.

НАСАДЖЕНИЙ У ПРАВИЛЬНОМУ КЛІМАТІ

Хоча рослини потребують різних умов для оптимального росту, є основні норми, обов'язкові для всіх.

По-перше, потрібне сонячне світло. Воно дає рослинам здатність виробляти поживні речовини. У листі міститься хлорофіл, який, взаємодіючи із сонячним світлом, утворює крохмаль та цукри. Зрозуміло, в усьому повинна брати участь вода, що надходить з коріння, і, крім того, потрібен вуглекислий газ із повітря. Цей процес під назвою фотосинтез і є джерелом росту рослин, які згодом дають плоди. Рослини, посаджені в тіні, можуть мати пишне листя, але рідко плодоносять через нестачу сонячного світла.

Однак темрява також необхідна. Вночі рослини не ростуть, а відпочивають і засвоюють поживу, отриману протягом дня. Без темряви крихкий процес фотосинтезу був би порушений, і це завадило б зростанню.

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

По-друге, потрібен вітер, щоб рослини були міцними та добре розвиненими. Найкращі зразки не завжди виростають у теплиці. Тривалий захист рослини від складних погодних умов приносить більше шкоди, ніж користі.

Нарешті, плодоносність виноградної лози залежить від ретельності, з якою її обрізають. Це роблять для того, щоб стебло не витрачало сили на листя та неякісні плоди, але зосередилося на принесенні таких плодів, які потрібні виноградареві. Ми ще поговоримо про це пізніше.

Наше сонячне світло – це, звичайно ж, Бог. Ми черпаємо свою силу від Нього. Він дає нам достатньо благословень для підбадьорення і достатньо випробувань, щоб нагадувати про нашу постійну потребу в Його благодаті. Бог дарує нам необхідне, щоб ми зростали для Нього.

Поміркуйте про життя Йосифа: у ньому були щедро змішані сонячне світло, темрява і бурі. У Єгипті Йосиф пережив як піднесення, так і приниження. Він зустрічав як розуміння, так і нерозуміння; підбадьорення і розчарування. Часом Йосиф міг розпізнати Божий план, а в інші моменти той ховався від його погляду за стіною негараздів, які несподівано наваливалися на нього.

Те, що найкраще для Бога, найкраще і для нас. Коли ми приносимо духовний плід, Бог прославляється, а ми – задоволені.

Але незважаючи на все це, Божий саджанець продовжував зростати, перетворюючись на дерево, яке приносило дорогоцінний Божий плід на землі і, врешті-решт, на небесах. Поруч з Богом Йосиф процвітав.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Коли Бог обрав для нього Єгипет, це рішення ґрунтувалося на цілях і планах Всемогутнього, а не на тому, чи потішить це або засмутить Йосифа. Фактично Бог ухвалює всі Свої рішення, керуючись насамперед тим, що Йому до вподоби. Але коли Йосиф подивився на своє життя з перспективи вічності, стало зрозуміло, що Божі наміри й особисте щастя Йосифа зрештою збіглися. Те, що найкраще для Бога, найкраще і для нас. Коли ми приносимо духовний плід, Бог прославляється, а ми – задоволені.

Рослини без розвинутої кореневої системи швидко зів'януть і помруть. Але пустеля не в силах знищити ті з них, що ростуть біля водного потоку. Уся сила – в кореневій системі.

ПЛОДОНОСИВ У ПРАВИЛЬНИЙ ЧАС

У Псалмі 1 Давид сказав, що людина, яка роздумує над Божим Словом, «буде, як дерево, посаджене біля потоків води, яке приносить свій плід у належну пору і листя якого не в'яне. В усьому, що тільки він робить, матиме успіх» (Псалом 1:3).

У різні періоди свого життя ми приносимо різні плоди. Іноді ми приносимо плід під назвою «терпіння», а в інший час – під назвою «прощення». Існує стільки ж різноманітних плодів, скільки й життєвих негараздів. Новий Завіт вчить, що сутність плоду Святого Духа – це «любов, радість, мир, довготерпіння, ласкавість, доброта, віра, лагідність, стриманість» (Галатів 5:22-23).

Навіть побіжно прочитавши опис плоду, який Богу до вподоби, стає очевидним, що найголовніше – це розвиток характеру та здатності спочивати в надійних Божих руках. Йосиф міг сподіватися на

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

Бога навіть тоді, коли не було вагомих свідчень того, що Той дбає про нього. Він не дозволив гіркоті відкидання паралізувати його служіння Потіфарові або вселити думку про те, що відтепер життя позбавлене будь-якого сенсу. Йосиф анітрохи не втратив своєї моральної чистоти, бо невидимий Бог був для нього реальнішим за вродливу жінку, яка стояла перед ним, пропонуючи сексуальні втіхи. Навіть несправедливе тюремне ув'язнення не похитнуло його віру в те, що Бог з ним.

Характер – це те,
як людина поводить
в темряві

Коли Йосиф вийшов із в'язниці й піднісся, ставши другою людиною Єгипту після фараона, ми не бачимо навіть натяку на те, що він спробував покарати дружину Потіфара за неправдиві звинувачення в його адресу. Де б він не перебував: у ямі, у в'язниці чи в палаці, – Йосиф приймав свої обставини як волю Бога, Якого любив.

У нього з'явилася можливість поквитатися зі своїми жорстокими братами, але Йосиф навіть пальцем не поворухнув, довіривши все Богові. Він вірив, що Верховний Суддя Сам зрештою з усім розбереться. Він розумів, що означає любити ворогів, задовго до приходу Христа на землю.

За влучним висловом Дуайта Муді, характер – це те, як людина поводить в темряві. Йосиф був, перш за все, людиною характеру. Розмірковуючи про це, ми розуміємо, що характер можна розвинути лише на тлі розчарувань та розбитих особистих мрій. За великим рахунком характер – це здатність зрошувати та зберігати віру в Бога незалежно від обставин.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Яків сказав, що гілки Йосифа «простягаються понад муром». Гадаю, він мав на увазі, що Йосиф став благословенням не тільки для своїх близьких родичів. Ще б пак! Завдяки його мудрій пораді та плануванню благословення прийшло на весь народ Єгипту. Гілки плодоносного життя простягаються в найрізноманітніших напрямках. Нагадаю, що другого свого сина Йосиф назвав Єфремом, що означає «плідний». Він продовжив поширювати благословення через своїх дітей.

Або ж, можливо, Яків мав на увазі, що вплив Йосифа збережеться навіть після його смерті. Незважаючи на мур, що відокремлює його від земного життя, він продовжить благословляти майбутні покоління. Як би ми не витлумачили слова Якова, суть залишається незмінною. Вплив Йосифа перевершить навіть найсміливіші його мрії.

Коли ми плодоносні, наші гілки простягаються за межі сімейного кола і навіть за межі нашої громади. Жодний мур не буде настільки високим, щоб вони не змогли перекинутися через нього і принести плоди з іншого боку.

БУВ ПРАВИЛЬНО ОЧИЩЕНИЙ

Будь-який садівник скаже вам, що плодові дерева треба обрізати. Закликаючи нас приносити плід, Христос сказав: «Усяку галузку в Мені, яка не приносить плоду, Він відтинає, а всяку, яка родить плід, очищає, щоб рясніше родила» (Івана 15:2).

Ми вже підкреслили той факт, що життєві обставини очищали Йосифа, щоб він міг стати благословенням для майбутніх поколінь. У Своїх стосунках

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

з Йосифом Бог часом здавався немилосердним, як усі садівники.

Для стороннього спостерігача очищення або обрізання галузок може здатися марнотратством. Але дозволити листю рости – це ще більше марнотратство. Неможливо принести плід, не втративши листя під гострим ножом садівника.

Якщо поглянути на виноградник одразу ж після обрізки галузок, то створюється враження, що у виноградаря немає ані краплі жалю. На землі розкидане яскраво-зелене листя, а голі, пошматовані ножом стовбури немов стікають кров'ю. Для непідготовленого ока це здається псуванням добра, але жоден зріз не був зроблений навмання. Як сказав Олександр Макларен: «Відсікли лише те, що залишити було б втратою, а втратити – надбанням. Усе це було зроблено з артистизмом та науковою точністю, заради досягнення конкретної мети: щоб рослина могла принести більше плоду» (*With Christ in the Upper Room*, Grand Rapids: Baker Book House, 172).

Христос учив, що галузки, які не приносять плоду, відсікають і спалюють у вогні. Це означає, що ці галузки фактично не були справжніми, або ж вказує на вогонь судилища Христового. Хай там як, суть у тому, що Бог не бачить сенсу в нашому житті, якщо ми не приносимо плоду!

Фредерік Маєр зазначає, що Господь використовує ніж, який проникає глибоко в нашу природу, і цей процес «залишає шрами, на загоєння чи бодай маскування яких потрібні роки. Весняне очищення настільки радикальне, що більше галузок відтинається, ніж залишається на лозі, а про ті з них, які зрізають і кидають на землю, сказано, що вони абсолютно нікчем-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

ні та заслуговують на спалення» (*Joseph*, 131). Так ми отримуємо деяке уявлення про те, наскільки відчайдушну виноградар жадає отримати плоди.

Плоди – це результат того, що може зробити Бог, а не те, що можемо зробити ми з вами. Саме з цієї причини Бог повинен відсікти все, що заважає Його роботі в наших серцях.

Йосиф довів, що плодоносність залежить не від того, де ми зростаємо, а від глибини нашого внутрішнього коріння. Вона проявляється не тоді, коли ми щось робимо для Бога, а тоді, коли ми дозволяємо Йому щось робити всередині нас.

Ще раз уявіть собі розпечену пустелю, вкриту до обрію піском та камінням. Скільки сягає око, всюди висохла земля, і все ж вдалечині видніється дерево. При найближчому розгляді на ньому виявляються прекрасні соковиті плоди для втомленого подорожнього.

Разючої невідповідності пустельної околиці й прекрасного дерева достатньо, щоб привернути увагу будь-якого подорожнього. Кожен, хто бачить це, запитує: «Звідки це дерево черпає життя?» У подорожнього одразу ж виникає питання про приховані ресурси.

За прикладом Йосифа наше життя має кидати виклик оточуючим; так само як і не повинно бути простого пояснення нашої здатності контролювати себе посеред лиха. Хтось сказав: «Коли у вас не залишилося нічого, крім Бога, ви усвідомлюєте, що цього достатньо».

Плоди – це результат того,
що може зробити Бог,
а не те, що можемо
зробити ми з вами

МРІЯ ПРИНОСИТЬ ПЛІД

Плоди дерев швидко псуються; плоди серця зберігаються на віки. Давайте ж будемо вірні, як Йосиф, щоб стати плідними у всякій добрій справі.

Божа мрія для нас завжди передбачає плоди, які Він так високо цінує.

12

СПАДОК МРІЇ ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ

(ПРОЧИТАЙТЕ БУТТЯ 50)

Шекспір сказав: «Зло переживає людину, а добро ховають з нею» («Юлій Цезар», дія III, сцена II).

Така песимістична оцінка підходить для світської людини, але недоречна для тих, хто належить Всемогутньому. Так, вчинене нами зло справді продовжує жити після нас, але те ж саме стосується і добра. Поза всяким сумнівом, вчинене нами добро має наслідки у вічності. Бо те, як ми служили Господу тут, визначатиме наше положення в Божому Царстві. У тому світі не залишиться непоміченою навіть чашка холодної води, подана в ім'я Господа.

Коли Йосиф досяг похилого 110-річного віку, його сили вичерпалися. З того моменту, як брати продали його, минуло 93 роки. 80 років тому Йосиф постав перед фараоном, і приблизно 72 роки минуло після його возз'єднання з братами. Тепер він був глибоким старцем, а його батько Яків помер 53 роки тому.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Примітно, що автор Книги Буття зберігає мовчання про останні п'ятдесят три роки життя Йосифа. Нам відомо лише те, що він жив досить довго, щоб побачити своїх онуків і правнуків. Це може означати, що з роками Йосиф перестав відігравати важливу роль у Єгипті. У міру того, як влада передавалася від одного фараона іншому, він поступово зійшов з політичної сцени.

Але перед смертю Йосиф виголосив пророчу промову: «Я помираю, але Бог неодмінно відвідає вас, і виведе вас із цієї землі до краю, який Він з присягою пообіцяв Авраамові, Ісаакові та Якову» (Буття 50:24). Тоді він узяв із синів Ізраїля клятву, що покоління нащадків Йосифа винесе його кістки з Єгипту в Землю обітовану: «Бог неодмінно відвідає вас, а ви заберете звідси мої кістки» (вірш 25).

Завдяки цьому проханням Йосиф заслужив собі місце в новозавітному «залі слави» з одинадцятого розділу Послання до Євреїв. «Вірою Йосиф, помираючи, нагадував про вихід синів Ізраїля і зробив заповіт про свої кістки» (вірш 22). Цей заповіт був жестом віри. Йосиф сподівався на те, що Бог виконає Своє слово, і народ Ізраїля врешті-решт повернеться в обітовану землю.

Похорон Йосифа явно пройшов набагато скромніше, ніж був у його батька. Новина про смерть Якова стала в Єгипті визначною подією. На прохання Йосифа слуги фараона і старійшини його дому разом з усіма старійшинами землі єгипетської і всім домом Йосифа вирушили в Ханаан, щоб поховати там Якова.

До моменту смерті Йосифа пам'ять про його велику програму боротьби з голодом вже згасла; тому Писання з цього приводу небагатослівне: «І помер

СПАДОК МРІЇ ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ

Йосиф у віці ста десяти років. Його забальзамували, і він був покладений у труну в Єгипті» (Буття 50:26).

Процес бальзамування був хитромудрою єгипетською наукою. Внутрішні органи витягували, після чого всі порожнини тіла заповнювали спеціальною маззю та прянощами. Потім тіло густо обмазували особливою каучукоподібною субстанцією. Разом з небіжчиком у могилу зазвичай клали золото, прикраси та різне начиння, маючи на увазі, що вони стануть у пригоді йому в загробному житті.

Волю Йосифа було виконано. Ми знаходимо опис подій, що трапилися приблизно за чотириста років: «Мойсей забрав із собою кості Йосифа, оскільки той узяв від синів Ізраїля тверду клятву, кажучи: Вас неодмінно відвідає Бог, тому заберіть звідси із собою мої кості» (Вихід 13:19).

Чому для Йосифа було настільки важливим, щоб сотні років потому його кістки були повернуті в Ханаан? Ми можемо зрозуміти значущість його прохання, поміркувавши над контекстом, у якому воно було висловлене.

ІОСИФ НА МЕЖІ СМЕРТІ

Його оточували брати, які після смерті батька все ще побоювалися, що Йосиф помститься їм за заподіяне колись зло. Але він заспокоїв їх, запевнивши: «А тепер не бійтесь, я утримуватиму вас і ваших дітей. Тож він утішив їх, промовляючи до їхнього серця» (Буття 50:21). З вуст Йосифа не прозвучало слів осуду на адресу кривдників та жодного нагадування про пережиту несправедливість. Він просто підбадьорював братів.

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Нині, коли Йосиф помирав, поруч із ним перебували діти й онуки, які чули історію про його віру посеред негараздів. Він не залишив якихось особливих пророцтв своїм дітям, як колись зробив його батько Яків. Натомість у нього знайшлося слово підбадьорення. Бог дотримається Свого завіту, і народ Ізраїля одного разу повернеться до землі Ханаанської. Йосиф не мав жодного сумніву, що їхнє перебування в Єгипті, хоч би яким важким воно було, врешті-решт увінчається перемогою.

Зверніть увагу, що цей чоловік, опинившись на порозі смерті, в останні миті свого життя не переймався про себе, а вказав на Божу вірність і непорушність Його Слова. Прохання Йосифа про бальзамування заради того, щоб його кістки могли бути одного разу повернуті до Землі обітованої, висловлювалося лише як необхідне нагадування про той факт, що Єгипет не буде постійним домом для народу Ізраїля.

Безтурботність, з якою Йосиф прийняв смерть, вельми повчальна. Наблизившись до останніх днів свого життя, ми так само, як він, повинні об'єднати дві фрази в одну: «Я помираю, але Бог...». Йосиф не зробив навіть натяку щодо спадкоємця, але вказав, що Бог подбає про Свій народ. Вочевидь, він був упевнений, що його майбутнє, як і майбутнє ізраїльтян, визначається не забаганками фараона, а виключно Божою вірністю. Одне покоління змінює інше, і лише Бог незмінний.

Так, Йосиф помер у вірі, не побачивши виконання обітниць, але знаючи, що воно обов'язково станеться. Для нього цього було достатньо.

СПАДОК МРІЇ ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ НАРОД ІЗРАЇЛЯ СТИКНУВСЯ З РАБСТВОМ

П'ятдесятьма трьома роками раніше, коли помер Яків, для нього влаштували пишний похорон. Але ми не бачимо в біблійному тексті, щоб такі ж почесті надали Йосифові. З роками в Єгипті відбулися великі зміни. Прихильність, якою колись користувалася зростаюча нація Ізраїля, зійшла нанівець. Опис подій, що відбулися після цього, ми знаходимо в Книзі Вихід: «А в Єгипті постав новий цар, який не знав Йосифа» (Вихід 1:8). Далі ми читаємо жахливу розповідь про здійснення планів нового царя зі знищення євреїв у Єгипті. Майбутнє обіцяло ізраїльтянам рабство, побої та винищення немовлят.

Можливо, ще за життя Йосифа почали бути чутні приглушені голоси спротиву щодо його народу. З огляду на те, що сонце вже хилилося до заходу, і землю дедалі більше огортала ніч, останні слова Йосифа були тим важливіші, що дарували промінь надії.

Лише уявіть, яким натхненням були його непоховані кістки для ізраїльтян. Коли єгипетські наглядачі обрушували удари на спинах безпорадних рабів, ті згадували про останки Йосифа, які чекали, коли їх перенесуть до Землі обітованої. Хоча тисячам ізраїльтян належало загинути, а багатьом – бути понівеченими, вони знали, що одне з майбутніх поколінь вийде з Єгипту з кістками Йосифа, засвідчивши виконання Божої обітниці.

ДОВГООЧІКУВАНЕ ВИЗВОЛЕННЯ

На початку Книги Вихід описано страждання нащадків Якова та Йосифа. У вогні скорбот Бог готував особливу посудину. Гоніння зрештою сприяли зміц-

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

ненню маленького народу посеред труднощів, несправедливості та багатьох смертей. Прагнучи здійснити геноцид над народом синів Ізраїлевих, новий фараон віддав суворі накази. «І поставили над ним наглядачів за примусовою роботою, щоб гнобити його своєю важкою роботою... Тож Єгипет безжально змушував працювати нащадків Ізраїля. Вони робили гірким їхнє життя важкою працею біля глини та біля цегли і всякою працею на полі, всякою своєю працею, яку безжально змушували виконувати» (Вихід 1:11, 13-14).

У ті дні Бог не зраджував Своїй вірності, хоча вона й не була явною для людей. Перш за все, Він формував великий народ, якому одного разу належало перемогти фараона та вигнати ханаанців із Землі обітованої.

Бог також зберігав цей народ від знищення через дії повитух, які відмовлялися топити немовлят чоловічої статі за наказом царя.

Напевно, найяскравішою вказівкою на Божу турботу стало народження Мойсея, якого в тримісячному віці, як і велів фараон, віддали водам річки, але тільки помістивши в плетений кошик, обмазаний асфальтом та смолою, щоб він плавав біля порослих очеретяною тростиною берегів Нілу.

Коли дитину знайшла дочка фараона, то сестра Мойсея, яка була поблизу, запропонувала знайти для хлопчика годувальницю-єврейку. Неймовірно, але годувати немовля та піклуватися про нього закликали його рідну матір. Причому їй за це платили з царської скарбниці! В подальшому Мойсея виховували при дворі фараона, де він отримав найкращу освіту в країні.

Коли він, ставши на чолі ізраїльтян, вивів їх з Єгипту, вони взяли із собою кістки Йосифа. Ка-

СПАДОК МРІЇ ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ

раван з двох мільйонів людей залишив країну, і десь серед цієї метушні перебувала труна із земними останками Йосифа. Він супроводжував народ Ізраїля протягом усіх сорока років мандрівки пустелею.

Нарешті, коли Ісус Навин під час кількох військових кампаній відвоював обітовану землю в ханаанців, він виголосив прощальні настанови, спонукаючи людей служити Господу. Незабаром після цього він помер і був похований.

Коли Писання розповідає про це, також згадуються останки Йосифа: «Кості Йосифа, які ізраїльтяни винесли з Єгипту, вони поховали в Сихемі, на тому самому полі, що придбав Яків у синів Гамора, Сихемового батька, за сто кесіт, і яке дісталось у наділ Йосифовим нащадкам» (Ісуса Навина 24:32).

Кістки Йосифа виконали своє призначення. Вони були постійним нагадуванням про Божу вірність. Мрія Йосифа здійснилася найбільш непередбачуваним для нього чином.

Як його кістки були джерелом підбадьорення для ізраїльтян, таким саме джерелом для нас є порожня гробниця.

Одного дня двоє учнів Ісуса Христа йшли з Єрусалима до Емауса, глибоко розчаровані своїм Учителем. Вони сподівалися, що Той стане визволителем Ізраїля; вірили, що Він і є Месія. Але Його розп'яли на хресті – трагічний кінець прекрасного життя.

Витираючи сльози на ходу, вони зустріли незнайомця, який запитав їх: «Що це за справа, над якою міркуєте між собою, ідучи? І чого ви сумні?» (Луки 24:17).

Учні розповіли про свої щент розбиті надії. Вони думали, що Ісус – Месія, але Він розчарував їх, безпородно дозволивши розп'яти Себе на хресті за стінами

НЕ ЗГАСИ СВОЄЇ МРІЇ

Єрусалима. Їхнє розчарування посилив той факт, що на додаток Його тіло зникло. Жінки, які прийшли до гробниці, не знайшли там тіла Ісуса і заявили, що «бачили появу ангелів, які сповістили, що Він живий. Тоді пішли деякі з нас до гробу – і знайшли все, як говорили жінки; Самого ж Ісуса не побачили!» (вірші 23-24).

Вони шукали кістки, але нічого не знайшли.

Щоб зміцнити нашу віру або відродити згаслий ентузіазм, нам не потрібні непоховані кістки. У нас є

Бог дарує найкращі мрії тим, хто залишає вибір за Ним.

щось незрівнянно краще – порожня гробниця! Зазначено, що після смерті Івана Хрестителя

його учні розсіялися, але учні Ісуса після Його смерті стрімко помножилися та підкорили світ. Уся різниця – у порожній гробниці в саду Йосифа з Ариматеї.

Якщо ми раптом коли-небудь забудемо, що не призначені для цього світу і що нам належить перемогти смерть та пекло, то достатньо лише поглянути на порожню гробницю.

Ізраїльтян надихали кістки мертвого, натомість нас надихає порожня гробниця Того, Хто живе на небесах.

Оскільки Він живий, ми можемо бути впевнені, що для наших мрій надію не втрачено. Які б розчарування нас не спіткали, ми можемо радіти тому, що Божа мрія для нас обов'язково здійсниться.

Бог дарує найкращі мрії тим, хто залишає вибір за Ним.

Релігійне видання

Ервін Люцер

Не згаси своєї мрії

уроки з життя Йосифа

Підписано до друку 06.12.2023.

Формат 60 x 84/16. Папір книжковий. Друк офсетний.

Тираж 3000 прим. Умовн. друк. арк 9,76.

Замовлення № 01/12/2023

Видавець *ФОП Єфетов О.В.*, м. Київ

Тел. (073) 992-0547

www.nard.com.ua

E-mail: nard@nard.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 1700 від 24.02.2004

Друк: *ФОП Поліщук О.В.*, м. Київ

Тел. (044) 592-1349

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2142 від 31.03.2005